საზოგადოებრივ-ლიტერატურული ჟურნალი

ISSN 1512-2727

პროლოგი

ფასი 2 ლარი

1134
2018 /2

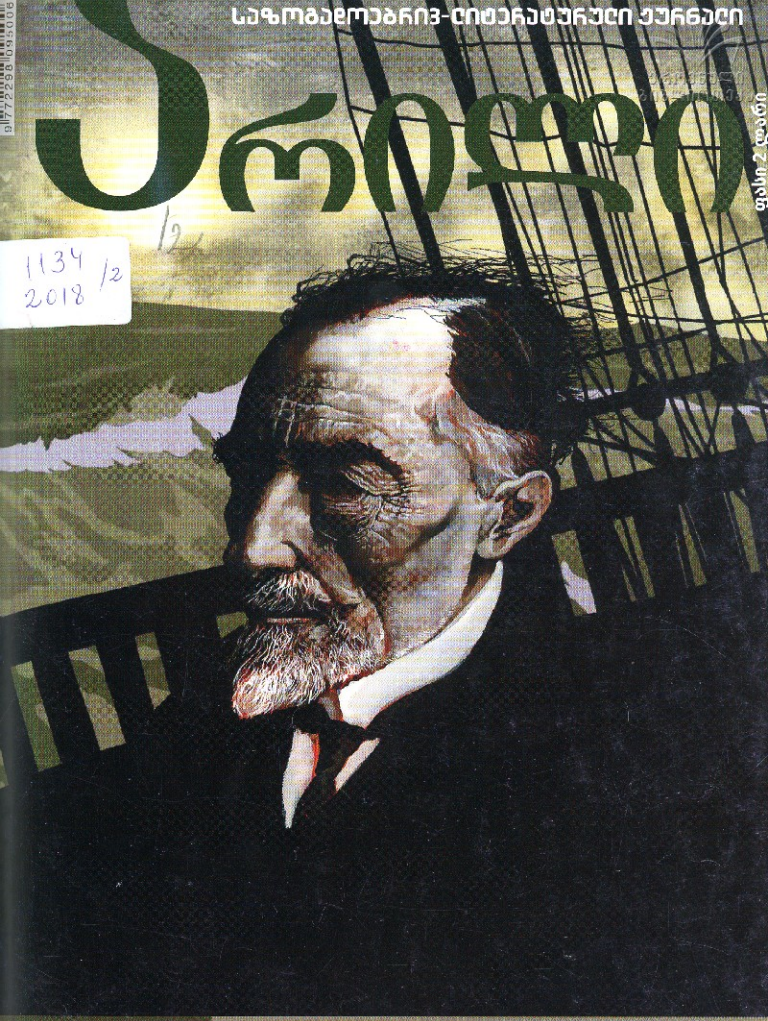

2018 / თებერვალი
2 (268)

კონრადის გული

სარჩევი

კრიტიკა	1	მანანა გიგინეიშვილი | გუსტავ ფლობერის ქართული თავგადასავალი
	15	ნიკოლოზ აგლაძე | სიუიტა ქალაქისა და წყლის შესახებ, ანუ რატომ იყიდება წიგნები
პოეზია	20	ჯუანშერ ტიკარაძე | ოდისევსის უკანასკნელი გმირობა
	24	დიანა ანფიმიადი | ლექსები
	26	ეკა ქევანიშვილი | ლექსები
პროზა	30	ლუკა ბაქანიძე | კანდრატა
ესე	32	თამარ შანიძე | ჰაქსლი, ორუელი, დისტოპიები და თანამედროვეობა
	37	ჰაროლდ ბლუმი | ფიქრები დაისის ქვეყნის შესახებ *ინგლისურიდან თარგმნა თინათინ ფალიაშვილმა*
	42	შეიმას ჰინი | ირლანდიის მეხოტბე *ინგლისურიდან თარგმნა თამარ ლომიძემ*

გარეკანი: მამუკა ტყეშელაშვილი

არილი

საზოგადოებრივ-ლიტერატურული ასოციაცია "არილის" ყოველთვიური გამოცემა

The Literary Magazine "Arili"

რედაქტორები
მალხაზ ხარბედია
შადიმან შამანაძე

მხატვარი მამუკა ტყეშელაშვილი

კორექტორი ინა არჩუაშვილი

კომპიუტერული უზრუნველყოფა თამაზ ჩხაიძე

პროექტის მენეჯერი ეკა ხარბედია

სარედაქციო საბჭო
რატი ამაღლობელი, ია ანთაძე, ანდრო ბუაჩიძე, ლაშა ბუღაძე, თამაზ ვასაძე, გიორგი კეკელიძე, ზურაბ კიკნაძე, ვასილ მაღლაფერიძე, ზვიად რატიანი, ჯიმშერ რეხვიაშვილი, ირაკლი სამსონაძე, გულსუნდა სიხარულიძე, ბაკურ სულაკაური, ირმა ტაველიძე, ქეთი ქანთარია, პაატა შამუგია, ზაზა ჭილაძე.

არილი - დასასვენებელი სიწყვიდეთა
სულხან-საბა

არილი - მზის შუქი, რამეზე დამდგარი
ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი

არილი - თანამედროვე ქართული ლიტერატურის მარილი
ხალხური

ელექტრონული ფოსტა: info@arilimag.ge
ვებგვერდი: arilimag.ge

გამოდის 1993 წლიდან

© ჟურნალში გამოქვეყნებული მასალების გამოყენება "არილის" რედაქციის ნებართვის გარეშე აკრძალულია

ჟურნალი გამოდის
საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის საქმისმინისტრის ფინანსური მხარდაჭერით

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ოთარ ჯირკვალიშვილი

თუთიყუშები

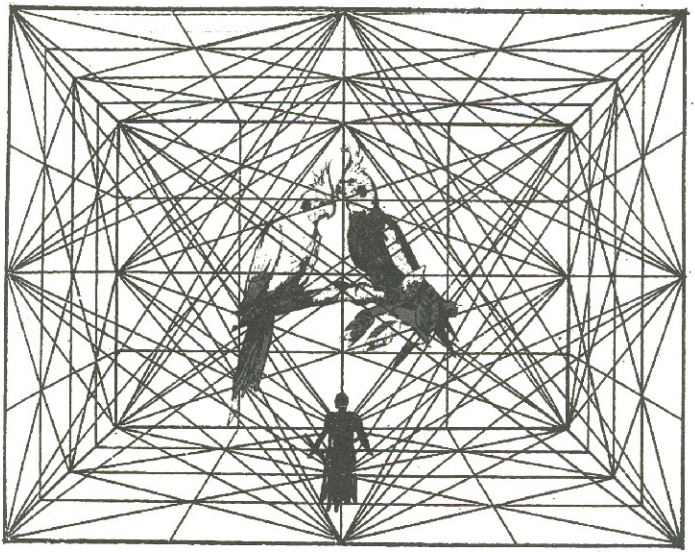

მოქმედი პირნი

დიაკვანი ტიტე
მამა თედო
შორენა, მდივან-რეფერენტი
მეუფე კობა, ეპისკოპოსი
ეორო, ეპისკოპატი (სინოდი)
პირველი ნახევარგუნდი
მეორე ნახევარგუნდი
თუთიყუში შიო
ალალგაზრდა მწერალი
მონაზონი მაია
მეუფე პეტრე

პროლოგი

სცენის სიღრმეში მოსჩანს ეკლესია. სცენის მარცხენა მხრიდან საუბრით შემოდიან მამა თედო და დიაკვანი ტიტე. შუაში ჩერდებიან. მამა თედოს ჩვეულებრივი სლავური სამღვდელო შესამოსელი ანაფორა აცვია, თავზე სლავური სკუფია ახურავს, ხელში კრიალოსანი უჭირავს, კისერზე კი დეკანოზისთვის განკუთვნილი ოქროს ჯვარი ჰკიდია. ტიტეს, ინფანტილურსა და ეგზალტირებულ ნეოფიტს, დიაკვნის თეთრი სტიქარი აცვია.

დიაკვანი ტიტე
... ჩემო მოძღვარო,
რა გადაწყდა ერთი მითხარი,
შეასმინეთ წმინდა კრებულს ჩემი წადილი,
რომელიც ადრე აღსარების დროსაც გიამბეთ?

მამა თედო
ეჰ, ჩემო ტიტე, როგორ მომწონს შენი ამაღლებული მეტყველების მანერა, არაპოეტურად ერთი ნინადდადების წარმოთქმაც კი არ შეგიძლია, როგორი ალტყინებული ხარ (მხარზე ხელს მოუთათუნებს, შეეიდეიკ და ჩაეცინება).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
ჩემო მაში, რომც შემძლებოდა მაინც ასე ვიმეტყველ-ლებდი,
განა ძალიძის წმინდა საგნებზე ვულგარული ენით ვიუბნო?

მ ა მ ა თ ე დ ო
კარგი ტიტე, გაგეხუმრე, ნება შენია (გაელიმება).

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
ო, ჩემო მამი, კითხვაზე რომ პასუხს არა მცემ,
ალბათ რაღაც ისე ვერ არის?!

მ ა მ ა თ ე დ ო
არა, ტიტე, არა. შენი ნება გამოვუცხიადე მღვდელ-მთავარო. კომისიის წევრებს ვუთხარი, რომ გსურს, რაც შეიძლება მალე გაკურთხონ მღვდლად, რად-გან შენ ამას იმსახურებ. ისიც ვუთხარი, რომ რეკო-მენდაციას გიწევ, როგორც ჩემს სულიერ შვილს და ჩემი ეკლესიის კარგ მსახურს.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
და რაო მამი, რა ინებეს წმინდა მამებმა?

მ ა მ ა თ ე დ ო
ასე თქვეს, ეკლესიას ამ პერიოდში სერიოზული პრობლემები აქვს და ამ საკითხის განხილვა ცოტა-თი გადავდოთო. მანამდე ტიტეს გადაეცი, საბუთე-ბის შეგროვება დაიწყოს, ის მღვდელი აუცილებ-ლად გახდებაო.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
რა საბუთების, ჩემო მამი, ერთი მითხარი.

მ ა მ ა თ ე დ ო
ცოტა უხერხული კია, ჩემო შვილო, მაგრამ არსე-ბობს რაღაც ფორმალური მხარე. როგორც ჩვენი ერთი გამოწენილი მწერალი ამბობს, „ჯერ საქმეა ნესი...“ უფრო სწორად „ჯერ ნესია ნესი...“ თუ რო-გორც არის. მოკლედ, უნდა წარადგინო: პირადო-ბის მოწმობა, ნათლობის მოწმობა, დიაკვნის მონ-მობა, ჩემი სარეკომენდაციო წერილი (ეგ უკვე გა-დაგეცი), ცნობა ფსიქიატრიულიდან...

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
(აღშფოთებული)
ოი, წმინდაო სამებავ, ცნობა ფსიქიატრიულიდან!
კი მაგრამ, ეგ რა საჭიროა?

მ ა მ ა თ ე დ ო
როცა ვეკურთხე მაშინ ამ ცნობას არავინ ითხოვდა, ახლა რა საჭიროა-მეთქი? სწორედ ეს ვიკითხე კო-მისიის სხდომაზე.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
მერე მამი?

მ ა მ ა თ ე დ ო
მერე ქორეპისკოპოსმა კობამ წამოიძახა: როგორ ეაცო, 21-ე საუკუნეში ახალგაზრდა კაცს მღვდლო-ბა გადაუწყვეტია და ფსიქიატრიულზე ტესტი ან ნარმოვადგენინოთო? დაიხოცნენ! ნიკოლეთ! ქომ-სიის წევრები, თუმცა ეკლესიაში დაშვებული ადა-ლის საზღვრებს არ გასცდენილან. (ტიტე მოიღუშ-საცოდავად ჩაქინდრა თავი).
ამ საბუთის ალების ამბავს ეშველება, მაგრამ ფუ-რო რთული პრობლემის წინაშე ვდგავართ.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
(მყისიერად თავს მაღლა ასწევს და აღელვებულ-წამოიძახებს)
კიდევ რა? კიდევ რა პრობლემის, ჩემო მოძღვარო?
(თავს ისევ დახრის)

მ ა მ ა თ ე დ ო
რა და მეუფე კობამ სხვა საბუთის წარდგენაც მო-ითხოვა.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
(უფრო მეტად აღელვებული, თავს კვლავ ზემო-ასწევს, ხელსაც შემართავს და შესძახებს)
კიდევ რა? კიდევ რა საბუთის, ო, ჩემო მამი?
(ისევ ჩაქინდრავს)

ამ დროს სცენის მარჯვენიდან ჩქარი ნაბიჯით შემო-დის მკაცრი გარეგნობის შუახნის ქალბატონი. ამაი-დანამავზე უცაბ შედგება და დაიკვირდება. პაუზა. მამა თედო მონიწების ნიშნად ლამის ხკუფაის მო-იხდის, მაგრამ მიხვდება, რომ მღვდლისთვის აწ-ყვარი საქციელი მეუფეერებელია და ნანეკერად მოს-ლილ ქუდს ხელს შეუშვებს, ისე, რომ ქუდი სასაცი-ლოდ ოდნავ შეტრიალებული რჩება.

ქ ა ლ ი
(რაღაცნაირი მკაცრი სახითა და იუმორით)
აჰ, სხდომა გაქვთ სასუფიერო პირებს, ჩემო ოჭ-როს თევზებო? სურვილი მაქვს თვენთან.

მ ა მ ა თ ე დ ო
ბრძანეთ ქალბატონო შო... (ოდნავ დაიბნევა) ქალ-ბატონო ძდიენ-რეფერენტო, გისმენთ.

შ ო რ ე ნ ა
ახლა სწორედ საპატრიარქოში გავრბივარ, მგონ-ცოტა დამაგვიანდა კიდეც, ბევრი საკითხი გვაქვ-განსახილველი, ერთ-ერთი თქვენიც არის, გამოს-ყეფეთ. (ფოძრაობას აგრძელებს სცენის მარცხენ-მხარეს. მამა თედო, ისე, რომ ტიტესკენ აღარც კ-იხედება, ძუნძულით მისდევს. კულისებიდან ისმა-შორენას ხმა) თქვენ კი, დიაკვანო ტიტე... თქვენ-თან დაკავშირებით მოგვიანებით ვიმსჯელებთ.

ტიტე მარჯვენა მხარეს, ავანსცენაზე მხრებაჩეჩ-ილი, ხელება ნინ გამოსწევს, თავს ზეცისაკენ ქშერ-თავს და დაინყებს:

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
არადა გუშინ დიდი ტაძრის საკურთხეველში, ოჭ-როპარის ტერეზს რომ ვემთხვევი, გული სულიწმინ-დით ამეკსო და მქონდა ხილეა, წმინდა მამა თეთ-

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

სამოსში გამომეციადა და აღმითქვა: ჩემო ტიტე, რატომ დარდობ ზღვდლად კურთხევისთვის? ზეცაში უკვე კურთხეულიც ხარ და გამორჩეულიც, დედამიწაზე კი რა მნიშვნელობა აქვსო. ვიგლახ, რომ არ შემიძლია იმის გახსენება, რაც ცაში ხდება, მე დედამიწის კეკრები მირჩევნია ზეციურ ქალთმს!

(შეტრიალდება და ასე მბრეგაზეჩილი სცენას მარჯვენა მხრიდან დატოვებს.)

პაროდოსი

სცენაზე შემოდის შავი კვართით შემოსილი ქორო. ეპისკოპატი. 12 ეპისკოპოსი. შავ კვართებზე ოქროსფერი მცირე ომოფორები აქვთ მოსხმული და ერთმანეთში ლაპარაკობენ. ყაყანია. სცენის სიღრმეში ილანდება სკამზე ჩამომჯდარი რამდენიმე მღვდელი, მათ შორის სასაცილოდ ქუდმოქცეული მამა თედო. უცებ სცენის მარჯვენა მხრიდან, მეუფე (ქორეპისკოპოსი) კობასთან ერთად, ცარიელი ფურცლით ხელში, ჩნდება შორენა. ეპისკოპატი ჩუმდება და მისკენ მიტრიალდება. საუბრის დროს ცალი ხელით ფურცელს პაერში მსუბუქად აფრიალებს.

შ ო რ ე ნ ა
ეს კაცი (თითს მამა თედოსკენ გაიშვერს) იძულებულს გვსდის, ეპისკოპოსად დავნიშნოთ!

ქ ო რ ო
დავნიშნოთ! დავნიშნოთ! დავნიშნოთ!

შ ო რ ე ნ ა
გადამრევთ თქვენ მე, დავნიშნოთ კი არა, გამოვარჩიოთ!

ქ ო რ ო
გამოვარჩიოთ! გამოვარჩიოთ! გამოვარჩიოთ!

შ ო რ ე ნ ა
მე წინააღმდეგი არა ვარ, მგონი იმსახურებს კიდეც. თანაც დანერილია: თუ ვინმეს ეპისკოპოსობა სურს, კეთილი საქმე სდომებიაო, მაგრამ ცნობა?.. (ფურცელს აიფრიალებს) ცნობის ფურცელი ხომ...

ქ ო რ ო
ცნობა! ცნობა! ცნობა!

შ ო რ ე ნ ა
რამდენჯერ უნდა გითხრათ, ნუ მაწყეტინებთ-მეთქი...

ქ ო რ ო
(კვლავ ანყვეტინებენ) მეთქი! მეთქი! მეთქი!

შ ო რ ე ნ ა
(ძალაყოფილი, უწვეულო კეთილგანწყობილი გაბრაზებით გაპყვირის)
ააააააე! თუთიყუშები ხართ რა! თუთიყუშები და მეტი არაფერი!
(დემონსტრაციულად ჩაიქნევს ცარიელ ფურცლიან ხელს და მარჯვენა მხრიდან ჩქარი ნაბიჯით გადის, ისე რომ მეუფე (ქორეპისკოპოსი) კობა ძლივს ენევა. ფეხებში ანაფორა ეხლართება).

ქ ო რ ო
(მაინც გააგრძელებს) თუთიყუშები! თუთიყუშები! თუთიყუშები!

დარაზმული ეპისკოპატი ჯარისკაცებივით მნყობრად მარჯვენა მხრიდან ტოვებს სცენას, თან იმეორებს რეფრენივით: თუთიყუშები! თუთიყუშები! თუთიყუშები! ბმა ბელ-ნელა მიილევა და ბოლოს შეწყდება. სცენა ცარიელდება და უცებ მარჯვენიდან ქორეპისკოპოსი კობა და შორენა სცენაზე ბრუნდებიან.

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
მართლა მოკვლას უპირებდნენ თუ შენ გააჩალიჩე?

შ ო რ ე ნ ა
აზრზე არა ხარ ხომ, რა ხდება? (ჩაეცინება).

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
ჰო, მაგრამ, ფრთხილად უნდა ეიყოთ, ათასი თვალია ჩვენკენ მომართული, შეიძლება ახლაც გვისმენენ (პირჯვარს გადაისახავს).

შ ო რ ე ნ ა
ჩვენმა უშიშროების კაცმა დამირეკა, აქ ყველაფერი დალაგებულია, კაი სრულს მიარჭობენო.

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
კარგია, იმსახურებს! სახარების მიხედვით, გაფიქრება ქმედების ტოლფასია.

შ ო რ ე ნ ა
ისე, მართლა რო მოეკლათ?

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
ხომ არ უბერავ, მართლა როგორ უნდა მოეკლათ?!

შ ო რ ე ნ ა
ზოგჯერ ვფიქრობ, იმ იდიოტს მართლა განზრახული ხომ არ ჰქონდა-მეთქი მთავარის მოწამეცა (ორივე გაიცინებს)

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
ღმერთმა დაიფაროს (კვლავ პირჯვარს გადაიწერს) ჩვენი წმინდა მამა, მწსნელი, უკანასკნელი ყამია ახალი მოციქული უფლისა, მთავარეპისკოპოსი თბილისისა, მცხეთისა, ცხუმ-აფხაზეთისა და სრულიად საქართველოისა. (მცირე პაუზა.) ისე, მართლა რომ მოეკლათ?

შ ო რ ე ნ ა
ვის უნდა მოეკლა, იმ იდიოტს?

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
არა. აი, ვთქვათ წმინდა მიქელ-გაბრიელს. აუუუ,

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

რა მდგომარეობაში აღმოვჩნდებოდით ბოზი შ...

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
(აწყვეტინებს) კარგი რა, მხედრიონელი აღარ ხარ, ბოლობოლო სპატრიარქოს ქონებას განაგებ!

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ჰო, ზოგჯერ მაინც წამომცდება ხოლმე. მრეველთანაც შევრცხვი რამდენჯერმე. არა, მაროლა რომ მიიძინონს უფლისმიერი ძილით ჩვენმა წმინდა მამამამ, რა ვქნაო? სდიე მერე ამდენ ბრიყვს ცალ-ცალკე. მოსაყდრის ამბავი სასწრაფოდ მოსაგვარებელია.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ჰო, მაგ ბრიყვებში ბევრი მოღალატეა. რა ვქნა აღარ ვიცი, ყველანაირად ვცდილობ, მაგრამ ვერ შევასმინე. ორანჟერეაში ჯდომასა და საგალობლების ღიღინში აბარების დარჩენილ ცხოვრებას, არაფერი აღარ აინტერესებს.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
უნდა დავაინტერესოთ. რამე მოიფიქრე.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
მოფიქრებული მაქვს.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
რა მოიფიქრე?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
შიო!

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
რაა?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
რა და შიოს უნდა დაველაპარაკო.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
შიო ვინ ჯანდაბაა?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ვინ და პაპას თუთიყუში.

(პაუზა. კობა გაკვირვებული უყურებს და მხრებს აიჩრავს. შორენა განაგრძობს)

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ხომ იცი, მაგას თავის თუთიყუში, აი, იქ, ორანჟერეაში რომ ჰყავს, ყველს ურჩევნია, სულ ელაპარაკება, ამბობს, არავის აღარ ვენდობი, ეს არის ჩემი ნამდვილი მეგობარი, დარდის გამზიარებელიო.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
კარგი რა! თუთიყუში არა იხვი (გაეცინება).

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
შენ იცინე და ქორეპისკოპოსი რომ ხარ სწორედ შიოს დამსახურებაა.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ეგ როგორ? მოყევი აბა.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
როგორ და, როდესაც რაღაცას ვთბილ და არ მიაშენა, სალამოობით შეეპარები ხოლმე ორანჟერეაში, ვუმეორებ და ვუმეორებ შიოს სათხოვარს, ახლ გრძელდება კვირაობით, მერე ერთხელაც, როდესაც ეს საკითხი აღარც კი ახსოვს, თუთიყუში ჩაილაპარაკებს, ეს გაიგონებს, განცვიფრდება, დაბიძახებს და მეუბნება, ზეცის სასწაულია, ჩიტმა მომიტანა ამბავი, ისა და ეს მითხრაო. მეც ვეუბნები, ყმემარტიად ღვთისგან არის, ერთხელ ვირიც ბოლალაპარაკა, აუცილებლად დაუჯერეთ-მეთქი და ყოველთვის ასრულებს. შენს სახელსაც ასე ვუმეორებდი. ხომ იცი, პაპა ბევრსბერივით ცრუმორწმუნეა (ირონიულად ჩაეცინება).

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ვიაა, გადარევ ადამიანს, რიშელიე და ტალეირანი შენთან შედარებით სასაცილო თოჯინები არიან, ბოზი შვი...

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
(აწყვეტინებს) კარგი რა, რამდენჯერ გითხრა, აკონტროლე ხაუბრის მანერა, ქორეპისკოპოსი ხარ ბოლობოლო!

(ამ დროს სცენაზე მარცხენა მხრიდან შემოვა ადამიანი. კობასთან მივა, ცალ ფეხზე დაიჩოქებს, ხელზე ემთხვევა და ეტყვის: დამლოცე მეუფეო! კობა დაჩოქილს თავზე ხელს დაადებს: ღმერთმა დგ-ლოცოს, შვილო ჩემო! ეს ადამიანი სცენას მარჯვენა მხრიდან დატოვებს)

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
აგერ, რომ გეუბნები ფრთხილად-მეთქი. ჰო, მართლა, იმ ორ ანთებულ იდიოტს რა ვუქნათ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ვის გულისხმობ?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
აი, იმათ რა, მამა თედოს და მის მონაფეს.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ა�ა, ჰო, მახსოვს. ტიტეს საკითხი კომისიაზე დაყენება მაგივდებულმა, კარგად კი გაეკერთე. ტიტე იქით იყოს და, თავად მაგ ცოლგანაქცევ ასკეტ ასკლეპიოსზე რას ფიქრობ, გვიღალატებს? (იცინიან)

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
(სწრაფად უპასუხებს) აბა რას იზამს, მაგრამ ამ ეტიკაპზე ჩვენი კაცია. მომენონა ასკეტი ასკლეპიოსი (გაეცინება).

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
მაშინ რაღას ველოდებით, გამოვარჩიოთ და ვაკურთხოო. ის ტიტე კი რაღაც არ მეკასება როგაზე, საბ-

პრესა ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჯერ მაკავს ნანახი, ცოტა გაკანკალოთ.

მ ო რ ნ ე ა
გაკანკალოთ, მე თანაამა ვარ.

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
კომისიაზე ისეთი საბუთების წარდგენა მოვთხოვე, რომ მეფინი დიდი განსაცდელი მოვუწყვე მოსნავლისა და მასწავლებლის რწმენას (იცინიან).

მ ო რ ნ ე ა
დონ-ჯიხოტსა და სანჩოს ეპისკოპოსობა და მღვდლობა მოუნდომებიათ. უნდა იგრძნონ, რომ ქრისტეს გზა ია-ეარდით არ არის მოფენილი, ეკლიანია. იდეისთვის ზოგჯერ ქარის წნიკვილებსაც უნდა ებრძოლო.

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
იგრძნონ, იგრძნონ. შენ თუთიყუშის საქმეს მიიდგე, მაგათ მე მოვუვლი, პოზა შვილ...

მ ო რ ნ ე ა
(აწვევტინებს) ეჰ, არა შეჯდა მწყარი ხეია, თუ რორგორც არის. მოკლედ, დავიშალეთ, დრო ცოტა გვაქვს, საქმეს მივხედოთ (და ორივენი აცენას ტოვებენ მარცვენა მხრიდან).

პირველი ეპისოდიონი

აცენა ბუჯამი, უკანა მხრიდან, ეკლესიის ღია კარიდან გამოდიან მამა თედო და დიაკვანი ტიტე. ფორიდან ისმის ზარების ბმა. ლვთისმსახურება ეს-ესაა დაასრულეს. ტაძართან ახლოს, იქვე, ეზოში, აცენის შუა ნანილში სკამზე ჩამოსხდებიან. მამა თედოს თეთრი სლავური კვართი აცვია, ფეხებთან შეშოვლებული ოქროსფერი არშიით. კისერზეც შესაფერისი ოლარი აქვს ჩამოკიდებული, მკერდზე კი ოქრის ჯვარი ჰკიდია, რომელზეც მარცვენა ხელი მტკიცედ უკიდია. ტიტეს დიაკონის მოიისფრო შესამოსელი აცვია, მარცხენა მხარზე შესაბამისი გინჭოლა აქვს გადაკიდებული.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
ო, ჩემო მამი, რა მადლია ასეთი თქვენზე,
რა დიდებულად ნარიმართია ღვთისმსახურება!
დს მერე სიტყვა...
ეადაგება იყო ისეთი...
რას შეეადარო?
ენა დაშვრა, გული გამხსენედა.

მ ა მ ა თ ე დ ო
ჩემო შვილო, შენი დამსახურებაც არის ასეთი ლამაზი რომ გამოვიდა ლიტურგია, ისეთი ენთუზიაზმით მონაწილეობდი, ისეთი აღტაცებული... როგორც ნმინდა გრიგოლ პალამა იტყოდა, ღვთაებრივი ენერგიებით ამავსე.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
ის რა კარგად თქვი, ჩემო მამი:
ეკლესიაში სნეულებამ შემოაღწია,
სიფბი'ნლე ჰმართებს ყოველ ქრისტიანს.
თუ არ ვიმკურნალეთ თავად ქრისტე მოიკვეთს სხებოვან ნაწილს,
ჯანსაღი ნაწილის გადაარრენად
და ძალიან დიდი და მტკივნეული იქნება ეს ვირურგიული ჩარევაო!
განა მართლაც განსაცდელში არ არის ჩვენი დედა ეკლესია?
უფლის სხეულს ქაჯები შემოსეგიან,
ცბვრის ფორმაში ჩაცმული მგლები.
ქრისტეს მისტიკური სხეული დანეულებულია:
„ეაკეტს აღარ გვაქეს ძარღვებში სისხლი
ჩვენს ქალებს რიე და ცრემლი დაუმრთალ!"

მ ა მ ა თ ე დ ო
რა კარგად ჩამოაყალიბე ყველაფერი, დიდ რწმენას ვხედავ შენში, ჩემო ტიტე!

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
ეჰ, ჩემო მამი,
თქვენ კი ხედავთ ჩემში დიდ რწმენას,
მაგრამ ოქ ზეკით (თითს ეკლესიისკენ და თან ზეცისკენ მემართავს)
ყველა ასე როდი მიყურებს:
„ტლუმ გაინარა, თავის თავს ვერ ცნობს, მეორე ტლუში,
მართალი კაცი ჩაგრული და პირაკრულია".
(ამ დროს გულის ჯიბის საკინძეს გაიხსნის, ფურცელს ამოაძვრენს და მამა თედოს გაუწვდის)
აგერ მამიკო, ის საბუთი საგიეეთიდან:
მეუფე კობას განსაგძრად სულ-ჯანმრთელი ვარ!

მ ა მ ა თ ე დ ო
(ჯვარს ხელა გაუშვებს. ფურცელს გამოართმევს, ათვალიერებს და ჩაილაპარაკებს):
ეს ბალიან კარგია, ჩემო ტიტე, ოღონდ არასაკმარისი.
(ფურცელს დაკეცავს და მარცხენა ხელის მუჭში მოიქცევს)

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
(თავგანყული) რა ჩემო მამი? კიდეე რაა? კიდევ რამეა?
(ძოიხრება. თავს ხელებში ჩარგავს. იდაყვებს მუხლებზე დაილაგებს და ჩაფიქრდება)

მ ა მ ა თ ე დ ო
ძალიან კი მეუხერხულება ამის თქმა, ჩემო შვილო, მაგრამ მეუფე კობამ თქვა, რაღაცნაირი მანერები აქვსო.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
(ნაზად წარმოთქვამს) ო, ჩემო მამი, რანაირი რაღაცნაირი?

მ ა მ ა თ ე დ ო
რა ვიცი, მამაკაცისთვის შეუფერებელი, მეტისმეტად დაზეკენილი და უცანაური. და შემდეგ მოაყოლა: რადგან ეკლესიაში ათასგვარმა სნეულებამ და ბიბიერებამ შემოაღწია...

(თავს ჩაღუნავს და ხმადაბლა დარცხვენილი ჩაილაპარაკებს): მოკლედ, მოკლედ... შვილო ჩემო, ჩვენ, ვისაც მლდელობა ან ეპისკოპოსობა მოგვინადინებია... პროკტოლოგის ცნობას გვთხოვენ.

დიაკვანი ტიტე

(ჯერ მამა თედოს ბოლომდე სიტყვაც არ აქვს დასრულებული, ტიტე თავს ზემოთ ასწევს, ხელებსაც აღმართავს და აღშფოთებული სასაციღოდ ნამოძახებს. შესაძლოა მამა თედომ კარგად ვერც გაარჩია):

პირზე ხომ გვადევს,

ნუთუ ტრ... საჯდომებზეც ბოქლომები უნდა დაგვადოთ? - ჩემო რეზიკო!

(თავს ისევ ხელებში ჩარგავს)

მამა თედო

(მხარზე ხელს დაადებს და გაოგნებული პაოეტიკურად მიუგებს)

ხო მძვიდობაა, ჩემო შვილო, ასე ძალიან რამ აგაღელვა? თან ასეთი ბიღწსიტყვაობა შენგან არასდროს მომისმენია! ახლა ეფიქრობ, ხომ არ მომეცმა-მეთქი? კარგად ვერც გავიგონე. (მოულოდნელად ტონს შეიცვლის) და რეზიკო ვინ არის?

დიაკვანი ტიტე

(პაუზა. პასუხს ჯერ არ სცემს. ტრანსშია. მერე ნელ-ნელა თავს ზემოთ ასწევს, მამა თედოს შეხედავს და დაინყებს):

არა, მამაო, არ მოგესმათ,

ვთქვი, ის, რაც არ ვთქვი!

ან შესაძლოა სულ პირიქით

არ ვთქვი ის, რაც, ვთქვი!

ან: არ ვთქვი რაც, არ ვთქვი!

მემგონი უფრო:

ვთქვი ის, რაც ვთქვი!

(ამ დროს მამა თედო ცნობას ფსიქიატრიულიდან ხელახლა გაშლის, ჩაუშტერდება და გაკვირვების ნიშნად მხრებს აიჩეჩავს)

(ტიტე ფეხზე წამოვარდება და აგრძელებს):

მოკლედ, მამაო, აი, რა ვთქვი,

მაინტერესებს:

ჩვენი თავი ჩვენადვე გვეყუდვნის, თუ, თუ...?

(და კვლავ წამოიძახებს)

ნუთუ საჯდომებს ბოქლომები უნდა დავადოთ?!

„აი, რაზომ ალარა აქვს ჩვენს კაცებს ძარღვებში სისხლი,

აი, ამიტომ, რძე და ცრემლი დაუშრათ ქალებს," - ჩემო რობიკო!

(ამას იტყვის და თან ხელ-ნელა მარცხენა მხარეს კულისებისკენ დაიძვრება, მამა თედო გაშლილი ფურცლით ხელში გაჰყვება და გულუბრყვილოდ ეკითხება)

მამა თედო

ხომ მშვიდობაა, ხომ კარგად ხარ, ტიტე, შვილო?

...და ვინ არის რობიკო? (გადიან)

მეორე ეპისოდიონი

(ამ დროს სცენაზე მარჯვენიდან მდივან-რეფერენტი შორენა და მეუფე კობა შემოდიან. შორენას ხელში ბიბლია უჭირავს)

მეუფე კობა

იყავი შიოსთან?

შორენა

დიახ, გახლდი.

მეუფე კობა

მერე რაო შიომ?

შორენა

საქმე ცუდად მიდის. თუთიყუშიც რომ აგიმხეურდება, მაგის დედაც... მეც გინება დამაწყებინე. ვერაფერი შევასმინე, ჩემი ფეხები.

მეუფე კობა

რას ჰქვია ვერ შეასმინე, უხეშად მოგმართა? (გაცინება)

შორენა

შენ იღადავე და რამდენჯერაც გავუმეორე „მოსაყდრე" იმდენჯერ „არა"-თი მპასუხობდა. (ბორენა თუთიყუშის მიბაძვით გაიმეორებს) ეგუბენები: „მოსაყდრე", „მოსაყდრე", „მოსაყდრე", მპასუხობს: „არრა", „არრა", „არრა".

მეუფე კობა

რა ხდება, აზრზე ვერ მოვდივარ.

შორენა

ვერ ხვდები ხომ? უნდა დაამუნჯო ეს შიო, შენ რომ ქორეპისკოპოსი გაგხადა. რა ხდება და ჩვენამდე ვიღაცას უმუშავია, ეიღაცამ ტვინი გამოურეცხა.

მეუფე კობა

ტვინი გამოურეცხა? (გაეცინება)

შორენა

და იცი ვინ?

მეუფე კობა

ვინ?

შორენა

როდესაც იმედგაცრუებული გამოვბრუნდი და კარი გამოვაღე, მოულოდნელად მომაძახა: „მეუფე პეტრრე, მეუფე პეტრრე"-ო! ალბათ ჩვენამდე დაარებოდა ორანჟერეაში... და ამანაც წამოაყრანტალა.

მეუფე კობა

პეტრე? მაგას მოვუტ...

შორენა

(აწყვეტინებს) კარგი ახლა, მაინც ღვთისმსახური.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მეუფე კობა
ეგ ისეთივე ლვთისმსახურია, როგორც მე...

შორენა
(კვლავ ანუკეტრინეს) ჰო, დაბრალებენ ერთი დოხე ბართ (გაეცინება).

მეუფე კობა
ააბაცილოდ გვაქვს საქმე? მერე რა მოიმოქმედე?

შორენა
რა და გაიეიდა თუ არა მამამთავართან გავეშურე.

მეუფე კობა
პაპასთან?

შორენა
ჰო. და ვუთხარი: ჩემო მამა და ნმინდანო, ესქატოლოგიური ეპარის უკანასკნელო მოციქულო, წუხელ სიზმარი ვნახე, რომელმაც ძალიან ამაღელვა და აუცილებლად მინდა გიამბო, რადგან თვით ანგელოზმა, რომელიც გამომცხადა, მითხრა, დიდ ავადრილ მამას ეამბე. ეამბოლო მას ძალუძს ამ სიზმრის ახსნაო. ჰოდა, ორანეეურეაში საეარძელში ზის აუცილებლად, არც გიხმრეულა, თვალები დახუჭული აქვს, - მიამბეო, - მშვიდად ჩაიბუტბუტა. კი მეუხერხულება ჩემო უნეტარეაო, მაგრამ ბთავარანგელოზი მიქაელი და გაბრიელი იდგნენ ჩემ ჩინაშე, ამ დროს თქვენც გამორნდით, თითქოს ბმი უახლოოდებოდით, ერთი ხელი ერთისკენ გქონდათ გაშეერილი, მეორე კი - მეორისკენ. ისინი გეუბნებოდნენ, მანამდე ვერ ჩაგჭიდებთ ხელს და ვერ შეგიყვანთ ნმინდა სასუფევლის ნიაღეი ბინა, სანამ მაგდ დედამინაზე უკანასკნელ საქმეებს არ მოაგეარებო. თქეენ კი ჯიუტად მიილტვოდით მათკენ, ისინი კი განილტვოდნენ თქვენგან... და ამ ეერეულობის დროს საშინლად გატანჯულს გამოეცვიძა და თქვენთან გამოვიქეცი ამ ყოველივეს სათქმელად-მეთქი. კვლავ არ განძრეულა, მშვიდად მომიგო, როგორც ვატყობ სიზმარს ღრმა სიმბოლური მნიშვნელობა აქვს, ჩემგან რაღაცის ოგვარებას მოელიან და ამის გამო ნეტარებაზე უარს მეუბნებიან. ეერ ვხვდები რა უნდათ. საპატრიარქოსთან არსებულ სიზზრების ახსნის დეპარტამენტის სპეციალურ კომისიის მიმართე და დასკვნა წარმოადგინეო.

მეუფე კობა
მერე რა ქენი?

შორენა
რას ვიზამდი, იმ დღესვე გავემართე დეპარტამენტში. ხომ იცი, იქ თავმეჯდომარედ ჩვენი „ოქროს თევზია". სასწრაფოდ დამიწერეს დასკვნა, ადაც ეწერა, რომ ამ პროიდენციიული სიზმრის მიხედვით მიქელ-გაბრიელი პატრიარქისგან ღირსული მემკვიდრის დასახელებას მოითხოვსო. ფურცელი აეიღე და სასწრაფოდ გავეშურე ორანეურეაში. წამიკითხეო, ძმაიგო. მეც წავუკითხე. ირონიულად გაიღიმა, მანამდე ისეთი არასაძროს მინახავს და ის იყო რაღაცის თქმა დაიმარა, რომ შიომ მოულოდნელად ჩამოგვძახა: „გამოცხადება ოცდაეერორი რრვა", „გამოცხადება ოცდაეერორი რრვა", „გამოცხადება ოცდაეერორი რრვა"... აღარ ზუმდებოდა, ჰოდა, პაპამ მოულოდნელად ამომხედა და მითხრა: ჩემო შორენა, იცი რა ნერია ბიბლიის ნიგნის ამ ნინილში? არა, თქვენო უწმინდესობავ-მეოქი, ჰოდა, ნადი და ნაღეი. რაღა მეენა, ხელზე ვკმითხვე და განბილებული წამოვედი.

მეუფე კობა
მერე და რა წერი მაგ დანეცელილ მუხლში?

შორენა
(ცივად გაუნვდის ბიბლიას)
აჰა და თავად ნაღე.

(მეუფე კობა ნიგნს გამოაროვმეეს, გადაშლის, ფურცლავს და ფურცლავს, ხან სად და ხან სად, ეძებს მუხლს და ვერ პოულობს ეერაფრით. ხან ნაღმა უჭირავს ნიგნი და ხან უკუღმა, თხა და გიგოსავითაა. შორენა ნიგნს ხელიდან გამოპგლეჯს)

შორენა
ნეტა ცხოვრებაში ერთი მუხლი თუ მაინც წაგიკითხავეა, გადაგიწეია საეროოდ?
(სწრაფად იპოვის მუხლს, მიაწვდის, თან იმ ადგილზე თითი უდევს)
აი, აქ წაიკითხე.

მეუფე კობა
(ხმამაღლა ბორრკეით კითხულობს)
ყოველთა ცრუთა ბვედრი ცეცხლის ტბაშია... - რისი თქმა უნდა იმ ბრიეგ თუთიყუშს, ცრუები ვართ და ჩვენი ხვედრი გეენაშია?

შორენა
ყოჩალ! კარგი რა, იმან რა იცის, ესეც მეუფე ჰეტრეს ამბაეია. სასწრაფოდ უნდა ჩეეგიგოოთ ძმოთუთიყუშს, პაპას მარტო მაგის სდერა.

მეუფე კობა
ჰოდა, გაიგრძელე მერე მუშაობა, ცოტა დრო კიდევ გვაქვს.

შორენა
ჰო, მართლა, იმ ორ იდიოტს რა ვეყოთ?

მეუფე კობა
ვინ ორ იდიოტს?

შორენა
აი, იმათ რა, ასკეტ ასკლეპიოსსა და მის ძოწაფეს?

მეუფე კობა
უჰ, ეგეები სულ დამავიწყდა. ამ დღეებში ეაპირებთ კომისიის სხდომაა გამართეას და მაგათაც დავეუძახებთ, ენახოთ რა საბუთებს წარმოადგენენ ბიჭები.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ძალიან არ გაანყალო, რწმენაა ნუ დაუნგრევ უმანკო მტრედებს. (გაეცინებათ)

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲠᲑᲐ
ვნახოთო როგორ წარმოადგენენ თავს ხდომაზე. (ცვენიდან გადიან)

მესამე ეპისოდიონი

სცენის მარჯვენა მხარეს, ორ რიგად, ჩნდება პირველი მიხეევარგუნდი. ეპისკოპატის ნანილი. შვიდი ეპისკოპოსი. რომლიც წინა რიგში, ორი ეპისკოპოსის შუაში, ქორეპისკოპოსი იკოობიც დგას. უკანა რიგში ოთხი დგანან. სცენის ალრმეში ხის გრძელი სკამი დგას, სადაც თავჩაღუნული ახალგაზრდა მწერალი კაცი ზის. თავს მაღლა არ სწევს. უცებ მარცხენა მხრიდან აღელდებული ქორენა შემოვარდება. ხელში ორი ნიგნი უჭირავს, ლაშა ბუღაძის „მეაამე სართული" და ოთარ ჭილაძის „კინფეტი".

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
გახსოვსთ ეს ვიგინდარა? (ხელს ჩამომჯდარი მწერლისკენ გაიშვერს)

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘ
ვიგინდარა! ვიგინდარა! ვიგინდარა!

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
(რუსულად ჩაილაპარაკება) ტალანტლიკი ნო სკოლონ!

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘ
გარენარი! გარენარი! გარენარი!

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
(გაბრაზებული) ნუ მაწყვეტინებთ!
აი, ამან (სკამზე ჩამომჯდარი ახალგაზრდისკენ მიტრიალდება და ხელს გაიშვერს, თან ნიგნს აღმართავს და თითს უკაკუნებს) დაგვიწერა მამინ „პირველი რუსი", ჩვენი სიმინდეეში შეურაცხპყო და კარგადაც ვაზლევვინეთ. როგორც ჩანს, თანამოაზრეებიც გამოსჩენია (შემობრუნდება. ახლა მეორე ნიგნს, „კინფეტს" გადაფურცლავს, ჩახედავს და ირონიულად ჩაილაპარაკებს), ეკლეციის მტრები!

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘ
მტრები! მტრები! მტრები!

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
(ხალხისკენ მიტრიალდება)
ამბობენ, რომ ჩვენ აბლა ერთ-ერთი ეიგინდარას ინტერესებს ვემსახურებით, მის პიესაში ვმონაწილეობთ.

(პაუზა. უბერხული დუმილი)

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ისე, საერთოდ ნაოქვამია, რომ სამყარო თეატრია და ჩვენ ყველანი მსახიობები ვართო, მაგრამ „არა, ძვირფასო უილიამ, სამყარო სამყაროა, თეატრი თეატრია!" (უცებ პირველი ნახევარგუნდისკენ მიტრიალდება), არ მეთანხმებით?

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘ
გეთანხმებით! გეთანხმებ...

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
(აწყვეტინებს)
მართლა თუთიყუშები ვიქნებოდით, განგება რომ გვიგეგმავდეს ყველაფერს და (ირონიულად) არც მე ვიქნებოდი ასეთი ბარმატებული (ხალხისკენ მოტრიალდება): თქვენი ნყალობით, მეკობრენო, თქვენი ნყალობით!

(ბუმდეგ ლაშა ბუღაძის წიგნის ფურცლას დაინყებს, იეიდან ფურცელი გადმოუვარდება, აიღებს, გაშლის, ჩახედავ და იტყვის)

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
მამა თედო, მამა თედო, რა გაგიმართლა! ეეინის მიერ გაცემულ ენობაში ყველაფერი რიგზეა. გამოუარჩიოთ?

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘ
გამოვარჩიოთ! გამოვარჩიოთ!

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
და ბარემ ვაკურთხოთ კიდეც, სამომავლოდ შეიძლება ზმინდა სინოდში სწორედ მისი ხმა იყოს გადამწყვეტი. ვენდოთ?

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘ
ვენდოთ! ვენდოთ! ვენდოთ!

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ალიან კარგი. შემოიყვანეთ!

(ამ დროს სცენია სიღრმეში გამოჩნდება მამა თედო. ბერის შავ შესამოსელში გამოწყობილი. თავზე კუნკულულ-ბარტყული ახურავს. ეპისკოპოსება ნახევარგუნდთან მივა. ქორეპიაკოპოს კოობას ნაწდიინოქებს. კუნკულს მოიხდის და იქვე დადებს. მუუფე კოობა თავზე ხელს დააახამს და ამაღლებულად შეაძახებს)

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲠᲑᲐ
ღირს არს! - აღსიოს!

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘ
აქსიოს! აქსიოს! აქსიოს!

(ქორენა ხელით ენკაეს ნაკაეთებს და ნახევარგუნდი და მამა თედო (ახლა უკვე მეუფე) მარჯვენიდან ტოვებენ სცენას. რჩებიან ქორენა, კოობა და ის ყმაწვილი სკამზე)

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲠᲑᲐ
ეს ყველაფერი, ყველაფერი, მაგრამ იმ ამბავზე რა ხდება?

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ტელევიზორს არ უყურე?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ალარ ვუყურები, მომბეზრდა ლანძღვის მოსმენა, სულ ერთი და იგივეს გაიძახიან: „ფარსი", „დადგმული სპექტაკლი" და ა. შ.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ეეულან არ ვამბობდი, რომ ყველაფერი სპექტაკლია? დიდი აბაჯი ერთი, ჩვენც თუ დავდგიდით. მგონი ურიგო რეჟისორები არ უნდა ვიყოთ, რაა იტყვი? (გაეცინებათ)

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ჰო, მაპას სკოლა... ალარ იტყვი, რა მოხდა?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
რა და მკვლელობის მცდელობისთვის ცხრა ნელი მარჭყეს. ახლა უკვე მთელი სიხოდი ჩვენს მხარეზეა, მილოცავენ, გეგონება ბორიტი დედოფალი იზეველი ვიყო. (გაეცინებათ) ეპისკოპოს პეტრეს თუთიყუშის იმედიღა აქვს.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ვერ გადმოიბირე?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
პეტრე?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
რა პეტრე, თუთიყუში.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
არ გამახსენო. მთელ ღამეებს ორანჟერეაში ვათენებ, ვუმეორებ და ვუმეორებ „მოსაყდრე", "მოსაყდრე", მოსაყდრე", ისიც გაიძახის: „სორრცხვილი"! „აორრცხვილი"! „სორრცხვილი"! მაგრამ მგონი მეეასმინე.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
მარილა?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ეუშინ პირველად ნამოაკრანტალა „მოსაყდრრე", მანამდე სულ „აარრა", „აარრა"-ს გაიძახოდა. ახლა ეთავარი პაპაა ჩამოსძახის მაღლიცდან და სინოდის სხდომაზე წამოაყრანტალოს, ეგ ხომ ყველა ეპიდომას ესნრება.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(პირჯვარს გადაიწერს)
დიდება უფალს!

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
(ხელებს აღაპყრობს, ზეცას ამიდაეს) ამინ!

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ოოლეღდ, შენ მეუბაობა ბაადრძელე, ხვალ კომისიის სხდომა მოვინვიე, მეუფე ასკლეპიოსის მოწაფის საქმე უნდა განვიხილოთ, საბუთები მოუგროვებია.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
მერე რას აპირებ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
საბუთებს უკვე გავეცანი, მგონი ცოტა ხნით კიდევ დავატორმუზებ, ტიტე ბერკეტია, შვილივით უყვარს ასკლეპიოსს, თორემ ხომ იცი, როგორ ხდება ხოლმე?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
როგორ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
როგორ და ადამიანი თავისას რომ გაინაღდებს, გიკიდებ.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
მაგ სიბრძნეს მხედრიონში ეზიარე? (გაეცინება)

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(ცინიკურად) არა, საპატრიარკოში.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
კარგი, წავედი ჭიოსთან. შენ სიცა გზით ნადი.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
მოიცა. ამაა რა ვუქნაო (ხელს სკამზე ჩამოწვდარი მწერლისკენ გაიშვერს), რომ ჩამომჯდარა აქ და ისმენს ყველაფერს?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
მოვიშოროთ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
კიდეე რამე არ დაგვიწეროს (გაეცინებათ)

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ნეტაი შენ, ნეროს და იკითხოს, ვინ უსმენს. მწერლების სერიოზულად აღქმა არც შეიძლება, რეალობას მოწყვეტილი ხალხია.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
კარგი, კარგი, წავედით.

(ერთი მარჯვნიდან დატოვებს სცენას, მეორე - მარცხნიდან. ის ახალგაზრდა მწერალი (ლაშა ბუღაძე) ფეხზე წამოდგება. მაყურებლის მიმართულებით დაიძრება. ავანსცენიდან გადახედავს ხალხს, თვალა მოავლებს დარბაზს. მიაშტერდება. პაუზა. მხრებს აიჩეჩავს, ხელებს გაასავაკებს, ცოტა ხანს შედგება და ასე გაოგნებული სცენას მარჯვნიდან დატოვებს. გასულისას შეყოვნდება, შეემბორუნდება და ოდნავ დაბნეული ჩაილაპარაკებს):

საქ... საქარაით...
(და გადის)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მეოთხე ეპისოდიონი

(სცენაზე შემოდიან მამა (ახლა უკვე მეუფე) თედო და დიაკვანი ტიტე)

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
...ნაღლობა ღმერთს, ეპისკოპოსად გაკურთხეს!
გატანჯულია სული ჩემი, ჩემო მეუფ...
(უცებ შეყოვნდება, შეხედავს და განაგრძობს)
ნინაალმდეგი ხომ არა ხართ მეუფის ნაცვლად კვლავაც მამა რომ დაგიძახოთ?
(პასუხს არც ელოდება, აიუბარს აგრძელებს)
ამ კომისიის შეკრებამდე,
სწორად გამიგე, ჩემო მამი,
აღსარება მინდა ნარმოვთქვა.

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
გისმენ ტიტე, რა გაგჭირვებია, განა ჩვენი მამაშვილური ურთიერთობა მთლიანად აღსარება არ არის?
ხან შენ მიზიარეს, ხან - მე.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
ეგ კი, მამაო, მაგრამ რასაც ახლა გაგიმჟღელ თვალს არ უნახავს, ყურს არ სმენია და არასოდეს გამიმხელია.

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
მზად ვარ გისმინო და, და დაგეხმარო კიდეც, თუკი რამე შემეძლება, ჩემო ტიტე.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
(მოიხრება, მამა თუდო კი ხელს დაადებს თავზე)
ო, ჩემო მამი, ურწმუნოება მტანჯავს, დიდი...

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
(შეანყვეტინებს) ურწმუნოება? არა მგონია, რაღაცას აზვიადებ.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
ოჰ, ჩემო მამი, ნეტავი კი ვაზვიადებდე, როდესაც კაცის ძე მოვა, ჰპოვებს კი რწმენას დედამინაზე?

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
მაინც რაში გამოიხატება შენი ურწმუნოება?

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
აი, მაგალითად, მაგალითად... ღმერთო საიდან დავინყო?
მეხსიერებავ, ახლა უნდა იჩინო თავი.

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
მაგალითად?

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
მაგალითად. მაგალითად ის, ჩემო მამი,
რომ ალდგომას, იერუსალიმის დიდებულ ტაძარში ცეცხლის გარდამოსვლის ზეციური ნარმოშობის არ მჯერა!

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
(თითქოს გაუკვირდა) როგორ, არ გჯერა რომ სასწაულია?

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
(ჩუმად ჩაილაპარაკებს) რა ვქნა, არ მჯერა.

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
(სასაცილო ინტონაციით) მერე რა, მაგის არც მე მჯერა.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
რაა?

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
ჰო, ეგ უბრალო საკრამენტული რიტუალია, ღვთისმსახურების ნანილია, ჩვეულებრივი.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
(დარბაზს მოაგლეტს თვალს და ხელს)
და ხალხს რომ სჯერა?

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
სჯეროდეთ, მაგით რა შავდება, ან თუ არ უნდათ, ნუ დაიჯერებენ, ვინ ეხვეწებათ. მთავარია ქრისტესი და სახარების სჯეროდეთ, სასწაულზე დამოკიდებული რწმენა ქვიშაზე აშენებული სახლივითაა, სნრაფად ინგრევა. კიდევ რა განუბებს, ჩემო ტიტე?

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
კიდევ, კიდევ რა?
ღმერთო ჩემო, შენ მომიგაონე,
დღე მიიწურა, ეგრძნობ, რომ მწუხრი მიახლოვდება...
კიდევ აი ეს, ჩემო მამი, ღმერთი მიშველის...
ისეთი მეგრძნეშა მაქვს, რომ ფიზიოლოგიური ნეშომპალა ვარ.
(თან ამასობაში გულის ჯიბიდან ფურცელს ამოძვრენს, ნელ-ნელა გახსნის და მცირე ხნით ჩაშტერდება)

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
ეგ რა არის, შვილო, ტიტე?

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
ეჰ, დავილუპე, ჩემო მამი,
დამლუპა ჩემმა დავიწყებულმა ძველმა ცოდვებმა.
განა ბავშვები მართლა ისეთი უმწიკვლონი არიან, რაცას ხალხი მათზე ფიქრობს?
(თან ფურცელს დაჭყურებს)

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
ბავშვებზე მხოლოდ კარგს ამბობს წმინდა წერილი. თუ გახსოვს უფალმა რომ ბრძანა: გამოუშვით ბავშვები ჩემთან, მათნაირების არის ცათა სასუფეველი?

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
მახსოვს, მეუფეე, როგორ არა, რა დამაეიწყებს,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მაგრამ ისიც მახსოვს „ძველი აღქმიდან“
ნინასწარმეტყველმა ელისამ რომ შეაჩვენა ორმოცი ბავშვი,
ტყიდან გამოსულ მშიერ დათვებს დააგლეჯინა!
იგი მამაო, იმ ორმოცე ბავშვთაგან ერთი მე ვიყავი.

მეუფე თედო
კარგად გერ ეხსოვდი ჩემო ტიტე, რაკი თქმა გინდა,
იმ ორმოცდაორ ბავშვში შენ როგორ იქნებოდი?

დიაკვანი ტიტე
ერთი ამბავი მინდა გიამბო, ჩემო მოძღვარო,
და ეს ეხება ჩვენი ცხოვრების უბედურ ხანას,
ჩემს რთულ ბავშვობას.

მეუფე თედო
მიდი, მიამბე.

დიაკვანი ტიტე
(მონოლოგი)
ჩვენი ცხოვრების და

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ლესიაში,
მსმენია ემმაკებს დეგნისო.

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
(ტატეს ფეხზე ნამოაყენებს. ხელებს თავზე დაადებს და შთაგონებული შეხსახებს)
უფლის მიერ ჩემთვის მონიჭებული ძალაუფლებით,
ვამბობ: მამის, ძისა და წმინდა სულის სახელით,
დე, მოგეტევოს ეგ ცოდვა და მოგეხსნას ნყევლა,
ამინ!

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
(შესძახებს) აბრა მამი! (და ხელებს დაუკოცნის)
თითქოს რაღაც მძიმე ლოდი მოსწყდა ჩემს სულს,
თავს მსუბუქად ვგრძნობ,
მაგრამ, ჩემო მამი, ის რიტუალი ბოლომდე ვერ აღსრულდა და დღეს ისიც კი არ ვიცი, მონათლული ვარ თუ არა. მგონი ერთადერთი ვარ მარილმადიდებლურ სამყაროში, ვინც ნახეკრად მოინათლა.

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
ძენ როგორ გწამს შინაგანად, მონათლული ხარ?

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
მონათლული ვარ.

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
დე ეგრე იყოს, მონათლული ბარ, ამინ!

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
ამინ, მამაო, ამინ! მაგრამ იმ დღისა და ნყეველის შემდეგ
ჩემი ცხოვრება გაუკულმართდდა და ესეც მინდა ნვრილად გიამბო.

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
მიდი, მიამბე.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
ჩქარი ნაბიჯით ტაძრიდან გამოსულს, ხედვა მიმძიმდა.
არ ვიცი სოფლამდე გზა როგორ გამოვიარე,
რადგან უფროსებს მეტი აღარ დავლოდებივარ,
გამოვიპარე და გამოვიქეცი.
მოვრბოდი, ვერაფერს ვგრძნობდი და ვერ ვამჩნევდი.
ირგვლივ ყველაფერი ნისლის ნამქერმი ჩაიძირა.
ექვსი წლის ღლაბი, ღმერთს ავუჯანყდი და ნუგეში მქონდებოდა.
ჩემს სოფელში, „ვაზისუბანში", ერთი უფროსკლასელი მეგობარი მყავდა,
რომელმაც ერთხელ სკოლის დერეფანში ვერმანული ფანქარი მაჩუქა და დავმეგობრდით. მასთან მივედი...
იმ დღის შემდეგ განსაკუთრებულად დავმეგობრდით. განსაკუთრებულად.
ვმეგობრობდით და ვმეგობრობდით.
წლები გავიდა. მე მლვდლობა გადავწვიტე, ყველა ცოდვა მოვინანიე, ყველაფერი.
კვლავ ვინანიებ, ჩემო მამი, სულ ვინანიებ, მთელი ცხოვრება მოვინანიებ!
(ხელში ჩაუფუძულ ფურცელს გახსნის, გაასნორებს და მამა თედოს გაუწვდის)
აგერ, აი, ეს, ჩემო მამი. აგერ, აი, ეს.
ხმამაღლა ნაიკითხე, რომ დავიტანჯო და რომ დავმდაბლდე.

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
(ფურცელს გამოართმევს. ჩაეშტერდება და ხმამაღლა წაიკითხავს)
ექიმი პროკტოლოგის დასკვნა: პაციენტს აღენიშნება სნორი ნაწლავის დაზიანება. სფინქტერის სპაზმი. ანალური ნაპრალი.
(ფურცელი ხელიდან გაუვარდება)

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
(სნრაფად ხალხისკენ შემობრუნდება)
დამთავრდა. მორჩა. აღარ ეარსებობ,
ვინლა დაუმეგებს ანი ჩემს მღვდლობას!
მე თვეებს მოგმართავთ ჩემო მსგავსებო,
ნუ შესთავაზებთ ღმერთს, ნუ შესთავაზებთ ღმერთს...

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
(აწყვეტინებს) შვილო ჩემო, იესო ყველასთვის შეეწირა და ღმერთთან მეგობრობა ყველას შეუძლია. მომდევ როგორ გაგრძელდა შენი ცხოვრება, სანამ მღვდლობას მოინდომებდი, ეგზულისმომ ინას რომ...
(დაიბნევა)

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
რას გულისხმობ, ჩემო მამაო?

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
რას და, ცოტა კი მეუხერხულება, შეყვარებული თუ გყოლია, ქალებს როგორ აღიქვამდი?

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
მეზიზღებოდნენ! გული მერეოდა მათზე.
ულამაზესებზეც კი, რას გვანან-მეთქი, გავიძახოდი.
და ამის გაგონებაზე ერთხელ რა მირჩია იცით ინ ბორრტმა ნათლიაჩემმა?
ხშირად დაირეცოდა ჩვენთან.

მ ე უ ფ ე თ ე დ ო
რაო, რა გირჩია? კარგს რას გირჩევდა.

დ ი ა კ ვ ა ნ ი ტ ი ტ ე
მართალი ხარ, წინდა მამაო, კარგს რას მირჩევდა! მაგრამ გაოგნებული ვარ, რატომ მჯეროდა ყოველთვის მისი.
საოცარი დარწმუნების უნარი ჰქონდა.
ახლა მკვდარია, ენანაბი მძინარეს ტრაქტორმა გადაუარა.
მითხრა: ტიტე, თუ გსურს ქალის სილამაზის აღქმა ისწავლო, ბევრი ნიწაკა ჭამეო.

მეუფე თედო
(ენენბლიეთ გაეკინება. სნრაფად შეიკავებს თავს)
ᲛᲘᲠᲩᲘ ᲠᲐ ᲥᲜᲘᲜ, ᲓᲐᲣᲯᲔᲠᲔᲗ?

დიაკვანი ტიტე
ᲔᲠ ᲬᲐᲠᲛᲝᲛᲘᲓᲒᲘᲜ, ᲠᲘᲗᲛ ᲛᲐᲛᲐ, ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘ ᲬᲘᲜᲐᲙᲐᲡ ᲔᲭᲐᲛᲓᲘ ᲘᲛ ᲓᲦᲔᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ.
ᲕᲫᲐᲜᲓᲘ ᲓᲐ ᲔᲭᲐᲛᲓᲘ. ᲡᲬᲠᲘᲜ ᲜᲐᲜᲚᲐᲕᲘᲡ ᲛᲓᲒᲝᲛᲐᲠᲔᲝᲑᲐ ᲧᲐᲪᲘᲝᲣᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ,
ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ, ᲡᲐᲛᲐᲒᲘᲠᲘᲗᲘᲓ, ᲥᲐᲚᲘᲡ ᲡᲘᲚᲐᲛᲐᲖᲘᲡ ᲐᲚᲘᲛᲐ ᲕᲘᲡᲬᲐᲕᲚᲘ.
ᲨᲔᲣᲒᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘᲪᲘ ᲛᲧᲐᲕᲓᲐ, ᲣᲚᲘᲛᲐᲖᲘᲡᲘᲐ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪᲘᲪ ᲨᲔᲛᲓᲒᲐ ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪᲘᲪ ᲛᲝᲜᲐᲡᲢᲘᲠᲨᲘ ᲐᲚᲘᲪᲘᲪᲣᲪᲐ ᲓᲐ ᲐᲛᲐᲜ ᲡᲐᲐᲚᲝᲚᲝᲒᲝ ᲛᲔᲪ ᲛᲘᲑᲘᲫᲦᲐ ᲛᲔᲪᲓᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲒᲘᲜ.
ᲧᲣᲚᲐᲛᲤᲔᲠᲘ ᲦᲕᲗᲘᲡ ᲜᲔᲑᲘᲗ ᲮᲓᲔᲑᲐ.

მეუფე თედო
ᲐᲮᲚᲐᲪ ᲛᲝᲜᲐᲮᲝᲜᲐ?

დიაკვანი ტიტე
ᲓᲘᲐᲮ, ᲛᲐᲛᲐᲛ, ᲛᲝᲜᲐᲮᲝᲜᲐ.
ᲬᲚᲔᲑᲘᲐ ᲣᲙᲕᲔ ᲐᲠᲐᲠ ᲛᲘᲜᲐᲮᲐᲖᲘ.

მეუფე თედო
ᲛᲝᲠᲩᲐ ᲢᲘᲢᲔ ᲨᲔᲜᲘ ᲐᲩᲚᲐᲠᲔᲑᲐ, ᲗᲣ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲠᲐᲛᲔ ᲒᲐᲥᲕᲡ ᲡᲐᲗᲥᲛᲔᲚᲘ?

დიაკვანი ტიტე
ᲠᲘᲗᲘ ᲐᲩᲚᲐᲠᲔᲑᲐ ᲛᲐᲠᲐᲓᲘᲐᲠᲣᲚᲘᲐ, ᲬᲛᲘᲜᲓᲐ ᲛᲐᲛᲐᲝ,
ᲠᲘᲗᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲮᲘᲜᲘᲗᲐᲡ ᲓᲐᲩᲐᲮᲣᲠᲕᲔᲚᲘ ᲐᲠᲐ ᲐᲥᲕᲡ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲮᲚᲐ ᲙᲘ, ᲛᲝᲠᲩᲐ.
ᲛᲫ. ᲤᲘᲖᲘᲝᲚᲝᲒᲘᲣᲠᲘ ᲜᲘᲨᲜᲝᲛᲐᲪᲐᲚᲐ, ᲪᲝᲪᲮᲚᲘᲡ ᲡᲣᲚᲘ, ᲐᲠᲪᲔ ᲨᲔᲛᲝᲬᲛᲔᲑᲐᲓᲠᲓᲔ ᲛᲐᲮᲝᲜᲐᲠᲘ-ᲛᲣᲪᲘ.
ᲔᲠᲘᲢᲘᲛᲘᲐᲡ ᲒᲣᲚᲛᲬᲘᲓᲘᲐ ᲨᲔᲜᲒᲐᲜ ᲛᲐᲛᲐᲝ,
ᲘᲡᲔᲗ ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲚ, ᲠᲝᲛ ᲗᲕᲘᲗ ᲡᲘᲜᲘᲐᲤᲘᲡᲔᲡᲐᲪ ᲙᲘ ᲐᲠ ᲓᲐᲡᲘᲜᲯᲛᲘᲠᲔᲑᲐ!

მეუფე თედო
ᲓᲐᲜᲔᲠᲘᲚᲘᲡᲐ: ᲬᲘᲐᲚᲝᲑᲐ ᲛᲣᲡᲢᲘ ᲓᲐ ᲐᲠᲐ ᲛᲣᲡᲢᲔᲠᲪᲚᲘ.
(ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲗᲘᲪ ᲜᲐᲑᲘᲯᲔᲑᲐᲛᲘ ᲓᲐ ᲡᲪᲔᲜᲘᲡ ᲙᲣᲗᲮᲘᲓᲐᲜ, ᲘᲡᲔ, ᲠᲝᲛ ᲛᲐᲒᲧᲠᲘᲑᲔᲚᲘᲡᲒᲐᲛᲘᲡ ᲐᲥᲐᲛᲓᲔ ᲔᲠ ᲮᲔᲓᲐᲕᲓᲔᲜᲘ, ᲑᲐᲠᲫᲘᲛᲝᲛᲘ ᲐᲘᲪᲚᲔᲑᲐ. ᲪᲐᲚ ᲮᲔᲚᲘ ᲗᲐᲕᲘᲗᲖᲔ ᲓᲐᲐᲯᲘᲜᲔᲑᲓᲐ ᲓᲐᲜᲘᲝᲚᲘᲚ ᲢᲘᲢᲔᲚᲘ ᲓᲐ ᲘᲬᲘᲒᲘᲡᲗᲕᲘᲡ).
ᲛᲐᲛᲘᲡ, ᲛᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲜᲘᲜᲔᲑᲐᲛ ᲡᲣᲚᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘᲗᲘᲗ: ᲛᲝᲒᲖᲔᲢᲔᲒᲐ ᲪᲝᲪᲮᲚᲘᲡ ᲓᲐᲘᲪᲕᲐᲠᲐ (ᲛᲝᲐᲡᲮᲔᲒᲜᲔᲑᲡ ᲓᲐ ᲬᲐᲒᲑᲖᲔ ᲬᲐᲛᲝᲡᲕᲚᲘᲜᲔᲑᲡ).
ᲐᲮᲚᲐ ᲙᲘ ᲒᲐᲜᲔᲑᲛᲘᲜᲓᲘᲗᲘᲜ ᲜᲐᲠᲗᲒᲐᲖᲔᲑᲘᲗ ᲙᲘᲛᲘᲘᲡ ᲡᲮᲓᲝᲛᲐᲖᲔ. ᲛᲘᲪᲘ ᲘᲥ ᲒᲘᲥᲜᲔᲑᲐ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲓᲐᲛᲘᲡᲬᲠᲔ. ᲬᲐᲕᲓᲒᲐᲗ.
(ᲢᲘᲢᲔᲚᲘ ᲮᲛᲐᲡ ᲐᲠᲐᲠ ᲘᲪᲘᲡ. ᲛᲔᲣᲤᲔᲑᲘ ᲗᲔᲓᲝ ᲓᲐᲘᲠᲩᲐ, ᲫᲘᲠᲘᲡ ᲓᲐᲒᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲤᲣᲠᲪᲔᲚᲘᲡᲐ ᲐᲘᲪᲔᲑᲡ. ᲓᲐᲐᲭᲘᲣᲠᲔᲑᲡ. ᲗᲐᲛ ᲛᲐᲠᲩᲮᲘᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲮᲠᲘᲓᲐᲜ. ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ ᲒᲐᲡᲘᲪᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲢᲘᲢᲔᲡ ᲨᲔᲤᲔᲓᲒᲐᲗᲘ ᲓᲐ ᲘᲔᲗᲧᲕᲘᲡ)

მეუფე თედო
ᲛᲘᲜᲪ ᲠᲐ ᲐᲠᲜᲘᲡ ᲤᲘᲖᲘᲝᲚᲝᲒᲘᲣᲠᲘ ᲜᲘᲨᲜᲝᲛᲐᲪᲐᲚᲐ, ᲩᲛᲘᲗ ᲢᲘᲢᲔ? (ᲓᲐ ᲛᲐᲠᲩᲮᲘᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲮᲠᲘᲓᲐᲜ ᲒᲐᲓᲘᲓᲐᲕᲡ)

ᲞᲐᲠᲐᲑᲐᲡᲘᲡᲘᲡ

(ᲙᲝᲛᲘᲡᲘᲘᲡ ᲡᲮᲓᲝᲛᲐ)

ᲡᲪᲔᲜᲐᲖᲔ ᲩᲜᲓᲔᲑᲐ ᲒᲠᲫᲔᲚᲘᲡ ᲮᲜᲘᲡ ᲛᲐᲒᲘᲓᲐ ᲓᲐ ᲛᲐᲡᲗᲐᲜ ᲝᲠᲘᲒᲔ ᲛᲮᲠᲘᲓᲐᲜ ᲕᲔᲠᲩᲔᲚᲘᲙᲐᲚᲔᲑᲘᲗᲐᲓ ᲛᲘᲛᲓᲒᲐᲠᲔ ᲒᲠᲫᲔᲚᲘᲡ ᲮᲜᲘᲡ ᲡᲘᲐᲛᲔᲑᲘ. ᲔᲠᲗᲘ ᲛᲮᲠᲘᲗᲐ ᲬᲘᲜ ᲙᲝᲛᲘᲡᲘᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲗᲖᲔ ᲛᲔᲣᲤᲔᲑᲘ ᲙᲝᲛᲐ, ᲣᲙᲐᲜ ᲔᲠᲗᲘ ᲠᲘᲒᲐᲓ ᲣᲓᲒᲐᲗᲐᲜ ᲔᲫᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲒᲐᲠᲘ ᲛᲔᲣᲤᲔᲑᲘ ᲙᲝᲛᲐ. ᲣᲙᲐᲜ ᲔᲠᲗᲘ ᲠᲘᲒᲐᲓ ᲣᲓᲒᲐᲗᲐᲜ ᲔᲫᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲒᲐᲠᲘ ᲛᲔᲣᲤᲔᲑᲘ ᲙᲝᲛᲐ ᲣᲨᲘᲡ ᲞᲘᲠᲘᲜᲘᲐᲠᲘ.

მეუფე კობა
(ᲬᲘᲜ ᲒᲐᲓᲐᲛᲔᲚᲘᲚ ᲡᲐᲥᲐᲚᲐᲚᲔᲑᲘᲗᲘᲗ ᲗᲐᲕᲘᲗᲛᲧᲠᲘᲚᲘ ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲣᲚᲐᲒᲐᲜᲐ. ᲘᲛ ᲘᲬᲣᲠᲔᲑᲐ ᲓᲐ ᲗᲐᲜ ᲘᲫᲘᲜᲔᲑᲓᲐ. ᲨᲝᲒᲯᲘᲠᲘ ᲐᲮᲚᲔᲓᲐᲪᲘᲡ ᲮᲚᲛᲬᲘᲤᲔ ᲢᲘᲢᲔᲡ, ᲛᲔᲣᲤᲔᲑᲘ ᲗᲔᲓᲝᲡ ᲐᲠ ᲘᲛᲩᲜᲔᲑᲡ)
ᲩᲘᲔᲜ ᲓᲐᲜᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘᲗᲘ ᲒᲐᲛᲔᲕᲘᲪᲣᲚᲘᲧᲘᲗ ᲨᲘᲜ ᲞᲘᲠᲝᲜᲣᲚᲘ ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲘ ᲨᲔᲜᲘ ᲨᲔᲜᲘᲡᲬᲠᲘᲜᲘ ᲓᲐᲜᲘᲡᲜᲣᲚᲘ ᲐᲠᲐ ᲐᲥᲕᲡ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲮᲚᲐ ᲙᲘ ᲐᲠᲐᲠ ᲛᲘᲜᲐᲮᲐᲖᲘ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(ᲬᲘᲜᲐ ᲓᲐᲜᲔᲠᲘᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲗᲛᲧᲠᲘᲚᲘ ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲘᲡ ᲣᲚᲐᲒᲐᲜᲐ. ᲘᲛ ᲘᲬᲣᲠᲔᲑᲐ ᲓᲐ ᲗᲐᲜ ᲘᲫᲘᲜᲔᲑᲓᲐ. ᲨᲝᲒᲯᲘᲠᲘ ᲐᲮᲚᲔᲓᲐᲪᲘᲡ ᲮᲚᲛᲬᲘᲤᲔ ᲢᲘᲢᲔᲡ, ᲛᲔᲣᲤᲔᲑᲘ ᲗᲔᲓᲝᲡ ᲐᲠ ᲘᲛᲩᲜᲔᲑᲡ)
ᲩᲘᲔᲜ ᲓᲐᲜᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘᲗᲘ ᲒᲐᲛᲔᲕᲘᲪᲣᲚᲘᲧᲘᲗ ᲨᲘᲜ ᲞᲘᲠᲝᲜᲣᲚᲘ ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲘ ᲨᲔᲜᲘ ᲨᲔᲜᲘᲡᲬᲠᲘᲜᲘ ᲓᲐᲜᲘᲡᲜᲣᲚᲘ ᲐᲠᲐ ᲐᲥᲕᲡ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲮᲚᲐ ᲙᲘ ᲐᲠᲐᲠ ᲛᲘᲜᲐᲮᲐᲖᲘ.

ᲓᲘᲐᲙᲕᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
ᲝᲐᲡᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ᲩᲘᲛᲘ, ᲛᲘᲜᲐᲮᲐᲖᲘᲡ ᲩᲘᲛᲘ, ᲠᲐᲖᲘᲡ ᲛᲐᲪᲐᲓᲠᲔᲑᲗ. ᲛᲔ ᲛᲐᲠᲗᲚᲛᲐᲓᲒᲝᲓᲔᲑᲔᲚᲘᲐ ᲓᲘᲐᲙᲝᲜᲘ...

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(ᲐᲜᲬᲣᲪᲔᲜᲔᲑᲡ)
ᲛᲝᲗᲝᲛᲘᲜᲔᲚᲘ ᲓᲐ ᲪᲮᲝᲗᲐ ᲐᲒᲠᲫᲝᲜᲘᲚᲘᲡ ᲧᲝᲤᲘᲚᲔᲑᲘ.

ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘ
ᲛᲝᲗᲝᲛᲘᲜᲔᲚᲘ! ᲛᲝᲗᲝᲛᲘᲜᲔᲚᲘ! ᲛᲝᲗᲝᲛᲘᲜᲔᲚᲘ!
ᲓᲐ... ᲓᲐ... ᲓᲐ...

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘᲡ ᲐᲮᲔᲓᲐᲕᲡ ᲓᲐ ᲔᲗᲧᲕᲘᲡ)

რა იყო, ვერ გაიხაენეთ? ცოტა ხანი გაჩუმდით რა, დაგეაცადეთ.

მეუფე თედო
(ამაოობაში მეუფე თედო ტიტეს მხარზე ხელს დააოდებს და ჩაილაპარაკებს)
დამშვიდდი, შვილო ჩემო, ტიტე, მლდველს, უფლისა ჩვენისა იესუ ქრისტესი, არ ბემშვენის აღელვება.

დიაკვანი ტიტე
(თავს დახრის და მშვიდად ჩაილაპარაკებს)
განი თვით დიდი ნეტარი ავგუსტინე ავრელიუსი ცხრა წელიწადი მანიქეველთა სექტის წევრი არ იყო? შემდეგ გონს მოეკო და დედა ეკლესიის წიაღს დაუბრუნდა.

მეუფე კობა
ოჰო, აამაგალითოდ განდგომილ ლათინთა და კათოლიკეთა მამის დასაბეღებასაც არ ერიდები. ეკუმენისტიც ყოფილხარ. იქნებ ფილიოკვეესაც აღიარებ, ყოფილი სექტანტისგან არ გამიკვირდება!

დიაკვანი ტიტე
რაა მერჩით მეუფეო, რა დაეაშავე, წმინდა აკვუსტინეს აღმოსავლეთმიც ჩომ აღიარებენ.

მეუფე კობა
(აღშფოთებული ფეხზე წამოიჭრება. ის ორი მლვდელიც წამოდგება და აქეთ-იქიდან მხარზე ხელს დაადებენ)
ლიბერასტები, ლიბერასტები, მედასავლეთე ხოდომისტი მოდერნისტი თეოლოგები, ეკლეხიაია და საქართველოს ტტრები! იქნებ მოგწონს კიდეც ეგენი, ჰა?!

მეორე ნაბეევარგუნდი
ლიბერალები! ლიბერალები! ლიბერალები!
მედასავლეთე მამათმავალი მოდერნისტი თეოლოგები, კკლესიისა და საქართველოს მტრები!
იქნებ მოგწონთ კიდეც ეგენი?! იქნებ მოგწონთ კიდეც?!
მოგწონთ კიდეც?! მოგწონთ კიდეც?! მოგწონთ კიდეც, ჰა? (დარბაზი გახედავენ)

(ისევ დაჯდება სამივე)

დიაკვანი ტიტე
(თავს ასწევს და მეუფე კობას შეხედავს)
არა, არ მომწონს ლიბერალები.

მეუფე კობა
კიდევ კარგი, ძლიეს რაღაცა მომეწონა. გადამრევს ეს ხალხი ბოზ...
(უცებ გაჩერდება. დაბნეული) ჰო, ჰო... რაზე ვლაპარაკობდით? ნეტარი ავგუსტინე, სექტა და ა. შ. ეგ მთელი ცხოვრება „მანიქეველად" დარჩა, ვერაფრით გათავისუფლდა, იქნებ შენც ცხოვრების ბოლომდე აპირებ „იეღოველობას" და „მასონობას"?

მეორე ნაბეევარგუნდი
მასონები! მასონები! მასონები!
მტრები! მტრები! მტრები!
მასონები! მასონები! მასონები!
მტრები! მტრები! მტრები!
მასონები! მასონები! მასონები!
მტრები! მტრები! მტრები!
მასონები! მასონები! მასონები!
სოროსი! სოროსი! სოროსი!
იეღოველი! იეღოველი! იეღოველი!
მტერი! მტერი! მტერი!
გვართმევს! გვართმევს! გვართმევს!
გვართმევს! გვართმევს! გვართმევს!
გვართმევს! გვართმევს! გვართმ...

მეუფე კობა
(ახედავს ნაბეევარგუნდს და შეანყვეტნებს)
ასეთს რას გვართმევენ კაცო?
რაღაცა აურიეთ ახლა თქვენ.
ხუ ჩაიხვევთ ხოლმე. გაგიგეთ.

დიაკვანი ტიტე
აღრეც ვთქვი და კვლავ ვიმეორებ:
მარლომადიდებელი დიაკონი ეარ, მორჩა, გათავდა.

მეუფე კობა
ეგ გასაგები, მაგრამ... მაგრამ.... (სასაცილო ინტონაციით წარმოთქვამს) ისე, მაინც როგორ ჩაგიორიეს, ჰა? მართლა შაქარზე და ფქვილზე გაცვალე ქართველობა?

პაუზა.

მეუფე კობა
კარგი, ამაზე მოვრჩეთ, სხვა საკითხზე გადავიდეთ.

მეორე ნაბეევარგუნდი
გადავიდეთ! გადავიდეთ! გადავიდეთ!

მეუფე კობა
(დოკუმენტების ფურცვლას აგრძელებს)
აგერ აქ წერია, რომ ბავშვობაში ნათლობისას მლვდელს წვერი დააწიწკნე და სული გაუმწარე. მართალია?

პაუზა.
(გაკვირვებული და გაოგნებული ტიტე მეუფე თედოს გახედავს. ის უხერხულად აიჩეჩავს მხრებს და თავს გაიქნევს)

მეუფე კობა
გეკითხები, მართალია?

დიაკვანი ტიტე
საუბედურო, მართალია, მკაცრო მეუფეე.
ისეთი შეგრძნება მაქვს, რომ მისი ხვერის ბღუჯა ახლაც ხელში მიჭირავს.

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
კიდევ მე ვარ მეაცრი? ᲰᲝᲚᲐ, ᲮᲔᲚᲨᲘ რომ გიჭირავს... იცი როგორ გაუწნარე ი-ᲛᲔ ᲛᲚᲔᲓᲔᲚᲘ ᲡᲣᲚᲘ?

ᲓᲘᲐᲙᲕᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
(ᲐᲡᲐᲪᲘᲚᲝᲛᲔ ᲐᲛᲑᲝᲑᲡ) ვიცი, დამწყევლა.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲬᲚᲔᲚᲐᲡ რომ დასჯერდა და იქვე არ მიგინგრია ცხვირ-პირი მადლობა თქვი!

ᲓᲘᲐᲙᲕᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
ᲜᲔᲢᲐ ᲕᲧᲔᲛᲔ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲘᲪᲘ, ᲙᲐᲠᲒᲘ ᲮᲔᲚᲘ ᲒᲙᲘᲜᲘᲐ, ᲕᲔᲠᲐᲤᲔᲠᲘᲡ ᲕᲘᲢᲧᲕᲘ.

ᲓᲘᲐᲙᲕᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
(ᲮᲔᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜ ᲒᲐᲛᲝᲜᲗᲔᲕᲡ)
ᲝᲰ, ᲣᲫᲐᲚᲝᲛ, ᲠᲐᲓ ᲐᲠ ᲒᲐᲛᲘᲜᲗᲘᲛ ᲔᲡ ᲮᲔᲚᲔᲑᲘ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲘᲪᲘ ᲛᲔᲠᲔ ᲘᲛ ᲛᲚᲔᲓᲔᲚᲘᲡ ᲠᲐ ᲨᲔᲛᲔᲛᲗᲮᲕᲐ?

ᲓᲘᲐᲙᲕᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
ᲐᲠᲐ, ᲐᲠ ᲕᲘᲪᲘ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲠᲐ ᲓᲐ... ᲰᲛ... ᲠᲐ ᲓᲐ ᲥᲝᲠᲬᲘᲐᲙᲝᲠᲗᲘᲡ ᲒᲐᲮᲓᲐ.

ᲓᲘᲐᲙᲕᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
(ᲒᲐᲝᲒᲜᲘᲒᲔᲑᲘᲗ. ᲤᲘᲯᲮᲘᲗ ᲬᲐᲛᲝᲬᲘᲠᲕᲘᲡ)
ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲗᲥᲕᲔᲜ?.. ᲔᲡ ᲗᲥᲕᲔᲜᲘ ᲘᲧᲐᲕᲘᲗ, ᲛᲐᲪᲘᲠᲝ ᲛᲔᲣᲤᲔᲒᲝ?
ᲣᲦᲔᲠᲗᲝᲗ ᲛᲐᲚᲐᲚᲝᲗ, ᲓᲘᲓᲔᲑᲐ ᲨᲔᲜ, ᲠᲝᲛ ᲨᲔᲛᲐᲮᲕᲔᲓᲠᲔ!
(ᲬᲐᲛᲘᲗᲘ ᲓᲐᲕᲨᲕᲔᲑᲐ, ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲮᲔᲚᲔᲑᲨᲘ ᲩᲐᲠᲒᲐᲕᲡ ᲓᲐ ᲩᲐᲘᲚᲐᲞᲐᲠᲐᲪᲔᲑᲘ)
ᲨᲛᲘᲜᲓᲘᲗᲔᲒᲘᲗ, ᲩᲔᲛᲘ ᲛᲔᲣᲤᲔᲒᲝ, ᲒᲔᲛᲣᲓᲐᲠᲔᲑᲘᲗᲝᲜ, ᲛᲐᲰᲐᲢᲘᲗᲘᲗ ᲘᲡ ᲛᲙᲠᲔᲚᲝᲑᲔᲚᲘᲡᲐ, ᲬᲧᲔᲕᲚᲐ ᲐᲛᲮᲡᲔᲜᲘᲗ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲨᲘᲜᲓᲘᲗᲔᲒᲘᲗ ᲙᲐᲠᲒᲘᲐ, ᲘᲡ ᲡᲘᲛᲬᲐᲠᲘ ᲐᲮᲚᲐᲪ ᲛᲐᲮᲡᲝᲕᲗ (ᲬᲔᲠᲬᲘᲚᲘ ᲮᲔᲚᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲘᲡᲬᲐᲛᲡ), ᲘᲡᲔᲗᲘ ᲛᲘᲬᲘᲔᲠᲘ ᲬᲔᲠᲘᲠ ᲠᲝᲛ ᲔᲫᲘᲯᲐ, ᲨᲔᲜᲘ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲮᲣᲠᲣᲜᲐᲐ, ᲗᲣᲛᲪᲐ ᲠᲐ ᲮᲐᲜᲘᲐ ᲛᲝᲒᲝᲜᲘᲗᲔᲓᲔᲗ, ᲬᲧᲔᲕᲚᲔᲪᲘ ᲐᲒᲑᲚᲘᲡᲔᲜ ᲓᲐ ᲜᲐᲝᲚᲔᲜᲘᲗ ᲩᲐᲒᲝᲗᲫᲔᲚᲔ.

ᲜᲔᲠᲔᲠᲘ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘ
ᲓᲘᲓᲘᲡᲣᲚᲝᲕᲐᲜᲔ! ᲓᲘᲓᲘᲡᲣᲚᲝᲕᲐᲜᲔ! ᲓᲘᲓᲘᲡᲣᲚᲝᲕᲐᲜᲔ!

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(ᲠᲓᲣᲜᲐᲓ ᲒᲐᲘᲜᲔᲗᲐᲖᲣᲚᲘᲐ. ᲓᲐᲠᲘᲪᲮᲕᲔᲜᲘᲚᲘᲐ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘᲡ)
ᲙᲐᲠᲒᲘ, ᲒᲘᲧᲝᲤᲐᲗ. ᲥᲠᲘᲡᲢᲘᲐᲜᲔᲑᲘ ᲕᲐᲠᲗ, ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲐᲠ ᲡᲐᲭᲘᲠᲝ.

ᲓᲘᲐᲙᲕᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
ᲒᲛᲐᲓᲚᲝᲛᲐ. ᲨᲐᲓᲒᲔᲛᲐᲜᲐ, ᲗᲘᲛᲘ ᲛᲔᲣᲤᲔᲒᲝ.
ᲓᲘᲓᲘ ᲚᲝᲛᲝᲓᲘ ᲐᲮᲚᲔᲜᲘ ᲩᲔᲛᲘ ᲡᲣᲚᲘ, ᲒᲐᲕᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲓᲘ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(ᲣᲤᲠᲝ ᲡᲬᲠᲐᲤᲐᲓ ᲒᲐᲓᲐᲤᲣᲠᲪᲚᲐᲕᲡ ᲡᲐᲑᲝᲭᲝᲗᲔᲑᲡ)
ᲙᲐᲠᲒᲘ, ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘᲐᲜ ᲣᲤᲠᲝ ᲡᲬᲠᲐᲤᲐᲓ ᲒᲐᲕᲘᲐᲠᲝᲗᲗᲔᲑᲡ) ᲐᲮᲚ ᲬᲘᲠᲘᲐ, ᲠᲝᲛ ᲘᲔᲠᲣᲡᲐᲚᲘᲛᲨᲘᲜ ᲜᲘᲜᲝᲜᲓᲐ ᲪᲘᲪᲔᲚᲡᲘᲡ ᲒᲐᲠᲓᲐᲛᲝᲛᲧᲚᲘᲡ ᲮᲐᲡᲜᲐᲣᲚᲘᲡ ᲐᲠ ᲒᲥᲜᲘᲠ, ᲛᲐᲠᲗᲐᲚᲘᲐ?

ᲓᲘᲐᲙᲕᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
(ᲘᲡᲔᲒ ᲒᲐᲝᲒᲜᲘᲒᲔᲑᲡ ᲨᲔᲮᲔᲓᲐᲕᲡ ᲗᲔᲓᲝᲡ, ᲘᲡ ᲙᲚᲔᲚᲐᲒ ᲛᲮᲠᲔᲑᲘᲡ ᲐᲘᲠᲔᲕᲐᲡ)
ᲡᲐᲣᲑᲔᲓᲣᲠᲝᲓ, ᲛᲐᲠᲗᲐᲚᲘᲐ, ᲛᲙᲐᲪᲠᲝ ᲛᲔᲣᲤᲔᲒᲝ.

ᲛᲔᲠᲝᲠᲔ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘ
ᲣᲠᲬᲛᲣᲜᲝᲑᲐ! ᲣᲠᲬᲛᲣᲜᲝᲑᲐ! ᲣᲠᲬᲛᲣᲮᲝᲑᲐ!

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲒᲐᲜᲘᲪᲘᲗ ᲓᲐ ᲜᲔᲠᲕᲘᲣᲚᲝᲛᲘᲜᲪ ᲣᲠᲬᲛᲣᲮᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ?

ᲓᲘᲐᲙᲕᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
ᲕᲘᲢᲐᲜᲯᲕᲘᲗ. ᲕᲘᲢᲐᲜᲯᲕᲘᲗ ᲓᲐ ᲜᲔᲠᲕᲘᲣᲚᲝᲛᲘᲜᲪ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(ᲐᲡᲐᲪᲘᲚᲝᲛᲔ ᲐᲛᲑᲝᲑᲡ) ᲛᲔᲠᲔ ᲠᲐ ᲒᲐᲜᲔᲠᲕᲘᲣᲚᲘᲗᲔ, ᲜᲔᲢᲐ ᲛᲐᲒ „ᲐᲡᲐᲜᲐᲣᲚᲘᲡ" ᲠᲝᲛᲔᲚᲘ ᲯᲭᲣᲐᲓᲛᲧᲝᲤᲔᲚᲘ ᲮᲡᲜᲐ?

ᲓᲘᲐᲙᲕᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
ᲗᲥᲕᲔᲜᲒ, ᲛᲔᲣᲤᲔᲒᲝ?!

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲒᲘᲗᲮᲠᲐ... ᲛᲝᲓᲘ ᲩᲔᲛᲘ ᲞᲝᲖᲘᲪᲘᲘᲡ ᲓᲐᲤᲘᲥᲡᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲒᲐᲜ ᲝᲠᲐᲒᲘ ᲨᲔᲕᲘᲯᲘᲯᲔᲑᲘᲗ. ᲨᲣᲛᲓᲔᲒᲘᲗ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲖᲔ ᲒᲐᲓᲐᲕᲘᲗᲠᲔᲗ: ᲬᲘᲜᲐᲣᲚᲘ ᲛᲘᲠᲩᲔᲚᲘᲡᲒᲐᲜ ᲐᲠᲐᲤᲠᲘᲡ ᲬᲧᲐᲚᲘ ᲛᲘᲓᲘᲗ ᲓᲐᲕᲘᲯᲘᲯᲔᲑᲘᲗ.
ᲨᲔᲜᲘ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲮᲣᲠᲣᲜᲐᲐ, ᲗᲣᲛᲪᲐ ᲠᲐ ᲮᲐᲜᲘᲐ ᲛᲝᲒᲝᲜᲘᲗᲔᲓᲔᲗ, ᲬᲧᲔᲕᲚᲔᲪᲘ ᲐᲒᲑᲚᲘᲡᲔᲜ ᲓᲐ ᲜᲐᲝᲚᲔᲜᲘᲗ ᲩᲐᲒᲝᲗᲫᲔᲚᲔ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(ᲣᲤᲠᲝ ᲡᲬᲠᲐᲤᲐᲓ ᲒᲐᲓᲐᲤᲣᲠᲪᲚᲐᲕᲡ ᲡᲐᲑᲝᲭᲝᲗᲔᲑᲡ)
ᲙᲐᲠᲒᲘ, ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘᲐᲜ ᲣᲤᲠᲝ ᲡᲬᲠᲐᲤᲐᲓ ᲒᲐᲕᲘᲐᲠᲝᲗᲗᲔᲑᲡ.
ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲡᲬᲠᲐᲤᲐᲓ ᲐᲚᲐᲠᲗᲐᲜᲘᲡᲐᲓ ᲐᲮᲚ ᲛᲘᲜᲓᲐ ᲐᲮᲚ ᲩᲔᲛᲘ ᲡᲣᲚᲘ, ᲒᲐᲕᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲓᲘ.
(ᲣᲪᲔᲓ ᲔᲠᲗᲘ ᲐᲓᲒᲘᲚᲘ ᲩᲐᲐᲨᲢᲔᲠᲓᲔᲑᲐ) ᲐᲮᲚ ᲬᲔᲠᲘᲐ, ᲠᲝᲛ ᲘᲔᲠᲣᲡᲐᲚᲘᲛᲨᲘᲜ ᲜᲘᲜᲝᲜᲓᲐ ᲪᲘᲪᲔᲚᲡᲘᲡ ᲒᲐᲠᲓᲐᲛᲝᲛᲧᲚᲘᲡ ᲮᲐᲡᲜᲐᲣᲚᲘᲡ ᲐᲠ ᲒᲥᲜᲘᲠ, ᲛᲐᲠᲗᲐᲚᲘᲐ?

ᲓᲘᲐᲙᲕᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
(ᲘᲡᲔᲒ ᲒᲐᲝᲒᲜᲘᲒᲔᲑᲡ ᲨᲔᲮᲔᲓᲐᲕᲡ ᲗᲔᲓᲝᲡ, ᲘᲡ ᲙᲚᲔᲚᲐᲒ ᲛᲮᲠᲔᲑᲘᲡ ᲐᲘᲠᲔᲕᲐᲡ)
ᲡᲐᲣᲑᲔᲓᲣᲠᲝᲓ, ᲛᲐᲠᲗᲐᲚᲘᲐ, ᲛᲙᲐᲪᲠᲝ ᲛᲔᲣᲤᲔᲒᲝ.

ᲛᲔᲠᲝᲠᲔ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲒᲣᲜᲓᲘ
ᲣᲠᲬᲛᲣᲜᲝᲑᲐ! ᲣᲠᲬᲛᲣᲮᲝᲑᲐ!

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(ᲣᲪᲔᲓ ᲛᲔᲣᲤᲔᲒᲝ ᲙᲝᲑᲘᲡ ᲛᲘᲐᲛᲑᲐᲜᲓᲔᲑᲐ)
ᲛᲔ ᲣᲛᲔᲤᲝ ᲕᲐᲠ. ᲗᲥᲕᲔᲜ - ᲡᲐᲛᲔᲤᲝ ᲫᲐᲚᲘᲡ ᲛᲤᲚᲝᲑᲔᲚᲘᲡ. - ᲜᲘᲜᲔᲚᲐ ᲜᲘᲜᲘᲜᲐ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲛᲝᲪᲘᲐ ᲙᲐᲪᲘᲗ, ᲠᲐᲛ ᲒᲐᲓᲐᲒᲠᲘᲜᲐ, ᲔᲠᲗᲘ ᲒᲘᲪᲘᲝᲚᲘ, ᲨᲔᲜᲘ ᲜᲘᲜᲐᲪᲘᲡ ᲡᲘᲧᲕᲐᲠᲣᲚᲘᲡ ᲐᲛᲨᲕᲐᲒᲜᲔᲚᲘᲡ ᲛᲗᲔᲚᲘᲐ ᲙᲐᲮᲔᲗᲘ ᲚᲐᲞᲐᲠᲐᲙᲝᲑᲓᲐ, ᲛᲔ ᲘᲥ ᲛᲔᲪᲘᲔᲠᲘᲐ ᲕᲘᲧᲐᲕᲘ, ᲓᲘᲓᲘ ᲐᲛᲨᲕᲐᲒᲘ ᲗᲣ ᲕᲘᲪᲘ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დიაკვანი ტიტე
(ხელს ჩაიბღვეს) ახლა აღარ მიყვარს, ერთ დროს მიყვარდა.

მეუფე კობა
ჰოდა, ჯანმრთელობისთვის ზიანი მიგიყენებია.
(ფურცელს საეძალდდიდან ამოაძვრინა და ჩაამტერდება)
ცოტა უხეხული კი არის, მაგრამ ხომ იცი, ჯერ წესია საქმე და მერე საქმეი ჩესი, თუ როგორც არია. მოკლედ, ექიმი-პროკტოლოგის ცნობაში წერია, რომ სწორი ნაწლაეი დაზიანებული გაქვს, თუმცა, სამართლიანობისთვის უნდა ითქვას, რომ ეს დაზიანება ნორმის ანუ ბუსისლის ფარგლებში ჯდება.

დიაკვანი ტიტე
(გახარებული ნამოიყვირებს)
მართლა, მეუფევ?

მეუფე კობა
მართლა. და თან, მახსოვა, გურჯაანში ამბობდინენ, ერთი ლამაზი ქალი უყვარს...

დიაკვანი ტიტე
(აწყვეტინებს) რა კარგი მეხსიერება გაქვთ, მართალია, ჩემი მეუფევ. ძალიან მიყვარდა!

მეორე ნახევარგუნდი
დიდება უფალს! დიდება უფალს! დიდება უფალს!

მეუფე კობა
(დამჯდარი, ოდნავ მიტრიალდება სცენის მარცხენა მხარეს, ხელს გაიშვერს და ხმამაღლა იტყვის) ეს ხომ არ იყო?
(სცენის მარცხენა მხრიდან ულამაზეაი მონაზონი შემოვა და მათ მოუახლოვდება)

დიაკვანი ტიტე
(ფეხზე წამოიჭრება, უმწიოდ თითს გაიშვერს და ძლივს ამოილუღლუღებს)
ეეეეეს... დროთა კაეშარი დაირღვა და... ეეს...
(და გული წაუვა. სცენა დაბნელდება. სიბნელეში გაისმება მეუფე თედოს ხმა)

მეუფე თედო
ტიტე, მეილო! ნყალი!..
(ჩაბნელებული სცენიდან ყველანი გადიან, რჩება მხოლოდ ტიტე)

მეხუთე ეპისოდიონი

სცენა ნელ-ნელა ნათდება. იწყება მუსიკა. სცენა უნდა იყოს ფერერიული, ოდნავ განათებული, ფანტასმაგორიული. ლამაზ ფერებში. ისოფერი სტიქარით შემოსილი ტიტე სკამზე ზის, მაყურებელი მის პროფილს ხედავს. უნდა შეიქმნას რომანტიკული ზღაპრისა და სიზმრის განწყობა. სცენის სიღრმიდან გამოდის და ნელ-ნელა ტიტეს უახლოვდება ულამაზესი მონაზონი. მიუახლოვდება. დახედაეს, ტიტე ახედავს და ჭკითხავს:

დიაკვანი ტიტე
შენ, შენ, რა გევია?

მონაზონი
მე? დედა მაია.

დიაკვანი ტიტე
დედა?

მონაზონი მაია
ჰო, დედა. დედა ნაია.

დიაკვანი ტიტე
აჰ, ისევ ის სახელი, მაგრამ დედაო?
(დაბნეული) გეხვენები, მითხარ დედაო...

მონაზონი მაია
რა გაინტერესებს?

დიაკვანი ტიტე
ჩვენ, ჩვენ ხომ ბოეზია გვიყვარდა, დედაო...
(დაიბნევა)

მონაზონი მაია
ჰო, გვიყვარდა, ძალიან გვიყვარდა.

დიაკვანი ტიტე
(სკამიდან წამოდგება)
საკურთხეველთან ველოდებოდი, დედაო, ეორნილის დღეს უგზოუკელოდ გადაიკარგე... ცოლად რატომ არ გამომყევი?

მონაზონი მაია
ცოლად?

დიაკვანი ტიტე
ჰო, ცოლად.

მონაზონი მაია
განა არ იცი, რომ გათხოვილ ქალს წარსულიდან ეგეთ შეკითხვებს აღარ უსვამენ?

დიაკვანი ტიტე
რაა? გათხოვილი ხარ?

მონაზონი მაია
კი, კი, გავთხოვდი,
რა ხანია გათხოვილი ვარ.

დიაკვანი ტიტე
ბედნიერი ხარ?

მონაზონი მაია
სამყაროში ყველაზე ბედნიერი!

პაუზა.

დიაკვანი ტიტე
(რამდენიმე ნაბიჯით მოშორდება)
და ვის გაჰყევი?

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ
ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ᲛᲝᲜᲐᲖᲝᲜᲘ ᲛᲐᲘᲐ
(მიუახლოვდება)
გაბა არ იცი, „ვით სასძლოს ფარჩა და ალმასები"?

ᲓᲘᲐᲙᲘᲒᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
სასძლო ეკლესიაა, მახსოვს,
მაგრამ შენ, შენ ვის გაჰყევი?

ᲛᲝᲜᲐᲖᲝᲜᲘ ᲛᲐᲘᲐ
უფალ იესოს!
(პაუსით გაოგნებულ ტიტეს დედა მაია ტუჩებზე ბაზად ეაბჯარება და სცენის იმ ნანილიდან გაუჩინარდება, საიდანაც გაჩნდა. დარტიანებული ტიტე მაყურებლისკენ მიბრუნდება.
მცირე პაუზა.)

ᲓᲘᲐᲙᲘᲒᲐᲜᲘ ᲢᲘᲢᲔ
(ჩნადაბლა)
არარობავ!.. ბედნიერებავ!..
უფალო იესო, შემიწყალე მე ცოდვილი.
(სცენას დატოვებს)

მეექვსე ეპისოდიონი

(სცენაზე ერთდროულად ლაპარაკით შემოდიან შორენა და ქორეპისკოპოსი კობა)

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
რა ქენი, დადგი სპექტაკლი?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
რიელს გულისხმობ?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
კომიისის სხდომას.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ეს იყო დიდებული სანახაობა.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ნერე რა გადანყვიტეთ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
კარგად გავერთე. (ამოიოხრებს) ეჰ, რა მსაჩიობი ვკვდები? (გაეცინებათ)

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
აკურთხე?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
დამცინი?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
კი

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ვადაეყენ. ვუთხარი, საბოლოო სხდომა ნმინდა სინოდის შეკრების შემდეგ გავმართოთ-მეთქი.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
თედო მიხვდა?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
დიდი ეშმაკი ვინმეა ჩვენი ასკეტი აკალეპიოსი, ვითომ გულუბრყვილოა, სინამდვილეში ყველაფერს მშვენივრად ხვდება.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ჰოდა, მხარს დაგიჭერს, თუ არა და იქნება ტიტე მარადმწყანე დიაკვანი (გაეცინებათ)

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
მოკლედ, სინოდის სიდომის შემდეგ, როდესაც დიდი მთავრის მოსაყდრის საკითხი გაირკვევა, ტიტესაც ვეკურთხებთ და ყველაფერი თავის კალაპოტს დაუბრუნდება. სამომავლოდ ეგეც ჩვენი კაცია. პო, მართლა, დიდი მთავარი როგორ არის?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
გაიყინა!

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
რაა? რას ჰქვია გაიყინა?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
რას ჰქვია, რას ჰქვია გაიყინა? აი ეგრე, ზამთარში, თავის დაბადების დღეზე, 85 წლის ასაკში, მეტროს გადასასვლელში გადადიოდა და გაიყინა (კობას გაოგნებულ სახეს შეხედავს და გაეცინება). კარგი, რა იყო, ვხუმრობ. როგორც ჩანს, არც თანამედროვე პოეზიას იცნობ.
(სახეს დისერიოზულებს) სინამდვილეში კი პაპა ცუდად არის, იმდენად ცუდად, რომ სხდომას ვერ დაესწრება. დაბერდა.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ნარმომადგენლად ვის გზავნის?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
გაგიკვირდება და...
აბა, თუ გამოიცნობ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(შეხედავს შორენას და დაკვირდება მის ცინიკურ გამომეტყველებას. მორენა ფრონველია ფრთებივით გააქნევს ხელებს. კობას გაეცინება)
კაი, ნუ გაატრ...

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ყოჩაღ! მიხვდი ხომ? პო, პო, შიოს. თუთიყუში შიო გაახმოვანებს მის პოზიციას სინოდის სხდომაზე.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
და მასთან ხომ კარგად იმუშაკე?

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
კი, აბა როგორ. მთელი ამ ხნის განმავლობაში რას აღარ ზაკვნინებდი, მგონი ბოლოს მაგის ტკენამდე.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
მაგას ტვინიცა აქვს?

შ ო რ ე ნ ა
ჩვენ ეპისკოპოსებზე ბევრად მეტი (გაეცინებათ)

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
მოკლედ, შენი ნყალობით, ადამიანებიდან დანყებული და თუთიყუშით დამთავრებული ყველა მეშოკში გვყავს. ტალეირანი და რიმელიე მიმიქარავს, ბოზი შვილ...

შ ო რ ე ნ ა
ჰო, კი, კი ახლა, გეყოფა. შენ პატრიარქობის შემდეგაც ვერ შეეშვები გინებას. ნავედით, საქმეს მივხედოთ.

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
კარგი, წავედით. ხვალ სხდომაა.
(სცენას ტოვებენ)

აგონი

სცენაზე 12 ეპისკოპოსისაგან შემდგარი ქორო გამოდის. ისევე შემოსილნი, როგორც პარდოსში. მეუფე თეფოლ მათ შორისაა. ორ რიგად დგანან, ზმას არ იღებენ. სცენაზე ასევე ჩნდება დიდი ოქროს გალია, შიგნით თუთიყუშია. გალია ეკლესიის ფონზე, ქოროს თავზე, უბილაკ ძაფზეა ჩამოკიდებული, ითქოს ცაშია გამოკიდებული. გალიის ქვეშ, მაყურებლისთვის შეუმჩნეველ ადგილას, საშუალო ზომის თეთრი მუყაოს ყუთი დგას. უცებ მარჯვენა მხრიდან აღელვებული შორენა და მეუფე იაკობი შემოდენენ და ქოროს წინ დადგებიან. შორენას კვლავ ფურცელი უჭირავს ხელში, ამჯერად მასზე რაღაცები წერია. ლაპარაკის დროს აფრიალებს.

შ ო რ ე ნ ა
(ხელს ნინა რიგში მდგარ მეუფე თედოსკენ გაიშვერს)
გახსოვთ, ამ კაცმა იძულებული გაგვხადა ეპისკოპოსად გამოგვერჩია?

ქ ო რ ო
ვალშია! ვალშია! ვალშია!

შ ო რ ე ნ ა
ვალშია, ოღონდ ჩვენთან კი არა, ქრისტეს ეკლესიასთან.

ქ ო რ ო
ეკლესიასთან, ეკლესიასთან, ეკლესიასთან,
და არა ჩვენთან!

შ ო რ ე ნ ა
მაშ ასე, ყველამ კარგად ვიცით, რომ ჩვენი დიდი მამა, უწმინდესი, მთავარეპისკოპოსი სრულიად ირმის ნახტომისა, ბოლო ჟამის ახალი მოციქული უფლისა ჩვენისა იესუ ქრისტესი, ძლიერ ავად არის, დაბერდა.

ქ ო რ ო
რა გვეშველება! რა გვეშველება! რა გვეშველება! ღმერთი გვიშველის! ღმერთი გვიშველის! ღმერთი გვიშველის!
პოლიქრონიონ! პოლიქრონიონ!..

შ ო რ ე ნ ა
(გაბრაზებული შეაწყვეტინებს)
თქვენ ხომ არ გადაირიეთ, რაებს ბოდავთ, რა პოლიქრონიონ!

ქ ო რ ო
ვბოდავთ! ვბოდავთ! ვბოდავთ!

(ლაპარაკში უეცრად ქორეპისკოპოსი კობა ჩაერთვება)

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
ყველამ ვიცით, რომ დღეს სინოდის სხდომაზე გადნიხილება მთავარეპისკოპოსის მოსაყდრის...

(უცებ თუთიყუში გააწყვეტინებს)

შ ი ო
მოსაყდრრე! მოსაყდრრე! მოსაყდრრე!

მ ე უ ფ ე კ ო ბ ა
აი, ზომ ხედავთ, თავად დიდი მთავრის ნარმომადგენელმა, დროებითმა მოსაყდრემ (ხელს გალიისკენ გაიშვერს) შიომ დაადასტურა, რომ ეს არის დღევანდელი სხდომის მთავარი საკითხი. ის ხომ მის ნებას გამოხატავს.

(უცებ საუბარში ისევე შორენა ჩაერთვება)

შ ო რ ე ნ ა
მოსაყდრის პირდაპირი დასახელების უფლება მხოლოდ დიდ მთავარს აქვს, მისი ნარმომადგენელი კი გალიაშია, გავხსნათ გალია და ვისაც ის დაუჯდება, ის იქნება მთავარი მოსაყდრე.

ქ ო რ ო
გავხსნათ! გავხსნათ! გავხსნათ!

(ქოროს, ნინა რიგიდან ერთი მაღალი ეპისკოპოსი გამოეყოფა, გალიას გაალებს და მეუფე თედოს გვერდზე თავის ადგილს დაუბრუნდება. თუთიყუში შიო გამოფრინდება, სცენას შემოუფრენს, ვერ ქორეპისკოპოს კობას მიუახლოვდება და უცებ, მოულოდნელად იმ ეპისკოპოსს დაუჯდება მხარზე, რომელმაც გალიის კარი გაუღო და ჩაილაპარაკებს)

შ ი ო
მეუფე პეტრრე! მეუფე პეტრრე! მეუფე პეტრრე!

(კობა შორენას შეხედავს გაბრაზებული და გაოგნებული)

შ ო რ ე ნ ა
(დაიყვირებს)

მოიცათ! მოიცათ! არა, მეგობრებო, ასე არ გამოვა, ეს უსამართლობაა! მეუფე პეტრემ თავად გაუღო თუთიყუს კარი და აბა სხეთი ვის დაიფრინდებოდა ამო, თუ არა იმას, ვინც კარგი გაუხსნა? ასეთი აერიზული საკითხის გადაწყვეტას თუთიყუს ვერ მივანდობთ, მოდით კენჭი ვყაროთ.

ᲥᲝᲠᲝ
ᲕᲧᲐᲠᲝᲗ! ᲕᲧᲐᲠᲝᲗ! ᲕᲧᲐᲠᲝᲗ!

ᲨᲝᲗ
ᲐᲠᲠᲐ! ᲐᲠᲠᲐ! ᲐᲠᲠᲐ!

ᲥᲝᲠᲝ
ᲙᲔᲭᲭᲘᲡᲧᲠᲐ! ᲙᲔᲭᲭᲘᲡᲧᲠᲐ! ᲙᲔᲭᲭᲘᲡᲧᲠᲐ!

(ᲐᲮᲐᲡᲝᲑᲐᲨᲘ ᲨᲝᲠᲬᲜᲐ ᲤᲣᲠᲪᲔᲚᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲮᲔᲚᲨᲘ ᲭᲘᲠᲘᲐ, ᲓᲐᲪᲔᲪᲐᲕᲡ, ᲯᲘᲜᲔᲑᲘᲡ ᲨᲘᲠᲔᲑᲘᲗᲐᲕᲡ ᲓᲐ ᲒᲐᲚᲔᲘᲘᲡ ᲥᲕᲔᲛᲝᲗ ᲛᲓᲒᲐᲠᲘ ᲧᲣᲗᲝᲡᲙᲔᲜ ᲒᲐᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲐ. ᲗᲝᲕᲠᲘ ᲧᲣᲗᲘᲗᲘ ᲮᲔᲚᲨᲘ ᲔᲞᲘᲡᲙᲝ�პᲝᲡᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲛᲧᲕᲔᲚᲘ)

ᲨᲝᲠᲬᲜᲐ
ᲙᲐᲒᲠᲝᲕᲔᲑᲘ ᲜᲔᲑᲐᲗ. ᲩᲐᲧᲐᲠᲔᲗ, ᲩᲐᲧᲐᲠᲔᲗ ᲗᲥᲕᲔᲜᲘ ᲰᲛᲘᲡᲐ, ᲔᲠᲘᲡᲙᲝ�პᲝᲡᲔᲑᲘ,
ᲝᲚᲝᲜᲓᲔ ᲛᲝᲗᲐᲡᲐᲛᲔᲠᲯᲕᲔᲚ ᲛᲙᲚᲔᲚᲘᲡ ᲜᲣ ᲐᲕᲘᲠᲩᲔᲕᲗ, ᲬᲘᲜᲐᲓᲐ ᲛᲐᲛᲐᲜᲗ...
(ᲔᲠᲘᲡᲙᲝ�პᲝᲡᲔᲑᲘ ᲒᲣᲚᲘᲡ ᲯᲘᲜᲔᲑᲘᲓᲐᲜ ᲓᲐᲪᲣᲪᲘᲚᲔ ᲤᲣᲠᲪᲔᲚᲘᲡ ᲘᲔᲯᲔᲜ ᲓᲐ ᲧᲣᲗᲘᲡ ᲐᲒᲓᲔᲯᲔᲑᲓᲔ. ᲑᲝᲚᲝᲚᲘ, ᲨᲝᲠᲬᲜᲐ ᲙᲝᲛᲐᲡᲗᲐᲜ ᲛᲘᲕᲐ ᲓᲐ ᲧᲣᲗᲘᲡ ᲒᲐᲣᲨᲕᲔᲠᲘᲡ)
ᲛᲔᲜᲓ ᲩᲐᲐᲒᲚᲔᲗ, ᲠᲐ ᲘᲪᲘᲠ ᲠᲐ ᲮᲓᲔᲑᲐ.
(ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲛᲐᲪ ᲩᲐᲐᲒᲓᲔᲑᲓᲐ ᲓᲐᲪᲣᲪᲘᲚᲔ ᲤᲣᲠᲪᲔᲚᲘ. ᲨᲝᲠᲬᲜᲐ ᲙᲝᲛᲐᲡᲗᲐᲜ ᲛᲘᲕᲐ ᲓᲐ ᲧᲣᲗᲘᲡ ᲒᲐᲣᲨᲕᲔᲠᲘᲡ)
ᲛᲔᲜᲓ ᲐᲡᲔ, ᲛᲔᲜᲓᲔ ᲘᲛᲐ ᲔᲥᲗᲡᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲓᲒᲣᲐ, ᲔᲠᲗᲘ ᲮᲛᲘᲗ ᲒᲐᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲑᲐ (ᲘᲛᲘ ᲐᲣᲪᲐᲜᲐᲚᲔᲑᲐ), ᲔᲠᲗᲘ ᲮᲛᲘᲗ ᲒᲐᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲑᲐ ᲥᲝᲠᲬᲘᲞᲘᲡᲙᲝᲞᲘᲡ ᲙᲝᲛᲑᲐᲗ, ᲛᲝᲡᲐᲣᲚᲔᲑᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘ ᲔᲞᲘᲡᲙᲝᲞᲝᲡᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲛᲧᲕᲔᲚᲘ)

ᲨᲝᲠᲬᲜᲐ
ᲘᲡ ᲛᲔᲦᲘᲡᲔᲚᲘ, ᲣᲬᲛᲘᲜᲓᲔᲡᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲛᲔᲚᲘᲡ ᲠᲝᲛ ᲐᲮᲘᲠᲔᲑᲓᲐ, ᲨᲔᲠᲬᲘᲚᲘ ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲞᲔᲢᲠᲔᲡ ᲐᲥᲔᲑᲡ ᲮᲔᲚᲡ, ᲐᲛᲐᲢ ᲓᲐᲛᲐᲒᲔᲑᲐᲚᲐᲝ.

ᲥᲝᲠᲝ
ᲙᲘᲓᲔᲕᲔ ᲙᲐᲠᲒᲘ! ᲙᲘᲓᲔᲕᲔ ᲙᲐᲠᲒᲘ! ᲙᲘᲓᲔᲕᲔ ᲙᲐᲠᲒᲘ!

ᲨᲝᲠᲬᲜᲐ
(ᲥᲝᲠᲝᲜᲘᲡ ᲛᲓᲒᲐᲠ ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲗᲘᲓᲔᲡᲙᲔᲜ ᲒᲐᲘᲨᲕᲔᲠᲔᲡ ᲗᲘᲗᲝᲡ)
ᲔᲠᲗᲝᲠᲘ ᲮᲛᲘᲗ ᲒᲐᲕᲘᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲗ, ᲔᲠᲗᲘ ᲮᲛᲘᲗ, ᲔᲡ ᲘᲛᲐᲡ ᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲡ
(ᲮᲔᲚᲡ ᲛᲝᲛᲐᲥᲪᲚᲘᲡ ᲥᲝᲠᲝᲜᲘᲡ), ᲠᲝᲛ ᲗᲥᲕᲔᲜᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠ ᲛᲝᲪᲚᲐᲚᲐᲗᲔᲑᲐ! ᲐᲮᲚᲔᲡ ᲙᲘ ᲓᲐᲒᲒᲔᲗᲝᲕᲔᲗ, ᲗᲥᲕᲔᲜᲘᲡ ᲗᲣᲗᲘᲧᲣᲨᲘᲐᲜᲐᲓ!

ᲥᲝᲠᲝ
(ᲗᲐᲜ ᲪᲘᲪᲔᲜᲘᲓᲐᲜ ᲒᲐᲓᲐᲘᲐᲜ ᲓᲐ ᲗᲐᲜ ᲘᲛᲘᲝᲠᲩᲔᲑᲔᲑᲘ)
ᲛᲝᲪᲚᲐᲚᲐᲗᲔ! ᲛᲝᲪᲚᲐᲚᲐᲗᲔ! ᲛᲝᲪᲚᲐᲚᲐᲗᲔ!
ᲗᲣᲗᲘᲧᲣᲨᲘᲐᲜᲔᲑᲘ! ᲗᲣᲗᲘᲧᲣᲨᲘᲐᲜᲔᲑᲘ! ᲗᲣᲗᲘᲧᲣᲨᲘᲐᲜᲔᲑᲘ!
ᲗᲣᲗᲘᲧᲣᲨᲘᲐᲜᲔᲑᲘ! ᲗᲣᲗᲘᲧᲣᲨᲘᲐᲜᲔᲑᲘ! ᲗᲣᲗᲘᲧᲣᲨᲘᲐᲜᲔᲑᲘ!
(ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲞᲔᲢᲠᲔᲡ ᲗᲣᲗᲘᲧᲣᲨᲘᲡ ᲨᲘᲠᲘ ᲙᲒᲚᲐᲖᲔ ᲮᲑᲐᲠᲖᲔ ᲐᲮᲚᲘ და ᲥᲝᲠᲝᲗᲘᲡᲐᲗ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲭᲝᲛᲔᲑᲘᲡ ᲡᲪᲔᲜᲐᲡ. ᲗᲣᲗᲘᲧᲣᲨᲘ, ᲠᲐᲪᲔᲒᲐ ᲛᲝᲛᲭᲔᲜᲪᲗᲐ, ᲐᲤᲠᲘᲜᲓᲔᲑᲐ, ᲡᲪᲔᲜᲐᲡ ᲛᲘᲛᲝᲬᲣᲤᲠᲔᲑᲡ და ᲙᲣᲚᲘᲡᲘᲡᲞᲘᲗ ᲒᲐᲣᲤᲠᲔᲜᲐᲠᲓᲔᲑᲐ.
ᲥᲝᲠᲝᲪ ᲓᲐᲭᲠᲔᲑᲘᲡ ᲡᲪᲔᲜᲐᲡ.
ᲠᲩᲔᲑᲘᲐᲜ ᲛᲓᲘᲜᲔᲚᲘ ᲥᲝᲠᲔᲑᲘᲡᲙᲝᲞᲝᲡᲘ ᲙᲝᲑᲐ და ᲛᲓᲘᲐᲜ-ᲠᲔᲤᲔᲠᲔᲜᲢᲘ ᲨᲝᲠᲬᲜᲐ)

ᲨᲝᲠᲬᲜᲐ
ᲙᲘᲜᲐᲚᲐᲛᲐ ᲐᲠ ᲓᲐᲒᲔᲖᲣᲚᲐᲗ ᲨᲘᲛᲝ? ᲐᲛᲘᲩᲝᲐ ᲠᲐ, ᲗᲣᲗᲘᲧᲣᲨᲘᲡ ᲘᲛᲘᲓᲖᲔ ᲐᲠ ᲣᲜᲓᲐ ᲘᲧᲝ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲰᲛ, ᲨᲔᲜ ᲠᲝᲛ ᲐᲠᲐ... ᲕᲘᲜ ᲓᲔᲓᲘᲚᲘᲡᲐ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲐᲨᲘ ᲨᲔᲫᲚᲔᲠᲘ ᲒᲐᲕᲔᲚᲬᲘᲚᲘᲐᲜᲘ ᲥᲐᲚᲘ. ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲗᲐᲛᲐᲠ ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲮᲐᲠ ᲠᲐ, და ᲓᲐᲫᲔ ᲣᲤᲠᲝ ᲛᲔᲢᲘᲪ, ᲞᲝᲜᲘᲡ შვ...

ᲨᲝᲠᲬᲜᲐ
ᲙᲐᲠᲒᲘ ᲐᲮᲚᲐ, ᲐᲠ ᲓᲘᲜᲓᲐ ᲔᲒᲔᲗᲘ ᲚᲐᲞᲐᲠᲐᲙᲘ. ᲔᲠᲗᲘᲡ ᲮᲛᲘᲗ ᲛᲝᲕᲒᲘᲯᲔᲗ, ᲐᲮᲠᲘᲡᲗᲐᲠ ᲮᲐᲠ. ᲔᲘ, ᲠᲝᲛ ᲒᲣᲚᲣᲑᲜᲔᲑᲝᲓᲐ, ᲗᲔᲓᲝ ᲒᲐᲕᲐᲣᲠᲝᲗᲮᲝᲗ-ᲛᲔᲗᲔᲘ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲰᲛ, ᲐᲑᲐ, ᲡᲣᲚ ᲗᲔᲓᲔᲛ ᲛᲝᲒᲕᲐᲒᲘᲑᲘᲜᲐ ᲠᲐ (ᲒᲐᲣᲪᲘᲜᲔᲑᲐᲗ)!

ᲨᲝᲠᲬᲜᲐ
ᲓᲐᲕᲣᲤᲐᲡᲗᲝᲗ და ᲕᲣᲙᲣᲠᲗᲮᲝᲗ ᲛᲔᲦᲘᲡᲚᲐᲓ ᲢᲔᲢᲐ. ᲡᲐᲛᲝᲛᲐᲖᲚᲔᲑᲘ ᲔᲒᲔᲪ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲙᲐᲪᲘᲐ.

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲝᲠ ᲓᲦᲔᲘᲗ ᲡᲑᲓᲝᲛᲐᲡ და ᲕᲐᲙᲣᲠᲗᲮᲔᲑ, ᲯᲐᲜᲓᲐᲑᲐᲡ ᲛᲐᲒᲐᲗᲘ ᲗᲐᲒᲘ.

ᲨᲝᲠᲬᲜᲐ
და ᲛᲐᲘᲜᲪ, ᲐᲠᲩᲔᲕᲔᲜᲔᲑᲘ ᲕᲘᲜ ᲘᲒᲘᲑᲘᲡ?

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(ᲮᲬᲠᲔᲑᲘ ᲐᲠᲘᲩᲕᲐᲒᲐ) ᲠᲐ ᲕᲘᲪᲘ, ᲩᲕᲔᲜ.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ᲔᲰ, ᲐᲬᲠᲗᲐ ᲐᲠᲐ ᲮᲐᲠ ᲠᲐ, ᲐᲠᲩᲕᲔᲜᲔᲑᲘᲡ ᲘᲡ ᲘᲒᲘᲑᲘᲡ, ᲕᲘᲜᲪ ᲮᲛᲔᲑᲘᲡ ᲘᲗᲘᲡᲚᲘᲡ!

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲭᲙᲕᲘᲐᲜᲣᲠᲘᲐ. ᲓᲐᲕᲘᲛᲐᲮᲡᲝᲕᲠᲔᲑ. ᲗᲝᲠᲗᲛᲔᲢᲨᲘ ᲔᲠᲗᲘ ᲛᲝᲚᲐᲚᲐᲢᲘᲪ ᲑᲔᲕᲠᲘᲐ ᲓᲐ ᲪᲐᲛᲘᲪᲧᲔᲚᲘ ᲔᲥᲜᲐ ᲫᲐᲚᲘᲐᲜ ᲑᲔᲕᲠᲘᲐ. ᲐᲮᲚᲝᲜᲓᲐᲜ ᲒᲕᲐᲫᲚᲔᲑᲐ ᲡᲐᲥᲛᲔ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲔᲑᲘ.

ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ
ᲓᲐᲐᲬᲧᲔ ᲛᲔᲠᲔ, ᲓᲐᲛᲬᲧᲔᲛᲔᲡᲘ ᲣᲤᲚᲘᲡ ᲪᲮᲕᲠᲔᲑᲘ, ᲛᲝᲡᲐᲧᲓᲠᲔᲑᲘ ᲛᲔᲜ ᲠᲐ ᲮᲐᲠ ᲔᲒᲔᲗᲘ ᲣᲜᲓᲐ.

(ᲐᲛ ᲓᲠᲝᲡ ᲮᲛᲐᲣᲠᲘ, ᲒᲜᲘᲐᲡᲘ ᲓᲐ ᲩᲘᲩᲥᲛᲝᲚᲘ ᲐᲢᲧᲓᲔᲑᲐ. ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ᲓᲐ ᲛᲐᲠᲪᲮᲔᲚᲐ ᲛᲮᲠᲘᲓᲐᲜ ᲙᲐᲛᲔᲠᲔᲑᲘᲗᲘᲗ ᲮᲔᲚᲨᲘ ᲪᲔᲪᲜᲐᲖᲔ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲘ ᲨᲔᲛᲝᲪᲕᲘᲓᲔᲑᲘᲐᲜ. ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ, ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲖᲔ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲪ ᲧᲕᲐᲠᲘᲐᲜ „ᲥᲐᲚᲑᲐᲗᲝᲜᲘ ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ, ᲥᲐᲚᲑᲐᲗᲝᲜᲘ ᲨᲝᲠᲔᲜᲐ"-Ს, ᲪᲔᲪᲜᲘᲓᲐᲜ ᲒᲐᲠᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲒᲐᲘᲫᲐᲮᲘᲡ, „ᲛᲔ ᲠᲐ ᲨᲔᲣᲨᲐ ᲕᲐᲠ, ᲛᲔ ᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲘ ᲕᲘᲪᲘ, ᲔᲒ ᲒᲔᲒᲪᲘᲗᲛᲝ ᲞᲐᲡᲣᲮᲘᲡᲝ" ᲓᲐ ᲪᲔᲪᲜᲘᲡ ᲢᲝᲕᲘᲗᲐᲚ. ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲘ ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐᲡ ᲛᲘᲪᲘᲡᲣᲒᲜᲐᲜ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲪ ᲛᲗᲕᲘᲓᲐᲓ ᲓᲐ ᲐᲧᲣᲚᲔᲕᲔᲑᲚᲐᲓ ᲞᲐᲡᲣᲮᲝᲑᲡ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲙᲘᲗᲮᲕᲔᲑᲡ)

ᲔᲥᲡᲝᲓᲝᲡᲘ

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲘ
ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ, ᲛᲐᲠᲗᲐᲚᲘᲐ, ᲠᲝᲛ ᲛᲝᲡᲐᲧᲓᲠᲔᲗ ᲗᲥᲕᲔᲜ ᲐᲒᲘᲠᲩᲘᲔᲑᲗ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲜᲐᲜᲘᲚᲝᲛᲑᲠᲘᲕ.

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲘ
ᲔᲒ ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲒᲐᲕᲘᲒᲝᲗ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲓᲐ ᲛᲑᲝᲚᲝᲓ ᲛᲔ ᲐᲠ ᲕᲐᲠ ᲛᲝᲡᲐᲧᲓᲠᲔ.

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲘ
ᲙᲘᲓᲔᲒ ᲕᲘᲜᲛᲔᲐ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲓᲘᲐᲮ.

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲘ
ᲕᲘᲜ ᲐᲠᲘᲡ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲘᲡ, ᲕᲘᲜᲪ ᲮᲘᲜᲝᲓᲘᲡ ᲡᲑᲓᲝᲛᲐᲨᲘ ᲓᲘᲓᲘ ᲛᲗᲐᲕᲐᲠᲘᲡ ᲜᲘᲜᲓᲐ ᲒᲕᲐᲛᲪᲜᲝ.

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲘ
ᲨᲔᲒᲘᲫᲚᲘᲐᲗ ᲓᲐᲡᲐᲮᲐᲚᲔᲑᲗ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲨᲔᲛᲘ!
(ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲘᲡᲐᲜ ᲧᲐᲧᲐᲜᲘ ᲓᲐ ᲩᲝᲩᲘᲚᲝᲚᲘ ᲓᲐᲘᲬᲧᲔᲑᲐ „ᲕᲘᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲨᲔᲛᲘ? ᲕᲘᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲨᲔᲛᲘ?", ᲙᲘᲗᲮᲣᲚᲝᲑᲔᲜ. „ᲛᲐᲡᲖᲔ ᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲘ ᲒᲕᲡᲛᲘᲜᲘᲐᲝ".)

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲐᲠᲐᲨᲣᲗᲐᲕᲡ, ᲛᲐᲚᲔ ᲒᲐᲘᲒᲔᲗᲔᲑᲗ ᲕᲘᲜᲪ ᲐᲠᲘᲡ. ᲐᲠᲐ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲤᲐᲠᲣᲚᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲪᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲪᲮᲐᲓᲓᲔᲗ.

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲘ
ᲐᲮᲚ ᲡᲑᲠᲐᲤᲐᲓ, ᲔᲠᲗ ᲡᲮᲓᲝᲛᲐᲨᲘ, ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲒᲐᲜᲘᲮᲘᲚᲔᲗ ᲓᲐ ᲓᲐᲓᲒᲐᲡᲬᲧᲘᲢᲘᲗ ᲛᲝᲛᲐᲧᲠᲘᲡ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲘ? ᲗᲐᲜ ᲗᲥᲕᲔᲜ ᲐᲛᲑᲝᲗ, ᲠᲝᲛ ᲝᲠᲘ ᲙᲐᲜᲓᲘᲓᲐᲢᲣᲠᲐ ᲧᲝᲤᲘᲚᲐ ᲒᲐᲛᲝᲡᲐᲠᲩᲔᲕᲘ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲘᲡ ᲔᲠᲗᲘ ᲩᲔᲛᲐᲛᲓᲔ ᲣᲛᲣᲐᲚᲝᲓ ᲛᲗᲐᲕᲐᲠᲔᲠᲘᲡᲙᲝᲠᲞᲘᲡᲨᲘ ᲓᲐᲜᲘᲜᲘᲨᲜᲐ, ᲑᲝᲚᲝᲛ ᲠᲐᲪ ᲨᲔᲛᲔᲫᲑᲐ ᲛᲔ... (ᲙᲐᲛᲔᲠᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜ ᲨᲔᲛᲝᲑᲠᲣᲜᲓᲔᲑᲐ, ᲮᲐᲚᲮᲡ ᲛᲘᲐᲨᲢᲔᲠᲓᲔᲑᲐ ᲓᲐ ᲞᲠᲘᲜᲪᲘᲞᲘᲡᲐᲜ ᲛᲘᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲓᲐᲛᲐᲯᲔᲠᲔᲑᲔᲚᲘ ᲢᲝᲜᲘᲡᲐᲜ ᲘᲢᲧᲕᲘᲡ) ᲪᲘᲚᲘᲜᲓᲠᲘᲡᲖᲔ ᲡᲣᲚᲘᲬᲘᲛᲘᲜᲓᲐᲐ ᲛᲝᲛᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲡ, ᲐᲮᲚ ᲚᲔᲕᲝᲗᲘᲡ ᲛᲐᲓᲚᲘᲐ, ᲩᲣᲛᲝ ᲙᲐᲠᲒᲔᲑᲝ, ᲐᲛᲘᲢᲝᲛ
ᲩᲕᲔᲜ, ᲠᲐᲡᲐᲪ ᲕᲐᲙᲔᲗᲔᲑᲗ, ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲘᲠᲘᲡ ᲚᲐᲖᲐᲗᲘᲐᲜᲐᲓ ᲕᲐᲙᲔᲗᲔᲑᲗ!

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲘ
ᲙᲘᲓᲔᲒ ᲠᲐᲛᲔᲡ ᲮᲛᲐ ᲐᲠ ᲒᲔᲒᲔᲢᲧᲝᲓᲘᲗᲗ? ᲨᲔᲗ ᲡᲐᲓ ᲐᲠᲘᲡ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
(ᲘᲛᲐᲕᲔ ᲢᲝᲜᲨᲘ ᲐᲒᲠᲫᲔᲚᲔᲑᲡ)
ᲨᲔᲛᲘ ᲒᲐᲚᲘᲘᲡ ᲙᲐᲠᲘ ᲒᲐᲒᲕᲣᲚᲔᲗ, ᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲐᲚᲘᲐ!

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲘ
(ᲐᲬᲧᲕᲔᲢᲘᲜᲔᲑᲡ)
ᲠᲘᲡᲘ ᲗᲥᲛᲐ ᲒᲣᲠᲗ ᲐᲛᲘᲗ?

ᲛᲔᲣᲤᲔ ᲙᲝᲑᲐ
ᲠᲘᲡᲘ ᲓᲐ (ᲒᲐᲛᲝᲛᲫᲕᲔᲕᲐᲓ ᲐᲛᲑᲝᲑᲡ),
ᲨᲔᲝᲛ ᲩᲠᲓᲘᲚᲝᲔᲗᲨᲘ ᲒᲐᲓᲐᲤᲠᲘᲜᲓᲐ, ᲩᲕᲔᲜ ᲒᲐᲕᲘᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲗ!
(ᲧᲕᲔᲚᲐᲜᲘ ᲢᲝᲕᲔᲑᲘᲗ ᲡᲪᲔᲜᲐᲡ).

ᲤᲐᲠᲓᲐ!!!

11. 01. 2018

ᲙᲝᲑᲐ ᲪᲮᲐᲙᲐᲘᲐ

ᲛᲨᲝᲑᲚᲔᲑᲗᲐᲜ ᲕᲘᲖᲘᲢᲘ ᲐᲜᲣ ᲐᲕᲐᲓᲛᲧᲝᲤᲘ ᲑᲔᲑᲘᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲮᲣᲚᲔᲑᲐ

ᲙᲝᲛᲔᲓᲘᲐ ᲓᲔᲚ ᲐᲠᲢᲔᲡ ᲡᲢᲘᲚᲘᲡᲐ ᲒᲐᲡᲐᲗᲐᲛᲐᲨᲘᲡᲑᲔᲚ ᲐᲛᲑᲐᲕᲖᲔ ᲨᲔᲥᲛᲜᲘᲚᲘ ᲛᲘᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲘ ᲛᲝᲗᲮᲠᲝᲑᲐ

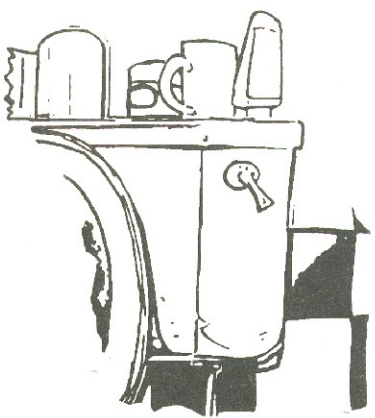

___ (რიცხვი) _____ (თვე) _____(წელი)

ᲓᲦᲔ.

ოჯახის ნევრების მიერ ᲜᲐᲝᲞᲘᲠᲐᲪᲘᲔᲑᲘ ᲑᲔᲑᲘᲘᲡ საავადმყოფოდან სახლში მოყვანა.

ინფორმაციების გარკვევა-მოგროვება და ქმედებები, ანუ ᲑᲘᲣᲚᲔᲢᲘᲜᲖᲔ ᲡᲘᲠᲑᲘᲚᲘᲡ, ᲐᲣᲪᲘᲚᲔᲑᲔᲚᲘᲜᲘᲛᲚᲔᲑᲘᲡ, ᲙᲐᲗᲐᲡᲢᲠᲝᲤᲣᲚᲘ ᲤᲐᲡᲣᲚᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ საჭირო ᲞᲠᲝᲓᲣᲥᲢᲔᲑᲘᲡ შეძენასთან დაკავშირებით "მოდზრაობა" - მსჯელობა-ანგარიში.

"ზღალში" ვდგავართ, "ᲖᲘᲗᲚᲘᲡ: ᲒᲘᲙᲘᲠᲘᲓᲘᲐ" - დედის და მამის ᲬᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲘᲠᲝᲜᲘᲣᲚᲘ ᲘᲚᲘᲚᲘᲜᲘ... ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲘᲡᲔ, ᲠᲝᲛ ᲑᲔᲑᲘᲘᲛᲐ ᲐᲠᲐᲤᲘᲔᲠᲘ ᲒᲐᲘᲘᲒᲝᲗ.

ᲮᲐᲢᲔᲑᲗᲐᲜ ᲡᲐᲜᲗᲚᲘᲡ ᲓᲐᲜᲗᲘᲗᲔᲑᲐ.

ᲡᲐᲦᲐᲛᲝ.

ᲤᲘᲖᲘᲚᲘᲡᲛᲫᲘᲚᲘᲡ ᲛᲔᲣᲦᲚᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲘᲠᲓᲐᲜ, ᲐᲜᲣ ᲪᲝᲚᲝᲤᲣᲠᲝᲑᲘᲓᲐᲜ "ᲣᲪᲘᲤᲐᲗ ᲓᲐᲐᲕᲐᲜᲢᲘᲛᲧᲝᲤᲔᲑᲣᲚᲘ", "ᲖᲖᲐᲚᲐ ᲛᲘᲦᲔᲣᲚᲘ" ᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲛᲝᲡᲕᲚᲐ "ᲡᲐᲮᲚᲨᲘᲗ", ᲨᲔᲡᲐᲑᲐᲛᲘᲡᲐᲓ ᲡᲐᲛᲘᲡᲐᲮᲣᲠᲨᲘ ᲐᲠ ᲩᲐᲡᲕᲚᲐ, ᲓᲐ ᲐᲥ ᲒᲐᲛᲝᲩᲐᲜᲐᲛᲨᲣᲨᲔᲑᲚᲐᲓ ᲓᲐᲠᲩᲔᲜᲘᲡ "ᲛᲓᲜᲘᲛᲔ" ᲜᲝᲜᲘᲐᲜᲘ ᲐᲠᲒᲣᲛᲔᲜᲢᲘ ᲓᲐ ᲛᲝᲣᲚᲝᲠᲬᲔᲚᲘ "ᲓᲐᲐᲕᲐᲓᲔᲑᲘᲡ" ᲨᲔᲡᲐᲠᲔᲑ ᲛᲝᲛᲝᲮᲠᲝᲑᲘᲚᲘ ᲜᲘᲨᲜᲐᲜ - ᲛᲘᲖᲔᲖᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

"ᲝᲠᲓᲘᲐᲮᲘᲡ" ᲬᲔᲠᲘᲗᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲠᲐᲕᲐᲚᲛᲮᲘᲗᲕᲔᲚᲝᲕᲜᲐᲓ თვალის ᲩᲐᲪᲐᲭᲣᲜᲔᲑᲐ. ᲮᲐᲜᲒᲠᲫᲚᲘᲕᲘᲐ ᲢᲣᲐᲚᲔᲢᲘ.

ᲡᲐᲙᲣᲗᲐᲠ ᲝᲗᲐᲮᲘᲡ ᲨᲔᲙᲔᲢᲕᲐ-ᲨᲔᲜᲝᲠᲚᲐ.

ᲕᲐᲮᲨᲐᲛᲘ.

"ᲒᲐᲛᲝᲖᲝᲨᲚᲔᲑᲣᲚᲘ" ᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲮᲣᲗᲬᲣᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲜᲠᲐᲤᲘ ᲑᲠᲘᲤᲘᲜᲒᲘ. ᲛᲘᲡᲘ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲞᲘᲠᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡ "ᲛᲜᲘᲨᲕᲜᲔᲚᲝᲕᲐᲜᲘ ᲠᲐᲠᲝᲑᲘᲡ", ᲡᲐᲛᲧᲐᲠᲝᲨᲘ ᲥᲕᲔᲓᲘᲗᲣᲜᲐᲠᲘᲐᲜᲝᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲣᲤᲐᲚᲛᲔᲠᲣᲚᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲙᲠᲔᲐᲢᲘᲣᲚᲘ ᲐᲖᲠᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲣᲞᲐᲡᲐᲚᲔᲑᲝᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲜᲐᲠᲛᲝᲗᲥᲛᲣᲚᲘ, ᲚᲐᲙᲝᲜᲘᲠᲘ ᲛᲝᲜᲝᲚᲝᲒᲘᲐ...

ᲓᲐᲡᲐᲡᲠᲣᲚᲘ, ᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲡᲐᲙᲣᲗᲐᲠ ᲝᲗᲐᲮᲘᲡ ᲨᲔᲙᲔᲢᲕᲐ-ᲨᲔᲬᲝᲚᲐ ᲐᲮᲚ ᲕᲗᲥᲕᲐᲗ GᲐᲛᲝᲡᲐᲬᲣᲨᲔᲑᲚᲐᲓ.

ᲝᲯᲐᲮᲘᲡ ᲤᲝᲠᲜᲘᲐᲥᲔ ᲑᲔᲑᲘᲘᲡ ᲘᲠᲒᲕᲚᲘᲐ, ᲓᲐᲦᲐᲛᲔᲑᲐ.

___ (რიცხვი) _____ (თვე) _____(წელი)

შუალამისას.

"აბეზარ მეგობართან" შვილის მოულოდნელი ნასვლა:

- "იიქ, ახალი სამკურნალო მეთოდით "გ ა მ ო ს ა შ უ შ ე ბ ლ ა დ".

ნახევრადმძინარე ოჯახის დაბნეულობა-გაოგნება.

რიფრაფუზე, შვილის სახლში მოსვლა. შენოლა-შეკეტვა ოთახში.

გათენება.

ოჯახის ფორიაქი ავადმყოფი ბებიისა და სამსახურში წასვლის ირგვლივ.

შვილის დილით გამოსვლა ოთახიდან, სადილი და კვლავ შეკეტვა-შენოლა ოთახში.

შუადღისას გამოსვლა, სახლში დარჩენილი ოჯახის ნევრებისთვის მრავალმნიშვნელოვნად თვალების ჩაპაჭუნება.

ხანმოკლე ტუალეტი, კვლავ შეკეტვა-შენოლა ოთახში.

ოჯახის ფორიაქი ავადმყოფი ბებიის ირგვლივ.

ოთახიდან შვილის გამოსვლა. ოცდაათწამიანი დიმპიტაურდამპიტური.

საუზმე.

შვილის გ ა მ ო ს ა შ უ შ ე ბ ლ ა დ სამსახურში არ ნასვლა, და კვლავ შენოლა ოთახში.

მისი უეცარი და დაუგეგმაი გამოსვლა ოთახიდან, თვალების ჩაპაჭუნება.

ხანმოკლე ტუალეტი, კვლავ შენოლა-შეკეტვა ოთახში.

მამიმისის მოსვლა და ავლა-ჩავლის პრინციპით, შვილის ოთახის დაბურულ კართან, უშინდ ბუზღუნ-ქილიკი "ოდუახში" ყოფიერების, საზრდოს უკმარისობის, ურთიერთობის და თანადგომის შესახებ.

სამსახურიდან მოვარდნილი დედის მიერ, შვილის ოთახის დაბურულ კართან შეჩერება-შესვენების პრინციპით გამოთქმული რეპლიკა ოჯახის ე.წ. "სამარჩენალო" შვილის, საშინაო და საგარეო ურთიერთობების და ეკონომიური „ლეგოტების" შესახებ.

ყმუილის მეთოდით, ოთახიდან გამოუსვლელად, შვილის ორნუთიანი ბრიფინგი, საკუთარი სახელფასო ფინანსების განკარგვის და მოსალოდნელი კრიზისის შესახებ.

მიღებული ინფორმაციის გააზრებით, თანადგომის იმედით მცხოვრებ, იმედგაცრუებულ ოჯახის ნევრია, ლამის უხმო და დრამატული დაზაფვრა.

დუმილი, სახის მიმიკითა და მწარი ყენტტებით, თავსდამტყდარი გარემოებების ტრაგიკული შეფასება.

შვილიშვილის შეძენასთან დაკავშირებით, გასაწეი ხარჯების დასაფარად აღებული, საბანკო ვალის სიმძიმისაგან ხმადაბალი კრიალ-კრუსუნი.

შვილის გამოვარდნა ოთახიდან.

მშობლების მრავალმნიშვნელოვნად უხმო გადახედვა და შეფასება.

ხანმოკლე ტუალეტი, კვლავ შეკეტვა-შენოლა ოთახში.

მამისა და დედის ჩუმი ლიღინი:

- "თავო ჩვენო, ბედი არ გვინერია!"

და "სადმე ტყე-ღრეში, (სადაც არც მეზობლები და არც ავადმყოფი ბებია იქნება) მოურდებელ-ციოველურ ღრიალ-ბღავილზე" ო ვ ნ ე ბ ა.

შვილის გამოვარდნა ოთახიდან. მრავალმნიშვნელოვნად თვალების ჩაპაჭუნება.

ხანგრძლივი ტუალეტი, კვლავ შეკეტვა-შენოლა ოთახში.

მოხვეტა-მონმენდის პრინციპით, დედის ჩასლუკუნება მოკეტილ კართან.

ოთახიდან გამოუსულელად შვილის ხმამაღლი და თავდაჯერებული განცხადება იმის შესახებ, რომ კვლავ ესაჭიროება გ ა მ ო შ უ შ ე ბ ა დ აქედან გამოძღინარე, სამსახურში არნასვლის გადაწყვეტილება...

გარდა ამისა, უკვე კვლესასთვის აბუჩად ასაღები დედამისის თავხედობისა და თავმეუკავებლობისადმი გამოთქმული მკაცრი და საქმიანი კრიტიკა.

ოჯახის ფორიაქი ავადმყოფი ბებიის ირგვლივ.

მოხვეტა-მონმენდის პრინციპით, დედის ასლუკუნი მოკეტილ კართან.

მამისა ღიღინი:

- "თავო ჩემო, ბედი არ გინერია!"

შვილის ლოგიკური და მძიმე დასკვნა და აქედან გამოდინარე, მისივე ულმობელი ულტიმატუმი: - აალ, მატერიალზმითა და კუფის მარქსიზმი გაფლენთილ ატმოსფეროში ვეღარ იცხოვრებს, უფრო მეტიც, აღარ მოვა, უფრო ზუსტად კი ამ ოთახში აღარ შეწვება!

შვილის გამოვარდნა ოთახიდან.

მშობლების მრავალმნიშვნელოვნად უხმო გადახედვა და შეფასება.

ხანმოკლე ტუალეტი, კვლავ შენოლა-შეკეტვა ოთახში.

"მარქსისტი" მშობლების ირონია და ეჭვი შვი-

ლის აზროვნების რეალობასთან კავშირსა და საერთოდ სამყაროში, მისი, როგორც რაიმე სასარგებლოს მეკუთვნების მნიშვნელობაზე.

მოულოდნელი დადგენილება - შვილის, როგორც უცხოპლანეტიდან ჩამოფრენილის ან გაფრენილის შესახებ.

კარს იქიდან შვილის ბოროტი ბუტბუტი.

"ოდჯახის" ნეერთა მიერ ტელეიზორისთვის ბრძა აწევა. უცხოური სერიალიდან ოჯახის ატმოსფერული ხმაურების "გაძქეგვა".

შვილის სნრაფი გამოსვლა ოთახიდან, თვალების მრავალმნიშვნელოვანი პაჭუნი.

სამზარეულოში შევარდნა, ნუგბარის შეტანა - ჩაკეტვა-შენოლა ოთახში, და იქიდან საწოლში გორიალისა და ჭამის სარგებლიანობის გენიალური და კრეატიული არგუმენტის გაჟღერება...

"ოდჯახის" ცისფერ ეკრანთან მჯდომარე წევრთა, ენერგიული ჭესტებითა და სახის მიმიკით ჯადმოცემული დთარგუნული სულიერი მდგომარეობა, რომელიც უცხოური სერიალის მთავარი ტამ-ფანდურული მელოდიითაა გაზავებული.

დედის მიერ მაცივრის გამოღება და ახალი "ტრაღიკული" ინფორმაცია პროდუქტის ამოწურვის შესახებ.....

ოჯახის წევრთა ფიქრი.

ს ი ჩ უ მ ე.

ბებიის პირველი და მოულოდნელი გამოსვლა ოთახიდან. საერთო სიხარული.

- "ეს ხომ მაინცაა კარგის ნიშანი?"

შუქის გამორთვა და მიძინება.

ოთახიდან შვილის გარეთ გამოვარდნა. დაცარიელებულ-ჩაბნელებული ოთახების მრავალმნიშვნელოვნად, უხმო ჯადაბედვა და ძალიან ხმადაბალი კითხვაფქტეული შეფასება:

- "ქვეყანაში, სადაც ყველა, ვინც პოლიტიკაში იყო გამდიდრდა და ახლა, თითქმის ყველა მდიდარი - პოლიტიკაშია, ყველა ჩინოვნიკი კი - პოლიტიკოსის ნათესავი ან "დზალიან" ახლობელია, ვინ რას გაგაკეთებინებს?"...

ხანმოკლე ტუალეტი, კვლავ შენოლა-შეკეტვა ოთახში.

მამაპაპური "დზილი".

___ (რიცხვი) _____ (თვე) _____(წელი)

რიფრაფზე, შვილის მხრიდან ტუალეტში სნრაფი შეჭრა და კვლავ შენოლა-შეკეტვა ოთახში.

შვილის ოთახიდან გამომავალი, ლუკმა-ხრაჭუნის დამაფიქრებელი ხმაური.

გათენება...

მშობელთა ფიქრი და ხმადაბალი ეჭვი:

"ჭამისა და ძილის გარდა, რა არის ცხოვრების აზრი?

არსებობს კი მიზანი, რომელიც სიამოვნების მაძიებელ, მოლაპარაკე არსებას, მოაზროვნე და პასუხისმგებელ პიროვნებად ჩამოაყალიბებს და მხოლოდ ინსტინქტების დაკმაყოფილებაზე დაფუძნებული ყოფიერებას, ადამიანური ღირებულებებით გამდიდრებულ ცხოვრებად გადააქცევს?"

შვილის ოთახიდან მთქნარებით გამოვარდნა, მრავალმნიშვნელოვნად თვალების პაჭუნი.

ხანმოკლე ტუალეტი, კვლავ შეკეტვა-შენოლა ოთახში.

დედისა და მამის ერთსიბრალდ ეპიკურ-პეროიკულ-დრამატული ფიქრები:

"- ცხოვრება გაიქცა. არა და არ ვართ ბებრები...

- ის, უკვე ძალიან დიდი და აღარაა ბავშვი".

- მის ასაკში, ადამიანები პასუხისმგებლობას იღებენ და ზრუნავენ სამყაროზე, გარშემომყოფებზე და ყველას უმტკიცებენ, რომ გაიზარდნენ, მოძლიერდნენ იმისათვის, რომ მისცენ იმედი ქვეყანასა, ახლობლებს, მაღლიერება გამოხატონ, აკეთონ და თესონ სიკეთე.....

- გავზარდეთ... ვალი მოვიხადეთ... ვუდგეგვართ გვერდით... და მათ შეხედვარე...

- ... ჩვენი ასაკის ადამიანებმა, პიროვნულად რომ არ დაიმარხონ, ახალი ცხოვრება უნდა დაიწყონ. ახალი ჰორიზონტებისაკენ უნდა ესწრაფვოს...

- ...სინამდვილეში კი, აწმყოთი ვცხოვრობთ, რომელიც მხოლოდ ერთი წამი გრძელდება და სამწუხაროდ, მხოლოდ ესლა მოგვეკითხება... არც წარსული გვეკუთვნის და არც მომავალი...

- რატომ, ან რისთვის ვარსებობთ?

ან საერთოდ ვარსებობთ კიი?.."

ოჯახის ფორიაქი ავადმყოფი ბებიის ირგვლივ...

ხატბთან სანთლის დანთება.

" - გული მიგრძნობს, ბავშვთან დაკავშირებული ბედნიერი ამბის გარდა, რაღაც კაი და ხაოცარი კიდე იქნება!

- "ანგენნა!" იქნება, ღვთის წყალობით!"

...ახალი, მაგრამ ჩვეული სამუშაო დღის დაწყება!

პირველად ისმის ტელეფონის ზარი...

ყურმილა დიდხანს არავინ იღებს.

დახურულ კარს იქიდან შვილის ყმუილისებრი დამოკიდებულება ტელეფონის გამაყრუებელ ზარზე.

ბებიის მისუსტებული ხმა:

- "დედა, რა ხთეფა? დაყრუვდით ყველა?"

კობა ცხაკაია

სასწრაფო დაკვეთის შესრულების დროს ავტომობილის ხელოსნის, კერძოდ კი მეთუნუქის აღმზრდელობითი "საუბარი" 13 წლის შვილთან

ჩანაწერი

თუ განათლება არ გაქვა - დაილუპები?

გაუნათლებელი კაცი მკვდარია. ზომბია, ცოცხლებს შორის და მეტი არაფერი.

ვერც ეი ნარმოვიდგენია, რა კარგი რამაა - ცოდნა, კითხვა, სწავლა.

როგორ შეიძლება კაცს არ უნდოდეს განათლება, არ უყვარდეს კითხვა, არ ეტრფოდეს ლიტერატურას...

მთელი დღეა ეფიქრობ ლიტერატურაზე.

ვფიქრობ, მთელი დღეა ლიტერატურაზე.

Cogito Ergo Sum! - ვაზროვნებ, ესე იგი ვცოცხლობ!

მღჟ-მღაჟ-მჟლ-მღაჟ!

რამდენჯერ უნდა გითხრა, ნუ იცოხნები! ნუ იცოხნები! ნუ იცოხნები! ნუ იცოხნები!

მღჟმღაჟმჟლმღაჟ!

რამდენ ცალს ღეჭავ ერთდროულად! ეეღარ ლაპარაკობ... გაიჩერე პირი... რას ეამბობდი?

ჰოო, მთელი დღეა ლიტერატურაზე ვფიქრობ.

ლიტერატურაზე მთელი დღეა ეფიქრობ.

პოეზიაზე, ბელეტრისტიკაზე, ეპიისტიკაზე, ოჯეზზე, მის სხეადასხვა განირებსა და მიმდინარეობებზე.

ეკეთებ საქმეა და ნაბიჯ-ნაბიჯ მივიწევ ნინ და ვფიქრობ ლიტერატურაზე.

ვფიქრობ ლიტერატურაზე და ნაბიჯ-ნაბიჯ მივწევ წინ.

ნაბიჯ-ნაბიჯ ეფიქრობ ლიტერატურაზე და ნინმივინევ.

ნაბიჯ-ნაბიჯ მივიწევ ნინ და ვფიქრობ ლიტერატურაზე.

მივიწევ ნაბიჯ-ნაბიჯ წინ და ლიტერატურაზე ვფიქრობ.

მივინევ ნინ და ვფიქრობ ლიტერატურაზე, ნაბიჯ-ნაბიჯ...

ლიტერატურაზე ვფიქრობ ნაბიჯ-ნაბიჯ მივიწევ ნინ და...

არა კონკრეტულ ლიტერატურაზე, ახუ არა მხოლოოდ ვიწრო ერთვნულ, ან ახლო სამეზობლო ლი-

ეროვნული ბიბლიოთეკა
ეროვნული ბიბლიოთეკა
ეროვნული ბიბლიოთეკა

მრავალფეროვანი და საინტერესო ადამიანები. ღრმად ადამიანური. ძალიან ღრმად. ადამიანურები ღრმად....

ძალიან ღრმად. ძალიან ღრმად. ძალიან ღრმად.

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ლია სტურუა

მიახლოება

ჯერ გაიკაწრა და სიტყვები
ისევ მკაცრი გახდა, კბილებზე გცივა...
ისინი შეიძლება დანომრო,
დაალურდავო, მჭლე სალმები
დაარიგო აქეთ-იქით, შეიძლება,
ლუქსიც გამოგივიდეს,
ატლასზე დაკურებული მძივივით
ლამაზი, უკვალო...
ქრეატომათიაში ჩატუნილ პოეტებს
ნერვები რომ გარეთ რჩებაო.
ამაზე არ გიფიქრია?
მათ შესაბამისობაზე გაკაცრულ ყურთან?
ამასობაში ქალი ან კაცი უნდა მოგიკვდეს
ლექსში ღმერთთან ვერნიახლოების სევდაა მოავარი,
თორემ მეახე სექსი, ან ასმეერთე ქორწილი,
რამდენიც გინდა!
აქეოკენ მიმართულებს და გლუვებს
ნუ მოეჭიდები, არამედ
სიყვარულზე წაბორძიკებულებს!
აბა, ბუდეში რატომ ზიხარ
და დედა-ჩიტი აქსიომებს გალეჭინებს?
გაცვეთილ სიმართლეებს
უფრო მფარველი ჩრდილი აქვთ?

მონანიება

როცა წევხარ, მარტო თვალებით
დაღიხარ კედლებზე
და ჯამში ბრონეულების ფერი გიხარია,
ჯერ ადრეა წასვლა.
ვის არ მიუყენებია კაცი კედელთან
და კედელი მოუკლავს
და თუ კედელი აგურისაა,
ფერიც შენზე მუმაობს
ბროწეული გაიხსენე!
როცა ქვეყანა სულმთლად ლურჯია,
შეგიძლია ფეხებში დრო ჩაიყენო
და მსუბუქად იარო, როგორც წყალზე
ტყუილია ეს სიმსუბუქე!
ჯობია, ისევ, აგურისფერზე წაიფორხილო,
იმ კაცივით, შენ კი არ მოგიკლავს,
ალაბურის მიხაკებმა წაიყვანეს
და, მაინც, რა წითელი სარჩული ჰქონია სინდისს!
რა ხანძრებს აქრობს ამდენი მონანიება!
შენც იმიტომ უფრო არ გიყვარვარ ღმერთო,
რომ უნდა მოვკვდე?

ცოტა გენეტიკაც

90-იანი წლები

გახსოვს გათენების მამლები?
ყვირილის წითელი სიმბოლიკა ორდენებივით?
ალრინდელ მკერდზე სრიალებდნენ,

ახლანდელ დამჭკნარს აღარ უხდებიან,
კიდევ, მოუსვენარი ფეხების სინდრომი,
ერთი სიტყვით, უძილობა
არავითარი თავის მოტყუება, რომ ცა გაიხა
და სულების თეთრი სარჩული უჩანს!
თეთრად გათენება მეტაფორაა,
რომლის თავი აღარ გაქვს,
მთელი ღამე მანქანების ბორბლებში ტრიალებ,
მერე გამოხტები, ფერადი ბურთივით,
თვალსაჩინოებისთვის,
სიმრგვალე ტკივილის დასამალად,
უნაკლობა და კაშკაში ფლაკონებით არ ეცგათ
რეპრესირებულ ნინაპრებს?
ეს გენეტიკური შუშა არ გადმომეცა,
თორემ მზის და პურის რიგში
არ ვიდგებოდი ასეთი მოთმინებით:
ტალახივით პურის და ოფიციალური მზის,
რომელზედაც ქვითრები მოდის.

ალცჰეიმერი, რატომ?

ზედ შენს გულზე გადის ეკვატორი!
საფილი პურითაა გამაგრებული,
ვახშამს უფრო უხდება სევდის მიყოლება
რა მდულარეა ოყრო ალცჰეიმერის დაავადებამდე
და დავინყების პასტელი მერე...
რამდენი ნვრილმანია სიტყვაში:
მიწა, პალიტრა, თავახდილი როიალი...
სანამ პატრონის სტატუსი გაქვს, მთავარს ირჩევ,
დანარჩენს აცეკვებ მის გარშემო,
რატომ დაგემხო თავზე ეს მოცეკვავე ბატალია?
რა გირჩევნია? სასწრაფო,
ავეჯის გადაზიდვის სერვისი,
გადალახვის, გადა-რაც გინდა,
ოღონდ ასეთსაც შეგეგგუონ,
ბლომად ჩასხმულს მოჭერილ ფეხსაცმელში,
მსუქნად, მაინც დასანახად,
იმ ხაზებისგან განსხვავებით, რომლებიც გშლიან
თუნდაც, ეკვატორის ხაზისგან გულში,
სანამ კარდიოგრამის კლაკნილებიც გასწორებულა,
ცეცხლი ნაუკიდე
მთელ ამ ეუკლიდურ გეომეტრიას!
გათბები მაინც...

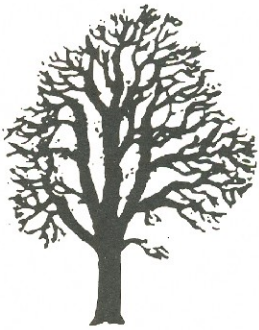

ნვიმაში

წიგნიდან სიზიფე ამოვხიე
და მეშვიდე დღე დავკარგე,
კანონიერი, კალენდარული, ნითელი...
ხომ სხვადასხვა ღმერთში მოგვიგონა,
მაგრამ ის სულ არის და მეც სულ ვარ,
უფრო გამყლაენებულები,
როცა საუკუნე არტისტულია,
სხვა დროს ის ულოდობას იგრძელებს
და ახალ სარეკლამო სიზიფეებს ჩეკავს,
მე ქარის წისქვილებს ვუზაკდები:
ამათ ფრთები უფრო ძლიერი აქვთ,
ვიდრე საძირკველი და მეომარი ტემპერამენტი,
ერთი თუ თვალი მოუხუჭე,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გაფრინდებიან და მთელი შენი ნაკითხობა:
ეს ზეპირი პოეზია, ეს საკვიჩაო სკოლა,
ჩაიფუშება, ვერ დააბაგრებ მიწაზე,
ეროვნული მაზოხიზმის გარეშე,
იმ ლიტერატურული სარჩულისაც,
რომელიც, ბოლოს, რამე ეგასავით ფრაზას
მიჩანარცხებს და მომკლავს,
რომ წიგნისთვის მეტი დავრჩე,
ვიდრე ქინისთვის...
კიდევ, შემოდგომა უნდა იყოს,
ფანჯრის რაფაზე ნვიმა იჯდეს,
თეთრლაბადიანი, რეზინისფეხებიანი,
ჯერ სულ ახალგაზრდა...

* * *

ვიღაცის ხელი, ნატიფი, მსუბუქი,
ზეცილება, სიმღბიდან ამალი აღებულიც
ხელია იდეალი, შედის ჩემს ძალში,
როგორც გაფატრულ სხეულში,
რომ მაჩვენოს ანბანის ჩანაადი
ცოცხალი და არა დაწყებითი სკოლის მასალა,
როგორ ვამოდის აქედან ბგერა
და მუცელს იკეთებს, როგორ ულვარდება
მაღალი ბგერა, ყელზე აქცენტით,
ნერე ვენების გაგანიერება,
და ისეთი ვხდები, თითქოს მელანი გადამასხეს,
ალიდანაც ინსფერი თრომბები ამოდის,
თავისი მკაცრი კანონებით, არადედურით:
ძეგოხა, რამე თუ მომკლავდა,
მხოლოდ ეალალდის აითეთრე,
ინსფერი ბალი კი დამდეს
ანატომიურ მაგიდაზე.

ლეღვი

რა კარგი სიტყვაა „ლეღვი"!
წყლულიან კუჭს კი კლავს,
ძაგრამ ყურებს ჰარმონიაში ამყოფებს,
რა იოლი დიზაინი აქვს - ფანსალი გულის!
შენტირების, სტენტირების, ინფარკტის მერე
ინსიჩება, უკვე ნატურმორტის მასალა,
ქართულის, ვაშლების და ატმების
ევროპული სიმეტრიის გვერდით...
მყარი სამხრეთი!
ჩამავალი მზე ისე არ დაწვრილმანდება,
რომ სახეები გაანითლოს,
ურუანტელზე ლეღვის ხეები მუშაობენ,
რიაგანაც კბილები გექავეკა
და პირში აღარ გეტყვა:
ანი პირიც ხომ მეიძლება
ანი თვალის ანალოგიით,
აადაც, სქოლიოში ოქროს ხსენებით,
ლეღვიდან დაღვრილი ასონანსით,
რომელიც სანის სიმართლესთან გაბრუნებს,
საღეჭ კბილებთან, ნატურმორტი იქმეეა,
ტკბილი ფრაგმენტები ჭრიალებენ,
ხელოვნური ქსოვილივით
ორი გონიერი თვალით ხედავ ამას,

მესამეთი - ლელვა დიზაინი როგორ ერლვევა,
სისხლჩაქცევები ულურჯდება,
მაინც ამდენი ცა ერთი ტკივილისთვის!
კიდევ მუშაობს...

დამოკიდებულები ჰიპერბოლაზე

როცა მანქანით ადიხარ ცაში,
ერთადერთ ხეს ეჯახები
და მხატვრულად კვდები - ეს ლირიკაა,
რეალურად ჯერ მზად არ ხარ, სანამ
საბლი თბილია, საგნები ცოცხალი,
ძაღლი რომ გყოლოდა, რა,
შეკითხვებზე პასუხს გაგცემდა?
მაგ. ასეთზე - მართლა დგას ის ხე
ცის გარდიგარდმო (გულუბრყვილო ეპოქა გათავდა)
და ტრადიციის ნახანალისებლად მულიაჟი ასხია?
როგორ ეხება ამას სული?
ბენვით და ხათი, რაც მინაზე აიკრა,
თუ გამჭვირვალების უაღრესი ხარისხით?
შეხვდება სხვა სულს,
ეთერული გულისხმიერებით დააკვირდება,
სიყვარული აკრძალულია, პლატონურიც კი,
მაგრამ ვაშლის მულიაჟი თუ
სეზანის ნატურმორტს გაგონებს,
რატომაც არა?!
მკრეხელობა, დამსაჯელი ცეცხლი,
რომელიც აღარაა, სამაგიეროდ,
ჭიანჭველები, ჰიპერბოლებით ზურგზე -
აქაური ალმატებითი ხარისხი,
რასაც, რატომღაც, არ ელიან
საშუალოზე დაბალი ტანებისგან...

თვალისმომჭრელობა

დაძაბული კაბა მაცვია, მკაფიოდ თეთრი,
თეთრი ლაკის ფეხსაცმელები
ფეხებთან მთვარის შუქს მიყენებენ,
მეტი დამაჯერებლობისთვის ნაყინს ვჭამ,
იქნებ, ამ ბოლო სითეთრით, ყველაზე რეალურით,
შეეძლო სხვა განზომილება, რომელშიც უხდა გადავიდე?
ეშმედეგოდ. აქ ის სიერცეა,
წერტილის მერე რომ იწყება:
ეხმო, უმოძრაო, ესასრულო,
ტვინის გამოუყენებელი ნაწილივით ...
როცა ლექსი გამომდიოდა,
მეგონა, რომ სწორედ ის მუშაობს,
ის ამართლებს აბსურდის პატარა სამშობლოში...
თეთრი ფერი ამწუთიერი ელდაა,
ვერ წვდება ფსკერებს, საიდანაც
სკეპსისი მოდის, მერე აგრესია.
ქვა რომ მესროლოს ვინმემ,
შუბლში, მკერდში, მუცელში (მისი არჩევანია),
ყველაზე ნოყიერი ნიადაგიდან,
ალბათ, მუცლიდან, ხე ამომივა,
არავითარი აკაცია, ან მაგნოლია,
ბრონეულის ხე ამომივა, უყოყმანოდ მდედრობითი,
თვალისმომჭრელობა თუ გინდა,
სწორედ ეს იქნება!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მალხაზ ხარბედია

პლუტარქეს ღვინო

პლატონის „ნადიმი" ახალი ნაკითხული მქონდა, როცა ყველა თაობის საბჭოთა კლასიკოს ფილოლოგთა ლაბირინთის მასწავლებლის, იაკობ ბოროვსკის მიერ თარგმნილი პლუტარქეს „სანადიმონი" (Συμποσιακά) ჩამიგარდა ხელში, ცხელ-ცხელი, 1990 წელს გამოცემული. მალე თბილისში გრიგოლ ფილიმონის ძე წერეთლის Труды по истории античной литературы გამოვიდა, გამოუქვეყნებელი, ხელნაწერების მიხედვით მომზადებული კრებული, სადაც ერთი ნარკვევი განსაკუთრებით მაინტერესებდა, სათაურით - Греческие пиры (симпосии). ამავე პერიოდს დაემთხვა ჩემი გატაცება დიონისიზმით, ანტიკური ტრაგედიითა და არქაული მუსიკით და მეც ვიფიქრეს, მაშინ გაჩნდა ჩემს საკითხავებში (ალა რომ ინტერესთა სფეროს უწოდებენ) ერთი ბაკადი, რომელიც ანტიკურ ნადიმებს, ღვინის კულტურასა და გასტრონომიულ თავგასვრებებს შეეხებოდა. ერთმანეთს ცვლდნენ - ქსენოფონტი, პეტრონიუსი, ათენეოსი, ლუკიანე, თანაც ღვინო და გასტრონომია (სიბრძნის თანხლებით) ხომ ყველგანაა ფველ ლიტერატურაში. იგი პირველად ჰომეროსთან და ჰესიოდეესთან ჩამოყალიბდა. შემდეგ პოეტები დაეწაფნენ ამ გემრიელ წყაროს და დიალოგსა და პროზაში საბოლოოდ დაიბეჭნა და თავაკსუფალ ჟანრადაც იქცა სანადიმო წიგნები.

პლუტარქეს „სანადიმონი" ჯერ-ჯერობით მაინც სამუშაო სათაურად რჩება. როცა ჩემს მასწავლებელს, ლეონ ბერძენიშვილს ვკითხე, როგორ ჯობდა Συμποσιακά-ს (ლათ. Quaestiones Convivales) გადმოტანა ქართულად, რამდენიმე აღწერითი ვარიანტი შეეთავაზე: ნადიმსიტყვანი, ნადიმსნაკვლანი, სანადიმო საკითხები, სანადიმო საუბრები. ლეონმა მოკლედ მიპასუხა: სიტყვა-სიტყვით ესაა „სანადიმონი".

ჰოდა იყოს ჯერ-ჯერობით „სანადიმონი", დანარჩენზე კი მომავალმა მთარგმნელმა იზრუნოს.

„სანადიმონი" 9 წიგნისგან შედგება, რომელიც თავის მხრივ რამდენიმე საკითხს მოიცავს, როგორც წესი 10-10-ს. მხოლოდ მე-9 თავშია 15 თემა გამოტანილი. საკითხების წრე ძალზე მრავალფეროვანია. აი რამდენიმე:

როგორი უნდა იყოს თამადა (სიმპოსიარქოსი), რატომ ურჩევნიათ მოხუცება გაუზავებელი ღვინო, ქალთამი უფრო ადრე იყო თუ კვერცხი, რატომაა ნგლის მიერ დაგლეჯილი ცხრის ხორცი უფრო გემრიელი, შევიმკოთ თუარა თავი ყვავილებიანი გვირგვინით ღვინის სმისას, რატომ არია, რომ ქალები ნაკლებად თვრებიან, რატომ არ ათრობს ახალგაზრდა ღვინო, რატომ ინვევენ ქორწილებში ბევრ სტუმარს, რატომ არ ჭამენ ღორის ხორცს იუდეველები, თავგანაცვების გამო თუ ზიზღის გამო?! რატომაა, რომ სუფრის დანუებისას სტუმრები ვიროდ არიან, მოგვიანებით კი სიხალვათეა, რატომაა, რომ სასმელი ნაკურვილსაც კლავს და შიშველის გრძნობასაც აქრობს, ჭამა კი მხოლოდ გვანყურებს, რატომაა ალუკეთეაო ღვინო ჭურჭლის შუა ნაწილში, ზეთი თავზე, თაფლი კი ფსკერზე, რატომ არ უნდა ავალაგოთ სუფრა, როგორი მუსიკა ჯობია ნადიმი-

სას, ვითათბიროთ თუ არა საქმეზე ღვინის თანხლებით, რომელ ხელში დაჭრა აფროდიტე დიომედემ, რატომ არ გვჯერა შემოდგომის სიზმრებისა და მრავალი ამგვა.

ნადიმებზე საუბრისას პლუტარქე პრეკეიდეს აბრაცებმი დიონისესთან ერთად მუზებსა და ნიმფებსაც ამაკენებს, რაც არამხოლოდ ირონიას, ძლიმას და ორგანისმულობას გულისხმობს, არამედ ხელოვნებისა და დიალოგის, საუბრის, ფილოსოფოსობის აუცილებლობაზეც მიანიშნებს. წიგნის დასაწყისი მთლიანად ამ თემას ეძღვნება. ხან ორაზროვანი, ბანაკ პირდაპირი მინიშნებებით, ციტატებითა თუ ენობრივი თამაშებით პლუტარქე საუბრის აღმზრდელობით, საგანმანათლებლო თუ შემოცენებით ფუნქციაზე საუბრობს, იმაზე, თუ როგორ შეეკვეცოთ ირონის ცუდი მხარეები და როგორ ავდეძრად ნიყოფიერი აზრებისთვის თანამეინახეენი. თუმცა პლუტარქე იმასაც ხშირად ამბობს, ტვინჩხირკედელობამ ისეც არ უნდა გაგვიტაცოს, რომ ვინმემ მიმოგვაიახოს: „ეი მაგრამ, რა შუაშია აქ დიონისე?"-ო.

დიდი ადგილი ეთმობა წიგნში წესებს, ნადიმის ტრადიციებსა და სხვადასხვა რჩევას. ერთიერთი პირველი წესი სუფრაზე სტუმრების განაწილებას შესახებაა და პლუტარქეს მამა მხედარმთავარს ადარება მასპინძელს. თუკი მხედარმთავარს ჯარების სწორად განლაგება შეუძლია, სუფრაზეც კარგად მოუძებნია ადგილები თანამეინახეებსო. აქვე ნახავთ, თუ რომელი ადგილები იყო ყველაზე მეტად დაფასებული ამაოუთ კულტურაში. მაგ. სპარსეთში ე.წ. შუა ადგილი ყოფილა ასეთი, იქ სადაც ძეფე იყო წამოგიორებული, ელინებთან შუა სარეცელის მარჯხნივ, პირველი ადგილი, რომელელებთანაც შუა სარეცელი, ოლონდ ბოლო, საკოსსუოო ადგილი, პოზტოელ ბერძნებთან შუა სარეცელის პირველი ადგილი და ა.შ.

ბევრ საინტერესო წესს ამოვიკითხავთ თავში, რომელიც სიმპოსიაირქოსს – ჩვენებურად თამადას – ეძღვნება. პირველი, რაც ძველ თამადას მოეთხოვებოდა, სახდოობა იყო, განსაკუთრებით კი სმაში. ასეთი მხოლოდ ისაა, ვისაც ღვინის ფასი ესმის, გადფარობა კი არ უყვარს. ცხადია, ეს არ ნიშნავს, რომ თამადა ფხიზლად უნდა იყოს, ბოლოს და ბოლოს, სუფრის უფროსია და არა სკოლისა. ამიტომ, მოსახსენია ფხიზელი სიმპოსიარქოსი, თუმცა არც გაგიალუბული თამადა უყვარს ვინმეს. იგი სერიოზულიც უნდა ყოფილიყო და მხიარულიც, არ უნდა დავიწყებოდა, რომ მეგობრებს ხელმძღვანელობს, მეგობრებს მიუძღვება ბაკეფურ სილრმეებში და არა მტრებს ან ქვეშევრდომებს. შესანიშნავი ცნებებია არსებობს ამ სერიოზულობის და მხიარულების ერთიანობის აღსანიშნავად. ეგ. σπουδογέλοιον ორივე მნიშვნელობას შეიცავს, სერიოზულობასაც და გართობასაც. ეგ კიარა, ხანდახან ფილოსოფიურ განსჯაც პაიდიასაც კი უფლებენ ხოლმე, ბაკეფურ გასართობს. წიგნს ერთი პერსონაჟი ჰყავს, თეონი, რომელიც ამბობს, ყველაზე სასიამოვნო ზღვაოსნობაში ნაპირთან ახლოს ცურავა და ხმელეთზე სხარელისას კი ზღვასთან სიახლოვეო, პოდა სერიოზული და მხიარულიც ისე უნდა შეუნაცვლო ერთმანეთს, რომ მხიარულებიასა სერიოზულ თქმებსაც ეზარბობდენ სუფრის რევრები და სერიოზული საუბრისაა იქნება თვალი გართობაზეც ეჭირო, ზუსტად ისე, როგორც ზღვაოანი გაიცქირება ხოლმე ხანდაზან ნაპირისკენ.

მხიარული ფილოსოფოსობა კიდევ არაერთხელ შეგვხვდება, აქაც და სხვა წიგნებშიც, როგორც თამადის მნიშვნელოვანი თვისება.

ასევე ძალზე მნიშვნელოვანია თამადამ ყველა თანამეინახის შესაძლებლობა იცოდეს. მოგეხსენებათ, ძვ. ბერძნები გაზაგებულ ღვინოს სვამდნენ და როგორც სხვადასხვა ჯიშიდან ან სხვადაასვა მეთოდით დაყენებულ ღვინოს საჭირდება ჭყლის სრულიად განსხვავებული რაოდენობები გასასვეტლად, ასევე ყოველ ადამიანს სხვადასხვა რაოდენობა ჭყოფნია დასაორობად ან ხასიათზე მოსაყვანად. ყველა სხვადასხვანაირად იტანს ღვინოს და თამადამ ეს აუცილებლად უნდა გაითვალისწინოსო. მაგ. მოხუცები უფრო მალე ოერვებიან, ვიდრე ახალგაზრდები, მოწყენილნი, აფორიაქებული ან ნაფიქრებენი ადამიანები უდარდელებზე და მხიარულებზე მეტად ბრუვდებიან ღვინით, მგრხობიარეები მშვიდ ადამიანებზე მეტად. ასევე ადრე ოერვებიან ისინი, ვინც ზომიერ ცხოვრების წესს მისდევს, განსხვავებით მთაგან, ვინც დროსტარებასაა ნაჩვევი.

ნადიმი ყოველთვის თავშეკავებულობითა და დახვენილობით უნდა გამოირჩეოდეს. არ არის აუცილებელი მიინცდამაინც ალკიბიადესავით მოვიცეკვო, ელეკვსიების მისტერიების პაროდიად და გაპამპულებად რომ აქცია თითქოს ნადიმებიო. და რაც მთავარია, სუფრა ისე არ უნდა დატოკოო, რომ ერთი ადამიანი მთისე არ განაწყო მეგობრულად შენს ბიმართ.

აქ ძალიან ბევრ ხასიათლო ტერმინსაც შეიგვეგბით, ურთულეს კომპოზიტებს. მაგ. κωλυσίδειπνος და ζοφοδόρπίδας – ნადიმთმაყოფრებელი, ნადიმის ბამაბრკოლებელი, ბნელმონდადმენი, ღამეშმაძღეები. როგორც ხვდებით, ყველა ეს მეტსახელი მათზეა, ვინც ნადიმებზე აგვიანებს ან გვიან უყვართ ჭამა. აქვეა τρεχέδειπνος – ნადიმმსრბოლი, ნადიმმსწრაფველი, ის, ვინც აგვიანებს და ნადიმზე მიიწრაფოს. ცალკე კატეგორიაა ἐπιθυμόδειπνος, ნადიმმსურველი, ის ვისაც ნადიმი სწყურია, ერთი სულ აქვე როდის მიატოკვებს საქმეს და მონადიმეებს შეუერთდება. მათ ხშირად არც სცალიათ, იციან, რომ დაადგიანებენ ნადიმზე, მაგრამ მაინც არ ეუფლებიან უარს მოწვევაზე, იმდენად უყვართ დროსტარება, და გვიან, მაგრამ მაინც მიდიან სუფრაზე.

აქვე არიან სიცილმქმნელებიც, ხუმარმოქმედნი (γελωτοποιός), რომლეკნი ერთგვარი პარასიტებენი არიან (ჩვენებურად, ჩანგალისტები). ისინი ხალხს აკიინებენ და ხშირად ფუღსსაც იღებენ ამაში. აქ ვიგებთ იმის შესახებ, რომ სპარსელი მეფეები თავიც სუფრაზე მსახურება, მცვლელება, მონებს, ძაღლებსაც კი პატიჟებდნენ, ყველას, ვისთანაც ოდესმე რაიმე ურთიერთობა აკავშირებდათ. გავეცნობით კამპიტის ამბის შესახებ, შეიძლება თუარა ჭამმა-სმისას თათბირები. მოყავთ არაერთი ანგალითი, ხან კალიმაქედან, ხან ილიადიდან, თუმცა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მარტი) მე-11 დღეს იწყებოდა. ამ დღეს სინჯავდნენ პირველად ახალგაზრდა ღვინოს და ზეიმს სახელად πιθοίγια ერქვა (თავლია ქვევრების (πίθοι-ების) დღე). ბეოტიიაში სხვა სახელს უწოდებენ ამ თვეს (προστατήριος). დღესასწაულზე კეთილ დემონს (ἀγαθῷ Δαίμονι) სწირავენ მსხვერპლს. არსებითად ეს კეთილი დემონი ღვინის ღმერთთან იგივდებოდა და ზანდახან სადღესასწაულო სუფრას გაუზავებელი ღვინის პატარა თასით იწყებდნენ, დემონის პატივსაცემად. სხვათა შორის, ამიტ გამო გაზაფხული ღვინის მოყვარულებს კეთილდემონისტებსაც უწოდებდნენ, ἀγαθοημονιστῶν. და კიდევ ერთი დეტალი, ღვინოს მხოლოდ მას შემდეგ სინჯავდნენ, რაც ზეფიროსი, დასავლეთის ქარი დაუბერავდა, რომელიც ყველაზე მეტად ზემოქმედებდა ღვინოზე. თუკი ამ ქარს გადაურჩებოდა, ეს ნიშნავდა, რომ ღვინო კარგი დამდგარა და კიდევ დიდხანს შესანახადაც მზად იყო.

პლატონური ნადიმების შესახებ ამოვიკითხავთ მე-6 წიგნის დასაწყისში, როცა პლატონი ტიმოთეოსს გაუმასპინძლდა თავის აკადემიაში უბრალო ნადიმით. ასეთ ნადიმს არაანთებითი (ἀφλέγματος) ნადიმი უწოდეს. მას მშვიდი ძილი მოსდევს, მაუბუქი სიზმრებით, სხეული კი კეთილდღეობაშია და მუდამ მხნეობა. ამაზე ციცერონთან და ელიანესთანაც ეკითხულობთ, რომ პლატონური ნადიმები მეორე დღესაც დიდ სიმოვნებას ანიჭებდა სტუმრებს, ნასმურევობა არავის ანუხებდა და გონებაც გაცილებით სალად ხედავდა ყველაფერს. ბოლოს აეტორი შენიშნავს, პლატონისთვის და ქსენოფონტესთვის რომ მთავარი საჭმლისა და სასმელის სიუხვე ყოფილიყო, მათი ნადიმები მხოლოდ შემწვარზე და მოხრაკულზე იქნებოდა და არა იმ საუბრებზე, რაც იქ გაიმართა. ალბათ იგივეს ნიშნავს გამოთქმა „ეკმაძე, მაგრამ არ მისადილიაო". ესაა სწორედ ხალიმის თავისებურება, რომელიც არამხოლოდ ქონა-სმაა, არამედ მთელ ფილოსოფიასაც გულისხმობს, საფიც ზომიერებას განსაკუთრებული როლი აკისრია. ჩვენც ხომ ვიცით, რომ ღვინოს მხოლოდ ისინი აფუქცხენ, ვისაც სიხარბის გამო მისი ზომიერად დალევა არ შეუძლია და ფრჩხილებს ყველაფერგამოცვლილი, მაგრამ არამაფირობელა ღვინო სვას დიდი რაოდენობით, ვიდრე ძარღვიანი და მძლავრი - ცოტა-ცოტას. ღვინის ზედეტად გაფლეტვრის, ძალია გამოცლას, განყალებას რამდენჯერმე ახსენებენ პლუტარქეს პერსონაჟები, ამისთვის შესახიშნავ ზმნას ქმნის პლუტარქე, რომელიც სხვა ტექსტებში არ გვხვდება და რაც ღვინის დაკოდვას, დასაჭურისებას ნიშნავს (ἐξευνουχίζω). ასეთ ღვინოში ალარაფერი რჩება, ყველაფერი ლექს გადაპყევება და მონადიმეები იძულებულნი არიან უკბილო, უგულო ღვინით მოიტკბონ თავი.

ვაგრძელებთ ტრადიციებზე საუბარს დაგადდიგარო მე-7 წიგნის მე-4 საკითხზე, სადაც ერთი სიცველეთა მოყვარული (φιλάρχαιος), ფლოროსი აბობს, მთლიანად არ აალაგოთ სუფრა, რამე მაინც დატოვეთ მისაყოლებელიო. სუფრაზე ხემსის დატოვება ძველი ტრადიციაა, რომელსაც ნინაპრები ყოველთვის იცავდნენ. ეგ კიარა, ღამით ლამპარსაც არ აქრობდნენ, ახთებულს ტოვებდნენ მაგიდაზე. წიგნში აქილევსსაც კიცხავენ, უპურმარილო კიცია და სუფრა ყოველთვის ცარიელი აქვს ხილეფი, მაგ. იიასი და ოდისევსი რომ ეწვევიან (იდ. 9,206), სახელდახელო არაფერი აქვს ასე დატოვებული და

ეროვნული ბიბლიოთეკა
ეროვნული ბიბლიოთეკა
ეროვნული ბიბლიოთეკა

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

პლატონი ამ პერიოდში იმდენად პოპულარული იყო, რომ ბევრმა ზეციერადაც იცოდა მონაკვეთები მისი დიალოგებიდან. „სანადიმონის" ერთ-ერთ საუბარში აღალაკეკეკეტენ პლატონის თხრობით და დრამატული დიალოგების და ამბობენ, რომ ამ ე.წ. დრამატულ მონაკვეთებს ადალგაზრდა მოუება აზეპირებინებენ თურმე, რომელსაც სიმპოსიუმებზე ასრულებდნენ, შესაბამისი სამეტყველო და მიმული თავიანტერეტების გათვალისწინებით. ამაზე დიდი კამათი მიდიოდა იმ დროში. ბევრი დაუბრალისპირდა ასეთ წარმოდგენებს, ეს რა ტაკიმასრობა შეგვითითხნიათ პლატონისგანო, თან პლატონი და თან ლვინის სმა ვის გაუგია! პლატონის სცენებს შორის სადღეგრძელოების თქმა და ღვინის ყლურწვა უხამსობაააო! ეგ კიარა, თუნდაც საფოს ან ანაკრეონის მოსმენიას ღვინით საესე თასს გვეერწმუნ გადავდგამ და ისე გისმენ ხოლმეო - ამბობდნენ მავანნი.

კიდეე ერთი ცნება უნდა ვავიხსენოთ, ე.წ. „ჩრდილები", ან „აჩრდილები", რომელებაა იმ ადამიანებს უწოდებენ, სხვებს რომ დაუპატიჟებლად დაპყეებოდნენ სუფრებზე. ამ ჩანგალისტობას, როგორც ზოგი ამბობს, სოკრატემ დაუდო სათავე, როცა არისტოდემოსი დაარნმუნა დაუპატიჟებლად წაპყოლოდა სტუმრად აგათონთან, ცხობილ ნადიმზე. გახსოვთ ალბათ შემდეგ რაც ხდება პლატონის ნადიმში, თავის ფიქრებში ნასული სოკრატე ყოველთვის ჩამორჩება არისტოდემოსს, ბოლო როდესაც არისტოდემოსი ჩერდება და ელოდება მას, სოკრატე მოუნოდებს გზა გაგრძელეოს. საბოლოოდ აგათონის სახლში პირველს არისტოდემოსს შეიპატიჟებენ, სოკრატე კი არ ჩანს. ამას ძალზე საინტერესო ინტერპრეტაციას უკეთებენ სუფრის წევრები: „არისტოდემოსი მონადიმეების ნინამე ეარსდგება ჩრდილივით, რომელიც სხეულის წინ ეცემა, სხეულის უკან კი სინათლის წყაროა". ეს სინათლის წყარო, სოკრატე კიდევ დიდხანს არ გამოჩნდება სუფრასთან, მხოლოდ შუა ვახშმობისას შემოანათებს.

ფილოსოფიურ დიალოგებთან ერთად განაკუთრებული თემაა კლასიკური ნადიმებისთვის მუსიკალური გაფორმებაც. როგორც წესი, სუფრასთან სიმღერითა და ცეკვით ისინი ერთობიან, ვინც ზომიერად დალია, ბოდეკი და ლაქლაქი კი გადამთვრალი ლოთის ამბავიაო, აკე იტყოდნენ ამ წიგნის გმირები და ყოველთვის ცდილობენ უაზრო, უნაყოფო ლაყბობა და ფუფსსიტყვაობა კარგი სიმღერით ან მუსიკით გადავფარონ, თუმცა მუსიკაშიც დიდი განსხვავებები იყო და ძალზე ნკაცრად არჩევდნენ სანადიმო მელოსებს და ფერხულების სტილებს.

ზედმეტად ორგანიზებული მუსიკა ნადიმისთვის შეუფერებლად მიაჩნდათ. მე-7 წიგნში ერთი თავი გარყვნილ მუსიკას (κακομουσία) ეძღვნება, სადაც პიროური თამაშების ერთ-ერთი ორგანიზატორის, კალლიტრატეს და ვინმე ფლეიტისტის ამბავია მოთხრობილი. ამ ფლეიტისტს დაუუვიანია შეჯიბრებაზე და კალლიტრატე, მიუხედავად იმისა, რომ იგი მისი თანამოაზეკალეა და მეგობარი იყო, იძულებული გამხდარა არ დაეშვა იგი ოფიციალურ ნანილში და მხოლოდ საზეიმო ნადიმზე მიეცა შესაძლებლობა თავისი ნიჭი გამოეკლინა. ᲙᲝᲜᲙᲣᲠᲘᲡᲬᲐᲛᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲜᲘᲭᲚᲘᲡᲐ ᲤᲚᲔᲘᲢᲘᲡᲢᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲙᲘᲠᲕᲐ ᲓᲐᲜᲘᲭᲜᲐ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪᲐᲗᲐ ᲨᲔᲣᲤᲐᲡᲔᲑᲐ, ᲓᲐᲥᲘᲜᲐ ᲪᲘᲠᲮᲜᲘᲡᲐᲛᲘ ᲓᲐᲓᲘᲡ ᲮᲐᲚᲐᲡᲐᲜᲘᲪᲐ ᲓᲐᲙᲘᲠᲕᲐ ᲓᲐᲜᲘᲭᲜᲐ, ᲓᲘᲓᲘᲡ ᲓᲐᲜᲘᲭᲜᲐ ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲛᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲘ ᲓᲐᲓᲘᲡ ᲮᲐᲚᲐᲡᲐᲜᲘᲪᲐᲡ ᲐᲮᲐᲚᲐᲒᲐᲖᲠᲗᲐᲡ ᲐᲮᲐᲡᲐᲜᲘᲭᲜᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲛᲬᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲔᲚᲘ ᲓᲐᲛᲝᲛᲬᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲔᲚᲘᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲓᲘᲐᲚᲝᲒᲔᲑᲘᲓᲐᲜ. „სანადიმონის" ერთ-ერთ საუბარში აღალაკეკეკეტენ პლატონის თხრობით და დრამატული დიალოგების და ამბობენ, რომ ამ ე.წ. დრამატულ მონაკვეთებს ადალგაზრდა მოუება აზეპირებინებენ თურმე, რომელსაც სიმპოსიუმებზე ასრულებდნენ, შესაბამისი სამეტყველო და მიმული თავიანტერეტების გათვალისწინებით. ამაზე დიდი კამათი მიდიოდა იმ დროში. ბევრი დაუბრალისპირდა ასეთ წარმოდგენებს, ეს რა ტაკიმასრობა შეგვითითხნიათ პლატონისგანო, თან პლატონი და თან ლვინის სმა ვის გაუგია! პლატონის სცენებს შორის სადღეგრძელოების თქმა და ღვინის ყლურწვა უხამსობაააო! ეგ კიარა, თუნდაც საფოს ან ანაკრეონის მოსმენიას ღვინით საესე თასს გვეერწმუნ გადავდგამ და ისე გისმენ ხოლმეო - ამბობდნენ მავანნი.

კიდეე ერთი ცნება უნდა ვავიხსენოთ, ე.წ. „ჩრდილები", ან „აჩრდილები", რომელებაა იმ ადამიანებს უწოდებენ, სხვებს რომ დაუპატიჟებლად დაპყეებოდნენ სუფრებზე. ამ ჩანგალისტობას, როგორც ზოგი ამბობს, სოკრატემ დაუდო სათავე, როცა არისტოდემოსი დაარნმუნა დაუპატიჟებლად წაპყოლოდა სტუმრად აგათონთან, ცხობილ ნადიმზე. გახსოვთ ალბათ შემდეგ რაც ხდება პლატონის ნადიმში, თავის ფიქრებში ნასული სოკრატე ყოველთვის ჩამორჩება არისტოდემოსს, ბოლო როდესაც არისტოდემოსი ჩერდება და ელოდება მას, სოკრატე მოუნოდებს გზა გაგრძელეოს. საბოლოოდ აგათონის სახლში პირველს არისტოდემოსს შეიპატიჟებენ, სოკრატე კი არ ჩანს. ამას ძალზე საინტერესო ინტერპრეტაციას უკეთებენ სუფრის წევრები: „არისტოდემოსი მონადიმეების ნინამე ეარსდგება ჩრდილივით, რომელიც სხეულის წინ ეცემა, სხეულის უკან კი სინათლის წყაროა". ეს სინათლის წყარო, სოკრატე კიდევ დიდხანს არ გამოჩნდება სუფრასთან, მხოლოდ შუა ვახშმობისას შემოანათებს.

ფილოსოფიურ დიალოგებთან ერთად განაკუთრებული თემაა კლასიკური ნადიმებისთვის მუსიკალური გაფორმებაც. როგორც წესი, სუფრასთან სიმღერითა და ცეკვით ისინი ერთობიან, ვინც ზომიერად დალია, ბოდეკი და ლაქლაქი კი გადამთვრალი ლოთის ამბავიაო, აკე იტყოდნენ ამ წიგნის გმირები და ყოველთვის ცდილობენ უაზრო, უნაყოფო ლაყბობა და ფუფსსიტყვაობა კარგი სიმღერით ან მუსიკით გადავფარონ, თუმცა მუსიკაშიც დიდი განსხვავებები იყო და ძალზე ნკაცრად არჩევდნენ სანადიმო მელოსებს და ფერხულების სტილებს.

ზედმეტად ორგანიზებული მუსიკა ნადიმისთვის შეუფერებლად მიაჩნდათ. მე-7 წიგნში ერთი თავი გარყვნილ მუსიკას (κακομουσία) ეძღვნება, სადაც პიროური თამაშების ერთ-ერთი ორგანიზატორის, კალლიტრატეს და ვინმე ფლეიტისტის ამბავია მოთხრობილი. ამ ფლეიტისტს დაუუვიანია შეჯიბრებაზე და კალლიტრატე, მიუხედავად იმისა, რომ იგი მისი თანამოაზეკალეა და მეგობარი იყო, იძულებული გამხდარა არ დაეშვა იგი ოფიციალურ ნანილში და მხოლოდ საზეიმო ნადიმზე მიეცა შესაძლებლობა თავისი ნიჭი გამოეკლინა. ᲙᲝᲜᲙᲣᲠᲘᲡᲬᲐᲛᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲜᲘᲭᲚᲘᲡᲐ ᲤᲚᲔᲘᲢᲘᲡᲢᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲙᲘᲠᲕᲐ ᲓᲐᲜᲘᲭᲜᲐ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪᲐᲗᲐ ᲨᲔᲣᲤᲐᲡᲔᲑᲐ, ᲓᲐᲥᲘᲜᲐ ᲪᲘᲠᲮᲜᲘᲡᲐᲛᲘ ᲓᲐᲓᲘᲡ ᲮᲐᲚᲐᲡᲐᲜᲘᲪᲐᲡ ᲐᲮᲐᲚᲐᲒᲐᲖᲠᲗᲐᲡ ᲐᲮᲐᲡᲐᲜᲘᲭᲜᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲛᲬᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲔᲚᲘ ᲓᲐᲛᲝᲛᲬᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲔᲚᲘᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲓᲘᲐᲚᲝᲒᲔᲑᲘᲓᲐᲜ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲠᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘ ᲡᲐᲮᲚᲘ

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ბუჭი ხდება და სეუდიან სინანულში გადაიზრდება. მაᲡᲐ-შეიღლი ღვინოსთან აფლებენᲔ პარალელს და ასკვნინᲐ, რომ ასევე მოქმეᲓᲔᲑᲘᲡ ღვინოᲒ: მას შემდეგ რაც იგი ადაგზნᲔᲑᲘᲡ ყველაზე აღგზნებად ნანილს ხელისას (θυμοειδής), შემდეგ ფიქრებს ალაგებს და მათ სიმშვიდეში მიაქცევს.

სანᲔᲢᲠᲔᲑᲘᲡᲐ ასᲔᲕᲔ, რომ დიონისიური ჰარმონიის დიდოსტᲐᲑᲘᲔᲑᲘ ღვინისა და ნყლის შეზავების სამ ძირითად თანაᲗᲐᲛᲘᲔᲠᲝᲑᲐᲡ გამოყოფდნᲔ, როგორც მუსიკაᲨᲘ. კვინტას, ოქტავას და კვარტას. არისტოᲜᲘᲡ ერთი ძველი ფრაგმᲔᲜᲢᲘ მოᲛᲘᲯᲐᲒᲡ: „დალᲔᲚᲔᲗ ᲗᲣᲗᲐ, დალᲔᲚᲔᲗ სამი, მაგრამ არა ოთხი". ᲮᲣᲗᲘ ნიᲨᲜᲐᲕᲡ – 2 ნილი ღვინო 3 ნყალᲖᲔ, ანუ კვინტა, სამი – 1 ნილი ღვინო და 2 ნყალი ოქტავაა, ოთხი – 1 ნილი ღვინო და 3 ნყალი ერთგვარი ᲔᲠᲗᲘᲢᲠᲘᲢᲐ, ფხიᲠᲔᲚᲘ და უᲙᲣᲛᲣᲠᲘ განᲮᲐᲕᲐᲡ, რომელიც მხოლოდ ᲒᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲓ საქᲘᲠᲔᲑᲨᲘ გადადარᲜᲚᲘ არქონᲔᲑᲘᲐ ან ᲨᲣᲑᲚᲘᲗᲔᲛᲣᲨᲜᲚᲘ დიალექᲢᲘᲙᲘᲡᲒᲐᲜ თუ შეფერᲒᲔᲗ. როგორც ᲒᲔᲮᲓᲔᲗ, 2-ის 3-თან შეზᲐᲕᲔᲑᲐ ყველაზე მუᲡᲘᲙᲐᲚᲣᲠᲘ ყოფილა, რომელᲘᲐᲪᲔ ᲜᲐᲡᲚᲘᲡᲐ ძილი და დარდის განქარᲒᲔᲑᲐ მოᲡᲬᲔᲕᲓᲔ, დაᲣᲙᲣᲒᲔᲚᲘ ᲔᲜᲔᲑᲘᲡ დაცᲔᲠᲛᲐ და სიცᲮᲚᲐდ.

ᲖᲔᲛᲝᲗ ძᲐᲠᲘᲗᲐᲓᲐᲓ აᲤᲚᲝᲡᲗᲐᲜ მუᲡᲘᲐᲖᲔ გᲒᲕᲘᲜᲡᲔᲑᲓᲔᲡ, რომ კითᲐᲠᲐᲪᲘᲐ განᲬᲧᲝᲛᲘᲚᲘ ᲜᲐᲜᲘᲚᲘᲐ ნადიმისა. სხვათა შორის, სიმᲔᲑᲘᲐᲜᲔᲑᲗᲐᲜᲐᲪᲘᲐ ისᲔᲗᲘᲪᲘ პრობლᲔᲛᲔᲑᲘᲐ, როგორც ფსᲚᲘᲪᲘᲗᲐᲡᲗᲐᲜ დაკავშირებით: პლუტᲐᲠᲥᲘ თხოᲕᲡ კითᲐᲠᲓᲔᲑᲡ, რომ აᲛᲔᲚᲛᲘᲒᲘᲐᲠᲛ, პირქᲣᲨᲘ სიმღᲔᲠᲒᲘᲡ ამᲘᲜᲘᲚᲘᲡ რეპერᲢᲣᲐᲠᲘᲓᲐᲜ და სადღᲔᲡᲐᲡწᲐᲣᲚᲘ, საᲮᲣᲘᲗᲘ მეᲠᲚᲘᲡᲒᲐᲜ ჩᲐᲡᲒᲐᲜ. ფსᲚᲘᲪᲘᲗᲐᲡᲗᲐ კი ამᲑᲝᲜᲡ, ᲐᲕᲚᲔᲢᲘᲙᲐ ზᲛᲘᲔᲠᲘ უნდა იყოს, რომ ძᲐᲚᲘᲐᲜ ᲔᲜᲔᲑᲘᲐᲜ და გაᲯᲣᲠ ორგიასტᲣᲚᲘᲡᲐᲜ არ გადაიზᲐᲠᲓᲔᲚᲝ. ეს კი ᲮᲨᲘᲠᲐᲓ უᲐᲠᲧᲝᲤᲘᲗᲐდ მოქᲛᲔᲓᲔᲑᲡ ღვინით აღგზნᲔᲑᲣᲚ მონადიმᲔᲑᲗᲔᲜ.

იქᲕᲔ საუᲑᲠᲝᲑᲔᲡ თანამᲔᲜᲘᲐᲜᲔᲑᲘᲡ სანადიმᲝ ᲪᲘᲜᲔᲑᲘᲡ - რომᲔᲚᲘ შეეფᲔᲠᲕᲔᲑᲐ ნადიმს - და კიᲓᲔᲕ იმაზე, საქᲘᲠᲝᲐ თუ არა დრამᲐᲢᲘᲣᲚᲘ ნარმოდგᲔᲜᲘᲡ სუფრასთან, ტრაგᲔᲓᲘᲐ ან კომᲔᲓᲘᲐ. მაგ. ძველ კომᲔᲓᲘᲐᲖᲔ ამᲑᲝᲜᲔᲡ, რომ არ შეეფᲔᲠᲔᲑᲐ ნადიმა, რადგან პარაᲑᲐᲡᲘᲡ ძალᲖᲔ სკაᲑᲠᲔᲑᲣᲚᲘა ამᲘᲜᲝᲗᲘᲡ და არ გამოდგᲔᲑᲐ, თანᲐᲪ, როგორც სამეფო სუფრᲔᲑᲖᲔ, ყველა მონანილეს მეᲠᲘᲓᲘᲗᲘᲡ მიᲣᲬᲘᲚᲔᲜᲔᲑᲘᲡ ᲮᲝᲚᲛᲔ, ასᲔᲗᲘ უნდა მიᲣᲩᲘᲜᲝᲗ ყველა მონადიმᲔᲑᲘᲡ გრამᲐᲢᲘკოსი, რომᲔᲚᲘც, თუკი ძველ კომᲔᲓᲘᲐᲡ წარმოᲐᲓᲒᲔᲜᲘᲡ, განᲣმᲐრტᲐᲕᲔᲡ მათ ვინაა ლეᲘᲡᲞᲝᲔᲠᲘᲡᲘᲐ ეᲒᲞᲘᲚᲘᲠᲘᲡᲗᲐᲜ, კინესᲘᲝᲡᲘᲐ კომᲘᲙᲝᲡ პლატონᲗᲐᲜ, ლამᲐᲠᲜᲝᲜ კრატᲘᲜᲔᲡᲗᲐᲜ, ᲘᲡᲘᲜᲘ აუᲡᲚᲘᲜᲐᲜ მათ ამᲝᲗᲣᲠᲘ ᲮᲣმᲠᲘᲠᲗᲘ არსᲔ და Ა.Თ... ეს კი ნადიმს გრამᲐᲢᲘკᲣᲚ სკოლად გადაᲪᲕᲘᲡᲐ.

ამ ᲖᲔᲓᲐᲠᲘᲡ მოᲛᲫᲘᲜᲐ სიამოᲕᲜᲔᲑᲐᲡა და ტკᲘᲜᲘᲡ ქᲕᲚᲔᲗᲐᲡ შᲝᲠᲘᲡ „ᲡᲐᲜᲐᲓᲘᲛᲝᲜᲘᲜ"-Ს ერთ-ერთი უᲜᲘᲜᲘᲛᲔᲚᲝᲡᲒᲐᲜᲔᲚᲘ თᲘᲗᲐᲐ. ᲖᲔᲓᲛᲔᲢᲘ ფილᲝᲡᲝᲤᲘᲡᲗᲐᲜ არ უᲜდᲝᲡ ნადიმს, თუმცა მის გარეშეც წარმᲝᲣᲗᲔᲚᲔᲚია იგი და ᲘᲡᲘᲜᲘ, ᲕᲘᲜც ნადიმს ფილᲝᲡᲝᲤᲘᲡᲗᲐᲡ ᲒᲡᲯᲔᲚᲝᲑᲐᲡ გამᲝᲐცᲚᲘᲐᲜ, მათᲖᲔ უარᲘᲡად იქᲪᲔᲕᲘᲐᲜ, ᲕᲘᲜც ᲨᲣქᲘ აკᲠᲝᲑᲔᲡ. არადგ ამით ᲘᲡᲘᲜᲘ ᲕᲔᲠᲐფერს დაᲐკᲔᲚᲔᲑᲔᲡ გᲝᲜᲘᲔᲠ ადამᲘᲐᲜᲔᲑᲘᲡ. ᲚᲐმᲘᲗᲐᲠᲘ რომ ნᲐᲘᲪᲘᲝ და ᲜᲘᲚᲔᲡᲗᲐᲜ დაᲥᲛᲝᲕᲝ ᲘᲡᲘᲜᲘ, მᲐᲜᲘᲪ არაფერი შეიᲪᲕᲚᲔᲡ, ᲘᲡᲘᲜᲘ სიᲜᲘᲚᲔᲚᲘᲗᲘც ᲪᲐᲢᲘᲗᲘ სᲪᲔᲛᲔᲡ ერთᲛᲐᲜᲔᲗᲘᲡ და უარᲘᲡᲔᲑᲘᲡ არ გაᲮᲓᲔᲑᲘᲐᲜ ამᲘᲗ. მᲐᲗᲐ მამᲝᲫᲠᲐᲕᲔᲑᲔᲚი ძალა მᲣᲓᲐმ იქᲜᲔᲑᲐ ეს ურთიᲔრთᲪᲐᲑᲘᲗᲘᲡᲪᲔᲛᲐ და თავᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐ, დიონᲘᲡᲘᲡᲐᲪᲘᲗ ᲮᲛᲐ გამᲝთავᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲔᲚᲘᲡ (Ἐλευθερῶ) და მᲮᲚᲘᲜᲔᲚᲘ, ᲨᲔᲣᲜᲘᲡᲛᲘᲛᲐᲒᲠᲔᲚᲘᲡ (λύσις) ბაკᲮᲣᲠᲘ სიᲛᲔᲚᲔᲒᲘᲡ გამᲝ კი არ უᲜდᲝᲑᲔᲜ, არამᲔᲓ იმიტომ, რომ ჩᲕᲔᲜᲘ სულᲘᲓᲐᲜ ყველაფერ მᲘᲠᲣᲠᲘ იᲪᲣᲚᲘ, ᲒᲔᲕᲐᲪᲚᲘᲡ სილაᲩᲠᲘᲡ, მოᲒᲕᲐᲨᲠᲝᲑᲡ ᲨᲘᲨᲘᲗᲘ და ᲔᲯᲔᲯᲘᲡ და საᲨᲣᲐᲚᲝᲑᲐᲡ გᲕᲐᲫᲚᲔᲕᲔᲡ ერთᲛᲐᲜᲔᲗᲘᲗᲐᲜ მᲐᲠᲗᲐᲚი და თავᲘᲡᲣᲤᲐᲚი ურთიერთობა გᲕᲫᲚᲔᲑᲓᲔᲡ.

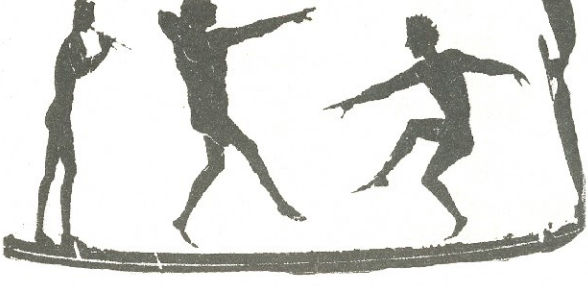

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კოლმ ტოიბინი

კონრადის გული

მაია ჯასანოვის „განთიადი: ჯოზეფ კონრადი გლობალურ სამყაროში"

ინგლისურიდან თარგმნა თამარ ლომიძემ

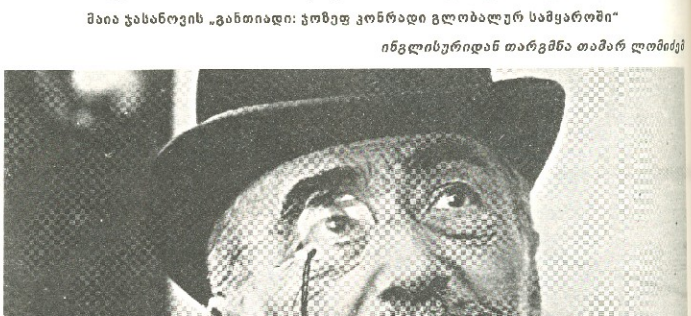

ჯოზეფ კონრადის გმირები, ძირითადად, მარტონი ებრძოდნენ მტრულ გარემოცვას და სხვადასხვაგვარ საშიშროებას. ზოგჯერ, როდესაც მწერალს ნარმოსახვა იტაცებდა (ასეთ შემთხვევებში ის ვირტუოზულად იყენებდა ინგლისურ ენას), საშიში ძალები თვით პერსონაჟების სულში იჩენდნენ ხოლმე თავს. ისეც ხდებოდა, რომ ამ ძალების სახელდება შეუძლებელი გახლდათ. კონრადი ასეთ შემთხვევებში კი არ განმარტავდა, არამედ - აღწერდა: აღიცანდა უამრავ შთამბეჭდავ, ზუსტად დანახულ დეტალს და მიმართავდა, ისევე, ალუზიებსა და სიმბოლოზებას.

უცნაურია, მაგრამ კონრადისეული ტერმინები, მაგალითად, „უთქმელი", „უკიდეგანო", „იდუმალი", „შეუცნობელი" იმდენად ზუსტი იყო, რომ მწერალი სწვდებოდა სამყაროში ჩვენი არსებობის საზრისსაც და სამყაროს არსსაც და ეს საზრისი მხოლოდ მის მიერ აღწერილ დროსა და მისი პერსონაჟების ბედ-იღბალს როდი მოიცავდა. „მიღმურობის" იდეა მისი ნარმოსახვის განუყოფელი ნაწილი გახლდათ. კონრადი თითქოს ერთდროულად იმყოფებოდა როგორც ხომალდია რთული მექანიზმების მახლობლად, ისე - უკიდეგანო ზღვის ბუნდოვან ჰორიზონტს მიღმა.

ობიექტურად არსებულსა და ნარმოსახულს, იდეალურს შორის გადაულახავი დისტანცია არსებობს. კონრადის შემოქმედებაში ორივე მათგანია ასახული და, შეიძლება ითქვას, ის არა მარტო საკითხვადასაკვლელი ნაწარმოებების და თავისი ეპოქის აქტუალური მოვლენების აღმწერია, არამედ - ის მწერალიც, რომელიც ზნეობრივ პრობლემებს დრამატიზებული ფორმით წარმოგვიდგენს. ამიტომ კონრადის ნაწარმოებები მდიდარი მასალაა ინტერპრეტაციისა და, რაღა თქმა უნდა, კრიტიკისთვისაც. ბუნებრივია, რომ 1970-იანი წლების შუა ხანებში ბისმა ნაწარმოებებმა მოიპყრო ეპოქის ორი ყველაზე ცნობილი რომანისტის - ვ.ს. ნაიპოლისა და ჩინუა აჩებეს ყურადღება. პირველმა მათგანმა თავისი შეხედულებები გამოთქვა ესსეში „კონრადისა და ჩენი ნყვდიადი", მეორემ კი - ესსეში „აფრიკის ხატი: რასიზმი კონრადის „ნყვდიადის გულში".

ნაიპოლი, ძირითადად, განიხილავს კონრადის ქმნილებების სტილსა და ფორმალურ თავისებურებებს. მისი აზრით, „კონრადი ზედმეტად ღრეჩო თხრობაში, რადგან შიშობს, რომ იდუმალება დაკარგავს იქნება მარტივ სიტუაციამდე". ნაიპოლი მცდელ შეფასებას არ აძლევს კონრადის ისეთ ნაწარმოებებს, როგორებიცაა „ლორდი ჯიმი", „საილუნლი აგენტი", „დასაყლეფითის აზრით", „გამარჯვება": „კონრადის მრავალფეროვნება ერთფეროვნებად მიმაჩნია. მისი ნებისმიერი რომანი ნაბიჯს მარტივ ფილმს, რომელსაც რიული კომენტარი ახ-

ლაკს." კონრადის შემოქმედების მიმოხილვის შემდეგ ნაიპოლი აღმფოთებით წერს: „წამიკითხავს სხვა ისტორიოგრაფ მარტოხელა თეთრკანიანი ადამიანების შესახებ, რომლებიც შეიშალნენ ცხელ ქვეყნებში". შესაბამისად, განაგრძობს ის, კურცი „წყვდიადის გულში" - ესაა „სპილოს ძვლით მოვაჭრე, რომლის ბარბაროსული ეტიკეტია და უგულებრნის მიზეზია მისი შეუზღუდავი ძალაუფლება აფრიკელ პირველყოფილ ადამიანებზე. მისმა ამბავმა დიდად როდი დამაინტერესა".

თავის ესეში ნაიპოლი ახასიათებს კონრადს როგორც „მნერალს,რომელსაც აკლია საზოგადოებაში ცხოვრების გამოცდილება... კონრადის გამოცდილება მწირია; ის ზედაპირულად იცნობდა ბევრ ხალხს, მაგრამ არც ერთ მათგანს არ იცნობდა ღრმად". შემდეგ ნაიპოლი დრტვინავს: „დიადი საზოგადოებები, რომლებიც ქმნიდნენ ნარსულის დიად რომანებს, აღარ არსებობს... რომანმა როგორც ფორმამ თავიისი მნიშვნელობა დაკარგა.. რომანისტი, ისევე, როგორც მხატვარი, აღარ აღიარებს თავის ინტერპრეტაციულ ფუნქციას და უგულებელყოფს კიდეც მას; შესაბამისად, მისი აუდიტორია მცირდება. ამიტომ სამყარო, რომელშიც ვცხოვრობთ და რომელიც გამუდგმებით იცვლება, ჩვენი ყურადღების მიღმა რჩება, ისე, თითქოს ამ სამყაროს მხოლოდ და მხოლოდ ჩვეულებრივ ფოტოკამერით ვიღებდეთ, მისი გააზრების გარეშე!".

ამასთან, ნაიპოლი აკავშირებს კონრადის ნაწარმოებებში აღწერილ ზოგიერთ მომენტს თავის საკუთარ გამოცდილებასთან, ბავშვობისდროინდელ მოგონებებთან და, აგრეთვე, იმასთან, რომ ტრინიდადში არ არსებობდა მკაფიოდ სტრუქტურირებული საზოგადოება, რომელიც შეიძლებოდა მწერალთა ყურადღების ცენტრში მოქცეულიყო: „ეფექტრობდი, რომ დიდი რომანისტები ყოველთვის წერდნენ მაღალორგანიზებული საზოგადოებების შესახებ. ტრინიდადში, სადაც ბავშვობა და სიყმაწვილის წლები გავატარე, ამგვარი საზოგადოება არ არსებობდა; ამიტომ საშუალება არ მქონდა გაეცნობოდი მწერალთა თვალსაზრისებს ჩემი სამყაროს შესახებ; ტრინიდადის კოლონიური საზოგადოება შედარებით უფრო შერეული და ამორფული გახლდათ".

ნაიპოლის აზრით, მისი განცდები ამის შესახებ ზუსტად ეისაბამ კონრადის ერთ-ერთ ნაწარმოებში:

„ეს იყო ქვეყანა მოგონებების, სინანულისა და იმედების გარეშე - ქვეყანა, სადაც დაღამებისას ყველაფერი კვდებოდა; სადაც არ არსებობდა არც „გულნი" და არც „ხვალ", ხოლო ყოველი ცისკარი შესაქმეს თვალისმომჭრელ აქტს წაადგადა".

ვინაიდან ნაიპოლი თავის თავს, როგორც მწერალს, გაიაზრებს იმ „ამორფული და ნახევრადჩამოყალიბებული საზოგადოების" წარმომადგენლად, „რომელიც თითქოს განშორულნი არიან იმისთვის, რომ საშუალმიდ ასეთებად დარჩნენ", ის ფიქრობს, რომ „კონრადს საამიცი წლის წინ ჩემზე ადრე დაანახვიათია ეს საზოგადოებები". „საიდუმლო აგენტის" პერსონაჟები და ფარაზები, მისი შეხედულებით, საოცრად „რეალურნი" არიან. ერთ-ერთი ტერორისტის შესახებ კონრადი შენიშნავს, რომ მას უნარი ჰქონდა, „გამოეწვია აბებედითი ლტოლვილებისა და ... ეროვნული ... ...

ტი და სხარტია. მაგრამ ჩინუა აჩეტს მიაჩნია, რომ განყენებული ცნებების დახვავება კონრადის პროზაში ხელოვნურობის შთაბეჭდილებას ტოვებს:

„როდესაც მწერალი თვალთმაქცობს, რომ ინერს სცენებს, ინციდენტებს, ხოლო სინამდვილეში ჰიპნოზურ ზეგავლენას ახდენს მკითხველებზე ემოციური ფრაზების დახვავებისა და სხვა ხრიკების მეშვეობით, ეს რიტორიკულ ხერხებს სულაც არ ნარმოადგენს".

1977 წელს აჩეტ წერდა, რომ კონრადის ნაწარმოებები სხვა არაფერია, თუ არა მანუგეშებელი მითები.

„წყვდიადის გულში" ქალ-პერსონაჟთა ნაკლებობა შეინიშნება, მაგრამ აჩეტ ადარებს ორ ქალს - ერთი კონგოს მკვიდრია, მეორე კი ბრიუსელში ცხოვრობს. პირველი მათგანი იყო „ეელური ქალი, რომელსაც ულამაზესი თვალები ჰქონდა. მას დინჯ ქცევაში იგრძნობოდა რაღაც ავბედითი და დიდებული. და ასეთივე ავბედითი და დიდებული იყო სიწყმა, რომელმაც უეცრად მოიცვა ეს სევდიანი ქვეყანა, ეს თვალუნაგდებელი მიწა, ეს ნაყოფიერი და იდუმალი სიცოცხლე, რომელიც თითქოს ჩაფიერებით უმზერდა ქალს და მასში თავისი პირქუში და მგზნებარე სულის განსაზიერებას ხედავდა".

მეორე ქალი ეფროპელია, დაბეგნილი: „ქალი ბინდბუნდში მოდიოდა ჩვენკენ. თალხები ემოსა. ერთ წელზე მეტი გასულიყო ჯურის სიკვდილის შემდეგ - ერთ წელზე მეტი მას შემდეგ, რაც ქალმა შეიტყო ჯურეის სიკვდილის შესახებ. ის თითქოს აპირებდა, სამუდამოდ ხსოვნებოდა ჯურეი და ეგლოვა. ქალმა მხრებზე ხელები დამაფო და ნაიჩურჩულა: - მითხრეს, რომ ჩამოხვედით". მას ერთგულების, რწმენის, ტანჯვის უნარი აქვს.

„ყველაზე უფრო არსებითი განსხვავება, - წერს აჩეტ, - ისაა, რომ ავტორი ერთ ქალს აჯილდოებს თვითგამოხატვის უნარით, მეორე ქალ-პერსონაჟს კი - არა".

აჩეტ არ იზიარებს იდეას იმის შესახებ, რომ მარლოუ მხოლოდ და მხოლოდ ნარატორია. კონრადს რომ სდომებოდა თავისი გამიჯვნება მარლოუსგან, „მისი მცდელობა, ჩემი აზრით, ამაო იქნებოდა, რადგან ის მკაფიოდ არ მიგვანიშნებს რეფერენციის ალტერნატიულ სისტემაზე, რომლის მეშვეობითაც შევძლებდით გვემსჯელა პერსონაჟების ქმედებებისა და თვალსაზრისების შესახებ". მოგვიანებით დაწერილ ესეში აჩეტ აღნიშნავს: „ჯოზეფ კონრადი თავგადადებული რასისტი იყო". რამდენიმე გამჭრიახი არგუმენტით ამ თვალსაზრისის დასაბუთების შემდეგ, აჩეტ დასძენს: „კონრადთან შეინიშნება ერთგვარი ანტიპათია შავკანიანების მიმართ, რაც შეიძლება აიხსნას მისი სპეციფიკური ფსიქოლოგიით". აჩეტ ერომანეთს ადარებს შთაბეჭდილებას, რომელიც კონრადზე მოახდინა ინგლისელი ადამიანის პირველად ნახვამ, მეორე მხრივ კი , სრულიად საპირისპირო რეაქციას, რომელიც მას ჰქონდა შავკანიანის პირველად ნახვისას, და შენიშნავს: „ირაციონალური სიყვარული და ირაციონალური სიძულვილი თანაარსებობდა ამ ნიჭიერი, მგრძნობიარე ადამიანის სულში".

ამასთან, აჩეტ აღიარებს, რომ კონრადს აღაშფოთებდა ის, თუ როგორ ექცეოდნენ ევროპელები აფრიკელებს: „კონრადი ემობდა იმპერიული ექსპლატაციას, მაგრამ უცნაურია, რომ მან თითქოს არაფერი იცოდა რასიზმის შესახებ". ამგვარად, კონრადი, აჩეტის აზრით, წერდა ნანარმოებებს, რომლებიც ეძღვნებოდა კოლონიური ჩაგვრის მთელ სიმახინჯეს და ააშკარავებდა იმ იდეოლოგიის ასპეტებს, რომელიც ამ კოლონიალიზმის აყვავებას უწყობდა ხელს".

აქედან გამომდინარე, აჩეტ ასკვნის, რომ „წყვდიადის გული" არ გახლავთ „ხელოვნების დიადი ქმნილება". მოუხდავად ამისა, რომანი გულწრფელ ხელოვნების მიერ დაწერილი ფასეული დოკუმენტი, ხელოვნებისა, რომელიც ვერ გაერკვა საკუთარ დამოკიდებულებებსა და საკუთარ თავში, რაც აჩეტს აღშფოთებას ინვევს.

წიგნში „ეანიადი: ჯოზეფ კონრადი გლობალურ სამყაროში" ისტორიკოსი მაია ჯანანოვი აგვიწერს კონრადის მოგზაურობას ილ ქვეყანაში, რომელსაც ახლა კონგოს დემოკრატიული რესპუბლიკა ეწოდება. ამასთან, მისი წიგნის უმეტესი ნაწილი ეძღვნება კონრადის თხზულებებს, კერძოდ, „წყვდიადის გულს", „ნოსტრომოს" და „საიდუმლო აგენტს". ავტორი პარალელებს ავლებს კონრადის ნაწარმოებებში აღწერილ ამბებსა და თანამედროვე მსოფლიოში მიმდინარე მოვლენებს შორის. „კონრადის ქმნილებები, - წერს ჯანანოვი, - ჯადოსნურ სარკეს ჰგავედი და მომავლის სურათებს გვიჩვენებდა: 11 სექტემბრისა და ისლამური ტერორიზმის გაძლიერების შემდეგ გამოაგნა ის ფაქტმა, რომ მწერალმა, რომელმაც დაგმო იმპერიალიზმი „წყვდიადის გულში", ასევე, დაწერა „საიდუმლო აგენტი" (1907), რომელშიც აღნერილია ტერორისტული ბომბის აფეთქების გეგმა ლონდონში. 2008 წლის ფინანსური კრიზისის შემდეგ გამაკვირვა იმან, რომ კონრადის „ნოსტრომოში" (1904) კაპიტალიზმი იმავე მეთოდებით და ხრიკებით მოქმედებს, რომელთა შესახებაც ეკითხულობდი ყოველდღიურ გაზეთებში. ციფრული რევოლუციის განვითარებამ გამახსენა, რომ კონრადი „ლორდ ჯიმმი" (1900) და მრავალი სხვა ნაწარმოებში წერდა ტელეგიენური კატასტროფების შესახებ იმ სფეროში, რომელსაც ყველაზე უკეთ იცნობდა - ნაოსნობაში. როდესაც ეკრჩა ეს შეერთებული შტატები ვერ შეეთანხმნენ საკითხში იმიგრაციის შესახებ, კალკე და კვლავ მაოცებდა ის, რომ კონრადი თავის წიგნებს წერდა ინგლისურ ენაზე - მესაბე ენაზე, რომელიც მან შეისნავლა უკვე ზრდასრულობის ასაკში".

მაია ჯანანოვის აზრით, ჯოზეფ კონრადი მისი თანამედროვეა, რომლის შემოქმედებაში აისახება მსოფლიოს აქტუალური მდგომარეობა; მას თავიანთ თანამედროვედ მიიჩნევენ ის რომანისტებიც, რომელთაც ხიბლავს კონრადის ნაწარმოებებში ასახული იდეები, სტილი და ფორმალური ღირსებები.

ჯოზეფ კონრადი (იუზეფ ტეოდორ კონრად კორჟენიოვსკი) დაიბადა უკრაინაში, 1857 წელს, ბაღლინ და ეველინა კორჟენიოვსკების ოჯახში. მამამისი პოეტი, პოლიტიკური მოღვაწე და პოლონელი პატიოსანლისტი გახლდათ. როდესაც კონრადი სამი წლისა იყო, ბაღლინ პორჟენიოვსკი ცარისტულმა

პოლიციამ დაიპატიმრა და ვარშავის ციტადელში გაგზავნეს. მალე კონრადის დედაც დააპატიმრეს. მოგვიანებით კონრადი წერდა, რომ სწორედ „ამ ციტადელის ეზოში - რაც ნიშანდობლივია ზვები ერიათვის - იწყება ჩემი ბავშვობის დროინდელი მოგონებები". 1861 წელს აპოლონ კორჟენიოვსკი ვოლოგდაში გადაასახლეს. ეველინა, შვილთან ერთად, თან გაჰყვა ქმარს.

როდესაც ბავშვი რვა წლის იყო, დედამისი დაავადდა (ვერ გაუძლო მძიმე პირობებს, რომელშიც იმყოფებოდა გადასახლებაში) და გარდაიცვალა. კონრადის მამა, მიკირეწლოვან ვაჟიშვილთან ერთად, კრაკოვში დაასახლდა. თერთმეტი წლის ასაკში ბიჭს მამაც გარდაეცვალა და მასზე მეურვეობა ბიძამ იკისრა. მამის სიკვდილიდან თითქმის ნახევარი საუკუნის შემდეგ კონრადი ასე იხსენებდა მამის დაკრძალვას კრაკოვში: „ძველ ქალაქში მთვარის შუქი ეფრქვეოდა დიდებულ აკლდამებსა და გარდაცვლილთა ძეგლებს. კვლავ დავინახე პატარა ბიჭი, რომელიც კატაფალკს უკან მისდევდა; მივდიოდი და უკან ურიცხვი ხალხი მომყვებოდა.. კრაკოვის მოსახლეობის ნახევარი აქ მოვიდა მაიოის იმ მშვენიერ საღამოს. მოვიდნენ, რათა პატივი მიეგოთ იმ ადამიანის ხსოვნისთვის, ვინც სიცოცხლის ბოლოხანდ სიტყვისა და საქმის ეროგული დარჩა. მას თითოეული ადამიანი თანაუგრძნობდა ამ ბრბოში".

ინგლისური და ფრანგული სათავგადასავლო რომანების ზეგავლენით, კონრადმა გადაწყვიტა, მეზღვაური გამხდარიყო. ამ გადარყვეტილებამ კრაკოვში ყველა გააკვირვა. ოექვსმეტი წლის კონრადი მარსელში გაემგზავრა და მალე ბრიტანულ სავაჭრო ხომალდებზე დაცურავდა. „იმ დროს (1878 წელს) როდესაც კონრადი მეზღვაურად მოეწყო ეკმ „ჰერცოგ ააზერლენდზე", - წერა ჯასანოვი, - ბრიტანელი ეკიმთმეპატრონეები აკონტროლებდნენ მსოფლიო ვაჭრობის დაახლოებით 70 პროცენტს". აქ პირობები მძიმე იყო, ჯამაგირი - არცთუ სახარბიელო, და როგორც საადმირალო უწყების ერთერთი მოხელე აღიარებდა, „შეუძლებელი განდეგილდა მეზღვაურება დაქირავება, რომ არა რომანტიკულად განწყობილი ჭაბუკები, რომელთაც ხიბლავდა შორეული მოგზაურობების პერსპექტივა". კონრადმა თავისი პროფესიული სერტიფიკატი 1886 წელს მიიღო და იმავე წელს ბრიტანეთის მოქალაქე გახდა.

კონრადს ხშირად უთანხმოება მოსდიოდა კაპიტნებთან. „მართალია, ეს უთანხმოებები უმეტესად პროფესიერებული იყო, - წერს მაია ჯასანოვი, - მაგრამ მათი სიხშირე აამკარავებს კონრადის მგზნე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბარე, ბობოქარ ტემპერამენტს". როდესაც იალქნებს ორთქლი შეენაცვლა, იალქნიანი გემების რაოდენობა 30 პროცენტით შემცირდა, რაც ანნელუბდა სიმუშაოს მოძებნას. კონრადი გემის კაპიტნად მუშაობდა მხოლოდ ერთხელ; დანარჩენ დროს თანახმა იყო, უბრალო მეზღვაური ყოფილიყო. მისმა ერთერთმა ძველმა ბიოგრაფმა მიაჯნო კაპიტანს, რომლის გემზეც კონრადი მუშაობდა 1887-1888 წლებში. კაპიტანმა გაიხსენა, რომ ერთხელ, როდესაც კაიუტაში ჩავიდა, რათა თავის პირველ თანაშემწეს (კონრადს) რაღაც საკითხთან დაკავშირებით მოთათბირებოდა, დაინახა, რომ ის გამაღებით წერდა". ჯასანოვი აღწერს კაუშირს მეზღვაურის ცხოვრებაასა და თხრობის კონრადისეულ სპეციფიკურ მანერას შორის, რომელიც თავს იჩენს, მაგალითად, „ლორდ ჯიმში":

„გემის ჟურნალში აღირიცხება მოძრაობის ყოველი მომენტი. ყოველდღიურად ჩაიწერება ხოლმე შემდეგი რიცხობრივი მონაცემები: თარილები, გრადუსები, რუმბები, სიღრმე... ამის გამო მეზღვაურს განსაკუთრებული დამოკიდებულება აქვს დროსთან... რაკი აწმყოს შეკახეგ ყველაფერი ცნობილია, წარსულია და მომავალი იქცევა არაჩვეულებრივად მრავალფეროვანი წარმოსახული მოვლენებით შეფერადებულ სფეროებად ..", "კონრადმა რამდენიმე წელი გაატარა ყველაზე გრძელ მარშრუტებზე, რომლებზეც რეგულარულად დაცურავდნენ იალქნიანი გემები მცირერიცხოვანი ეკიპაჟებით, მგზავრების გარეშე. ისინი მხოლოდ რამდენიმე ნაოსნადგურში შედიოდნენ... შედეგად, „ლორდ ჯიმში" თხრობა აწორედ დროის მეზღვაურისეულ აღქმას შეესაბამება".

1890 წლის დასაწყისში, როდესაც გემის კაპიტანი მდინარე კონგოზე გამგზავრული შეტაკებია დროს მოკლეს, მისი ადგილი კონრადმა დაიკავა. აფრიკაში მიმდინარე მოვლენებს, რომლებიც კონრადმა „წყვდიადის გულში" ასახა, მიეძღვნა შემდეგი ნაშრომები: ნორმან შერის „კონრადის დასავლური სამყარო" (1971), სვენ ლინდკვისტის „გაანადგურეთ ყველა ველური" (1992) და ადამ ჰოხშილდის „შეფუ ლეოპოლდის აჩრდილში" (1998), ასევე - მაიკ ჯასანოვის წიგნი.

1885-1908 წლებში კონგოს თავისუფალი სახელმწიფო ბელგიის მეფის, ლეოპოლდ მეორის მფლობელობაში იყო. კონრადის აფრიკაში ყოფნის პერიოდში, კონგოდან ბელგიელებს სპილოს ძვლები გაჰქონდათ; მოგვიანებით იქ მოიპოვებდნენ კაუჩუკს. 1896 წელს კონგო კაუჩუკის უმსხვილეს ექსპორტიორად იქცა ევროპაში. მართალია, ლეოპოლდ მეორე აცხადებდა, რომ ჰუმანური მიზნები ამოძრავებდა, მაგრამ მაღე გამოიშკარავდა, რომ ის მხოლოდ ქვეყნის ძარცვით იყო დაინტერესებული.

ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА

„Хлопці, що ми робимо? Ми ж – мадяри, а ми – ніхто, ми – ніщо, ми – ніщо, ми – ніщо

1 სექტემბერს დაამთავრა თავისი ნაწარმოები, შეხიმნიაზე მაია ჯაჯანოვი, „პანამაში ისეთივე მდგომარეობა სუფევდა, როგორიც სულაკოში იყო. პანამის ნიერ მოპოვებული დამოუკიდებლობა მეისეე აღიარა მეერთიბულმა შტატებმა და მისმა ეკონომიკამ, რასაც მომწმობდა ამერიკული კაპიტალდაბანდეებები პანამის არხში. სულაკომაც მოიპოვა დამოუკიდებლობა, რომელიც დაუყოვნებლივე აღიარა მეერთიბულმა შტატებმა, რომელი ეკონომიკისთვის მნიშვნელოვანი იყო კაპიტალდაბანდეებები სან-ტომეს (გამოგონილ) მაღარაში".

მაია ჯაჯანოვის მიზანია, განსაზღვროს კონრადის დამოკიდებულება „ჯენიბალური სამყაროს" მიმართ (ეს სიტყვები მისი ნაშრომის ეგეესაათარში გატანილი). მნიშვნელოვანია იმის აღნიშვნაც, რომ (თუ „ნოსტრომოს" მიხეედით ვიმსჯელებთ), კონრადი არა მარგო გათეიოდნეობრეტული იყო მისი თანამედროვე მსოფლიოს ქვეყნების გეოპოლიტიკურ ვითარებაში, არამედ მათ მომავალსაც წინასწარმეეტყველებდა. ჯაჯანოვს მოჰყავს ციტატა 1905 ნელს დანერილი კონრადის ვრეელი ესეედან, სადელნოდებით „თვითმპყრობელობა და ომი". აქ მწერალი აღნიშნავს, რომ ევროპის, როგორც მსოფლიოს გავლენანი რეგიონის ეპოქა დასრულდა:

„არსებობს მხოლოდ იარაღითა და ვაჭრობით დაინტერესებული ერთადერთი კონტინენტი, სადაც თანდათან მწიფდება ნიადაგი სამკვეთრო-სასაცოცხლო ეკონომიკური კონკურენციისთვის და ხმამაღალი გაცხადებული მსოფლიო ამბიციებისთვის".

კონრადის მიიედვით, მეერთეებული შტატები ერთადერთი ანგარიშგასაწევი ძალაა. მისი აზრით, მომავალში „არავითარი ომი არ წარმოიიმობა იდეების დასაცავად". მაია ჯაჯანოვი დაასძენს : „ყველა ომის მიზეზი ფული იქნება".

ფული კონრადსაც იშოვა. მისი პირველი ბესტსელერი გასდდათ ორმოცდათექვსმეტი წლის ასაკში დანერილი რომანი „ზანსი", ხოლო მეორე ბესტსელერი იყო „ოქროს ისარი" (1919). მაია ჯაჯანოვი იმოწმებს ციტატას გაზეთიდან: 1920 წელს გაიყიდა ჯოუეფ კონრადის ოცდათექვსმეტჯერ მეტი ნიგნი, ვიდრე - 1911 წელს.

1924 ნელს, კონრადის გარდაცვალების შემდეგ, ვირჯინია ვოლფმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ კონრადი უცხოელი ნარმომავლობის მნერალი იყო. მან კონრადს „ჩვენი სტუმარი" უწოდა და ხაზი გაუსვა კონრადის ნაწარმოებების „იდუმალებით აღსავსე ატმოსფეროს" და ნერის უცხოურ მანერას. მაგრამ კონრადმა თავის რომანებში აღწერა დასაალეთიც და აღმოსავლეთიც, მალაიაც და ლონდონიც, სამხრეთი ამერიკაც და აფრიკაც. აქედან გამომდინარე, ის, ზოგადად, მთელი მსოფლიოს სტუმრად უნდა მივიჩნიოთ, რომელმაც, ნამდვილად გაუსნერთავთის ეპოქას.

ამასთან, რუსეთის მიმართ კონრადის დამოკიდებულება სპეციფიკური ხასიათისაა იყო, რაც აისახა ესეში „თვითმპყრობელობა და ომი": ... „ეტმშარიტება ისაა, რომ ჩვენი ნამებისა და ჩვენი ბავშვობის დროინდელი რუსეთი ჰეტრე დიდის ნაასდერძვენა... და მასთან ბრძოლა შეუძლებელია. შეუძლებელია იმის გამო, რომ აღარ არსებობს - ბოლოდა ბოლოს, გაკრა, და ჯეერჯერობით არ ჩამოყალიბებულა არავითარი ახალი რუსეთი, რომელიც შენაცვლება ამ აგებედთ წარმინაკენმნს. ის თითქოს შემლილის ფანტაზიის ნაყოფია - ოდენ კოშმარული ფიეიური, რომლის ერთადერთი მიზანი სხვა ერების დაშინება და დაბერეოვებაა. აჩრდილივით არსებობდა, აჩრდილივით გაუჩინარდა და მეფხიერებაში არ დაუტოვებია არც ერი კეთილშობილური ან უანგარო (თუნდაც უნებური) ქმეედება სხვა ერებისა და სახელმნიფოების მიმართ. არსებობდა სხვა დესპოტური სახელმნიფოებიც, მაგრამ არც ერთი მათგანი არ ყოფილა ესოდენ ზნედაცემული, არც ერთი მათგანის შექმნის პერიოდი არ ყოფილა ესოდენ სამარცხვინო".

დავასასხელებთ კიდეე ერთ მაგალითს (მრავალთაგან), რომლებიც აამკარავებს კონრადის ღრმა სიძულვილს რუსეთის მიმართ. ფრედერიკ რ. კარლი „ოსტროომოს" ანალიზისას (თხზულებაში „ჯოზეფ კონრადი: სამი სიცოცხლე") აღნიშავს, რომ სულაკოს სასით კონრადმა პოლონეთის მდგომარეობა ასახა (და არა პანამისა), ხოლო მეერთებული შტატების პოლიტიკა რომანში რუსეთისას შეესაბამება: „კონრადი გეაუწყებს, - წერს კარლი, - რომ მთელი ქვეყანა (იგულისხმება რუსეთი) მოუცავს ბიროკმოძმენდეგენი და ზნეობრივ გაბრმნლებას. სნორედ ეს თვალსაზრისი უფლეს საფუძვლად მის ნაწარმოებებს: „საიდუმლო აგენტი", „დასაალეთის თვალთახედვიდ", „ზანსი" და „გამარჯვება". ეს, და არა თეორია ფემოკრატიის, მისი დამრცხებებისა და გამარჯვებების შესახებ, წარმოადგენს კონრადის პოლიტიკურ ბაზისს".

მაია ჯაჯანოვს მოჰყავს კონრადის სიტყვები, რომელებიც დაინერა პოლონეთში მისი მოგზაურობის დროს, 1914 ნელს: „1874 ნელს კრაკოვში ბავეჯეი მატარებელში (ეენის ენესპრესში) და გაკეცნრეთ ზღვიისკენ, ისე, თითქოს საოცხებო სამყაროკენ მივეემართებოდი. ეს ოცენა დღესაც ვრძელდება". კიინოს, ბორნეოს, ლონდონისა და სამხრეთ ამერიკის შესახებ ოცხებენის დროს კონრადი არ აავიწყდებოდა ქვეყანა, რომელიც დატოვა - და რომლის შესახებაც (ინსიდი მოუედდაკად, რაოდენ მორა იმყოფებოდა ის სამშობლოსგან) ყოველთვის ოცნებობდა - მშობლიური პოლონეთი.

კონრადი, როგორც ორი ერის წარმომადგენელი, ზეიძლება ჩვენს თანამედროვედ ჩავთვალოთ. ამასეე მოწმობს ის, რომ განსაცდელის დროს, ისევე, როგორც ცხოვრების ბეედნიერ მომენტებში, მისთვის იუმორის გრძნობას არ უდალატია. როდესაც კონრადს ჰკითხეს, რატომ არ წერდა პოლონურ ენაზე, ინგლისელმა მნერალმა მიუგო: „იმდენად დიდ პატივს ვცემ მშვენიერ პოლონურ ლიტერატურას, რომ თავს უფლებას არ მიცემ, ის ჩემი უსარგებლო ენებიროთი „გავამდიერო". ინგლისელება „ეკ მოსწონთ ჩემი ენებიროა და მეც სწორედ ამის მეგეეობით ვეშოელობ ლუკმპაპურს".

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ზურაბ კიკნაძე

თავის-უფალი, სხვის-უფალი, სხვის-მონა

მიხეილ ნანეიშვილი

ჩვენს წინ არის არაორდინალური, თავის გვარში სრულიად უნიკალური გამოკვლევა მიხეილ ნანეიშვილისა **„თავისუფლება“ და თავისუფლება: სიტყვა და ცნება** (გამ-ბა „გრიფონი“, თბ., 2012, 267 გვ.). მიუხედავად იმისა, რომ ავტორის აღიარებით, „ესაა ნიგნი, რომლის შინაარსიც ერთი სიტყვის შინაარსია“, მაინც „ერთი სიტყვის“ წიგნი არ არის საკითხავად ადვილი, თუმცა გატაცებით კი იკითხება. ყველა, ვინც კი შეჩერებია, თუნდაც გაკვრით, თავისუფლების პრობლემას, აღფრთოვანების გარეშე არ მოუსსენებია ქართული თავის-უფალი სიტყვის აღნაგობა და სემანტიკა. მაგრამ არავის უცდია, საგანგებოდ ჩაღრმავებოდა ამ ნამდვილად ლექსიკურ მარგალიტს. ავტორი სამართლიანად შენიშნავს წიგნის შესავალში და, ვეჭვ, ვინმე არ დაეთანხმოს, რომ „არსებობს გენიალური პოემები, გენიალური ტრაქტატები და არსებობენ გენიალური სიტყვები“ (გვ. 5). მახსენდება მორის მეტერლინკის ნათქვამი, ენა უფრო ღრმად აზროვნებს, ვიდრე ადამიანი, თუნდაც გენიალურია. გვაქვს ქართული ენაზე ეს სიტყვა თავისუფლება, რომლის სემანტიკა იმდენად გამფფირვალეა, რომ მეტი სათქმელი თითქოს აღარც კი რჩება: სიტყვა უკვე თავით თვისით ამბელს შინაარსს, ასიტყვებს ისეთ, არცთუ მარტივ კონცეფფტს, როგორიც თავისუფლებაა. თუ სიტყვას ამ კატეგორიის ეპითეტით ვამკობთ, მის ანონიმურ შემემხელზეც შეიძლება იგივე ითქვას, რომ არსებობს ენის გენა, რომელიც მოძრაობს ენაში და გიმხელს ქეშმარიტებას, ხშირად პარადოქსულადაც. ესენია (ავტორი უნოდებს მათ): „კონცეპტუალური სიტყვები“, „ცნებითნი განსაზღვრებანი“, „სიტყვა ცნებები“, „სიტყვა ფილოსოფემები“. ენამ თქვა თავისი სათქმელი, უთხრა მას, ვისაც ინსტრუმენტად მიეცა ეს ენა, მაგრამ თქვა ზოგადად, ზოგადი ჭეშმარიტება, რომელიც დაკონკრეტებას და გაღრმავებას მოითხოვს. ენა ფილოსოფოსი არ არის, მას მხოლოდ აზრის მინიშნება შეუძლია, დანარჩენი ადამიანზეა დამოკიდებული. რას გვეუბნება ეს სიტყვა, თავისუფლება პირველი მიაზლოებით? გვეუბნება, რომ თავისუფალი ადამიანია ის, ვინც „თავის უფალია“. ეს ტავტოლოგიაა ან სიტყვის განშლა, პირველადი ანალიზი: თავის უფალი ნიშნავს, რომ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ის მართავს თავის თავს გარეშე ძალის, იძულების, კარნახის გარეშე; ფლობა თავისა, შეკავება, თმენა (რუსთველური აზრით), თავის არ მიმეცა სტიქიების („ერიდოდ, ემოციების, ლტოლვების, წუთისოფლის ყოველი წარმმავალი მოხაკრნილის...) ანაბარა. უფლება აქ ნების სინონიმია („უფლება მაქვს" = „ნება მაქვს"). ამაკე დროს, უფლება (უფლობა) ბატონ-პატრონობასაც ნიშნავს და, სიბოლო�sოდ, თავისუფლება თავის-თავის ბატონ-პატრონობას გულისხმობს.

შენიშვნა. ავტორი აყენებს ამ სიტყვის ორიგინალურობის საკითხს: არსებობს თუ არა „სხვა რომელიმე (ეთქვათ, ბერძნული) ენაში ა ზრობრივად მონათესავე სიტყვა, რომელიც შეიძლება ერთვვარ ნიშუოად ჰქონოდა სიტყვა „თავისუფალის" შემოქმედს" (გვ. 6). ქართულ ენაში ბერძნულიდან, განსაკუთრებით, ერისტიანობის ხანიდან მოყოლილული ბევრი ნასესხობა და კალკია შემოსული, მაგრამ „თავისუფალის" ანალოგი ნამდვილად არ ჩანს. არსებობს სანსკრიტში ზუსტად მსგავსი აგებულების სიტყვა sva-pati თავისუფლების სემანტიკით: sva „თავისი", pati „მამა", „პატრონი" – „თავის-პატრონი" (one's own lord). მაგრამ ძნელია ითქვას, რომ ქართულ ენას ნიმუშად სანსკრიტული სიტყვა აიღო, რამდენადაც პირდაპირი კავშირები მათ (ამ ენებსა და მათ მატარებელ საზოგადოებებს) შორის არ დასტურდება. უნდა ვიფიქროთ, რომ ქართულში საკუთრივი გენის ძალით სპონტანურად წარმოიშვა იგი.

მაგრამ ეს საკმარისია? ამას ენა გვაიაზობს. მაგრამ შეგვიძლია ჩვენ ამაზე მეტი ვთქვათ, თუ ავიღებთ ამ სიტყვას პირველად მოცემულობად – როგორც ნედლ მასალას? ავტორის მცდელობა სწორედ ეს არის. მაგრამ იგი სამართლიანად გამიჯნავს ერთმანეთისგან „სიტყვის კელევას" „საგნის კვლევისგან". ის წერს:

> „საქმე არ უნდა წარმოვიდგინოთ ისე, თითქოს თავისუფლების ის გაგება, რომელიც იკითხება სიტყვა „თავისუფალ"-ში, ამ სიტყვის ანონიმი შემოქმედის მიერ მასში იმთავიდან სწორედ ამ სახით და სწორედ ამ აზრით ყოფილიყოს ჩადებული" (გვ. 7).

რასაკვირველია, ამ გამოუცნობ სიტყვათშემოქმედს (ბლატონის ონომატურგოს „კრატილეს-დან") ანუ თავად ენის სულს მხედველობაში არ ჰქონია ტრაქტატი თავისუფლების შესახებ, მაგრამ სიტყვაში უკიდურესი დაწურულობით გამოიხატა დკრიტა მოძღვრებისა თავისუფლების შესახებ. ჩვენი ავტორისთვის სიტყვა თავისუფალი მხოლოდ ბიძგია შემდგომი განაზრებისთვის, რომ მოსდეს მოძღვრების განმლა. იგი მისდევს ამ სიტყვის შემოქმედს ნიმუშად იღები რა ამ სიტყვის დიზაინს. ანუ, შეიძლება ითქვას, აგრძელებს გზას, რომელიც პირველშემოქმედმა შეფენილა. ავტორის მიერ შემოტანილი სიტყვები – „სხვის-უფალი", „სხვის-მონა", „თავის-მონა" იმავე დიზაინით არის წარმოქმნილი, მაგრამ ისინი ენაში არ არსებობენ. ისინი მხოლოდ ჰიპოთეტური, „ა ვთქვათ, სამუშაო სიტყვებია. ბარემ ვთქვათ, რომ ამ საქმეში ავტორი მიჰყვება პლატონისა და ჰაიდეგერის გზას: ერთი თუ ბერძნული ენიდან ამოდის ქეშმარიტების ძიებისას, მეორე – გერმანულიდან. ჩვენი ავტორი, ბუნებრივია, ქართული ენის სტიქიას და შესაძლებლობებს ეყრდნობა. და უნდა ვალიარით, რომ ენამ გაუმართალი მას. არცთუ ბევრია ავტორი, უფრო ნაკლები ლინგვისტთაგან, კიდეც უფრო ნაკლები ფილოსოფოსთაგან, რომლებიც თავიანთ ნააზრევში იყენებენ სიტრმისეულად ქართულ ლექსიკას. უფრო ხშირად დილეტანტურ და თვითნებურ ლექსიკოგრაფიულ ეგზერსისებს ვაწყდებით, რომელთაც არავითარი შეხება წერტილი არა აქვთ არც ლინგვისტიკასთან, არც აზროვნებასთან. ჩვენს ავტორს „ი ენის მორფოლოგიური შესაძლებლობანი საშუალებას აძლევს მნყობრ სისტემად ჩამოაყალიბოს თავისი აზრი „ერთი სიტყვის" პრობლემაზე. მისი ფიქრით, „თავისუფალის" ანალოგიით ხელოვნურად შექმნილი სიტყვა-ცნებები – „თავის-მონა", „სხვის-მონა" და „სხვის-უფალი" – სამივენი თავის-უფლის ანტონიმებია, ანუ თავისუფლის საპირისპირო შინაარსს გამოხატავენ. თუ თავისუფალი ადამიანი უფლობს (ბატონობს) თავის-თავზე, თავისი თავის ბატონია, და ეს არის მისი თავისუფლება, თავის-მონა, როგორც ავტორი განმარტავს, აფეკტებისა და ინსტინქტების ტყვეობაში იმყოფება, ნაცვლად იმისა, რომ იგი, როგორც პიროვნება, ფლობდეს მათ, თავს იკავებდეს მათგან. თავისი თავის წინაშე მორჩილებით გასაკვირა აძლევს რა ბუნებრივ ანუ ბიოლოგიურ-ცხოველურ მიდრეკილებებს, ადამიანი მონობაში ვარდება. თავის-მონობით თავისუფლების დაკარგვა ადამიანს აქცევს სხვისი უფლების საგნად, ინსტრუმენტად ანუ სხვის-მონად. ეს საკუთარი თავის, თავისუფლების გასხვისებაა. აქ მოშველიებულია სიტყვა-ცნება სხვის-მონა, რომელიც თავისთავად, კომენტარების გარეშე, ლაკადებს თავისუფლების საპირისპირო მდგომარეობის შესახებ. მაგრამ ავტორს აქვე, მის გვერდით, შემოაქვს სიტყვა-ცნება „სხვის-უფალი", რომელიც, მისი დისკურსით, პარადოქსულად ასევე თავისუფალის საპირისპირო მდგომარეობის აღმნიშვნელი გამოდგა. ის ეი არის უფალი, მაგრამ არ არის თავისუფალი. ძალაუფლების ინსტრუმენტალიზაცია არამეცეს თავისუფლებას არა მხოლოდ მას, ვისზეც უფლობენ, არამედ მასაც, ვინც უფლობს, რადგან მას ფლობილის გარეშე არსებობა არ შეუძლია, მასზეა „დამონებული". ჩვენი ავტორი უფრო კატეგორიულია, მფლობელ-ფლობილის ურთიერთობა მორალურ განზომილებაში გადაყავს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„განვიხილავ რა სხვისუფლობას ანუ სხვის-მონობასა, როგორც ერთ, არსებითად განუყოფელ, ბორბატების იმ უმაღლესი და, როგორც ასეთი, აბსოლუტური სიკეთის მიმართ, რომელის სახელიც „თავისუფლება"-ა, ერთსაც და მეორესაც (სხვისუფლობასაც და სხვის-მონობასაც) ვიერთიანებ, ეითარება არსებითად ერთ ბორბატებად, სწორედ მონობის „არსებით სახელ-ვეებ" (გვ. 26). „სხვისუფლობა ბორბატებაა" (გვ. 26).

„სხვისუფლობა არაა თავისუფლება, – არაა, რადგან იგი სხვისი თავისუფლების დათრგუნვაა, ანუ ამ სხვის პიროვნებაზე ძალადობა, და, როგორც ასეთი, მაშასადამე, – ბორბატმოქმედებაც [...]. უნდა გვახსოვდეს ამასთან, რომ სხვისუფლობის სისტემა იგივე სხვისმონობის სისტემაა, სადაც, არსებითად, ყველა მონაა, დამონებულიც და დამმონებელიც, ყველა, მართალია, თავთავისებურად, მაგრამ მაინც არსებითად ერთი და იმავე სულით მონობისა სულდგმული" (გვ. 57).

შესაძლებელია, მართლაც თავისუფლების სული არ ტრიალებდეს ამ სისტემაში, – დაესაქცენ ჩვენ, – რამდენადაც სხვის-უფალი სხვისმონობის მოსურნეა და მისი თავისუფლების ხარჯზე ზრდის უფლობას, რითიც ის დასტურს სცემს მონობის ფაქტს მის ყველა გამოვლენაში, როგორც დამონებულში, ისე დამმონებელში, რადგან დამონებელის (ანუ სხვის-უფლის) მადა დამონებულით ანუ სხვისი მონობით იკვებება. სხვის-უფალი, ამ აზრით, აუცილებლად ამხელს მონას, როგორც სხვის-მონას. ავტორი ამოდის იმ პრეზუმფციიდან რომ სხვის-უფალი, ანუ სხვა ტერმინით, რომელიც მისი საზრისის იგივეობრივია, ხელის-უფალი, მოძალადებრივად, სხვისი ნების სანინააღმდეგოდ უფლობს, მართავს... მაგრამ ვინ არის ეს სხვა? აქვს მას ნება, ანუ, უფრო სწორად, აქვს უნარი თავისი ნების რეალიზაციისა? სხვის-უფალი ვითომ ერთმეორეს თავის-უფლებას სხვას, მაგრამ როგორ წაართმევს, როცა თავისუფლება, როგორც თავის-უფლის მდგომარეობა, ეკსისტენციალური კატეგორიაა და ის ადამიანს ახლავს, ან არ ახლავს – მისი წართმევა კი წარმოუდგენელია? სხვის-უფალს თუ ხელისუფალს („ძალაუფალს") შეუძლია მხოლოდ პოლიტიკური (უფლებრივი) თავისუფლება წაართვას ადამიანს, მაგრამ განა ძალუძს მას შეეხოს ადამიანის თავისუფლებას იმ აზრით, რაც მასში ჩვენმა აეტორმა ითავითვეე ჩადო? მოვიხმობთ თავად მის სიტყვებს: „ის, რომ, ვიმეორებ, ადამიანი უფლებრივად თავისუფალია, ჯერ კიდევ სულაც არ გვითითებს, რომ იგი უკვე არის კიდევ თავისუფალი, ნამდვილად თავისუფალი... განა არ გვინახავს, ან არ გვსმენია, რომ ადამიანები, თავისუფლების საზოგადოებრივ პირობებში მცხოვრებნი, თვითონ, პიროვნულად, ნამდვილნი მონანი ყოფილნან, ჭეშმარიტად „თავისუფალნი მონანი", პირველ ყოვლისა, ცხადია, მონანი – საკუთარი თავის (თავის მონანი)..." შევაბრუნოთ მსჯელობა თავის-უფალი, ეკსისტენციალურად თავისუფალი ადამიანიდან ამოსცლილი. განა არ გვსმენია, არ გვინახავს, რომ ტირანული სახელმწიფოში თუ საზოგადოებრივ პირობებში ადამიანს შეუნარჩუნებია თავისუფლება, ანუ არ ყოფილა თავის-მონა? გარეუფლებრივად ის, შესაძლოა, ყოფილიყო სხვის-მონა, მაგრამ არ ყოფილიყო თავის-მონა ეკსისტენციალურად. ეს ხომ თავისუფლების სრულიად განსხვავებული კატეგორიაა. ის სხვის-მონაა სოციალურად, მაგრამ თავისუფალია შინაგანად, როგორც ქრისტიანი მონა ანუ ქრისტეს მონა, ეის პრინციპულ თავისუფლებაზეც მოციქული პავლე ლაპარაკობს. „სასეიდლით სეიდულ ხართ, ნუ იქმნებით მონა კაცთა. კაცად-კაცად, რომელსა ჩრინენით, ძმანო, მას ზედაცა ეგენით ღმრთისა მიერ" (1.კორ. 7:23-24). იგულისხმება, რომ ქრისტესგან გამოსყიდული ადამიანი, რომელიც ნოდებულ იყო (ბერძ. ეკლეთე) მონად, მონადვე რჩება სოციალურ იერარქიაში, მაგრამ თავისუფალია ეკსისტენციალურად. პავლე მიმართავს ქრისტესგან გამოსყიდულთ: „და ცოდვა თქუენ ზედა არა უფლებდეს" (რომ. 6:14). ამრიგად, მისი თავის-უფლება მხოლოდ და მხოლოდ თავის დაბალ ბუნებაზე (ვნებებზე და ქვენა გრძნობებზე, ყველაფერზე, რაც ცოდვის წყაროა) ბატონობაში მდგომარეობს*.

დაისმის კითხვა ავტორისგან შემოთავაზებული ამ ხელოვნური კომპოზიტის - *სხვის-უფლის*, როგორც ტერმინის, ლეგიტიმურობის შესახებ. თავად სინთეტური ტაბყვა-ცნება უფალი, გინა ბატონი, გინა პატრონი, ხომ გულისხმობს უკვე თავისთავში *სხვას*, როგორც მამა აუცილებლობით გულისხმობს შვილს? უშვილო მამა ნინააღმდეგობრივია, როგორც უმამო შვილი. უფალიც არ არსებობს იმ სხვის გარეშე, რომელზეც უფლობს, რომელსაც ნინამძღვრობს, რომელზეც ზრუნავს (პატრონის სტატუსში) და ა. შ. ანუ ამორეცილებს „უფალში" ნაგულისხმეე ქმედებებს. და თუ ჩვენი ავტორის კვალზე სხვის-უფალს ოდიოზურ არსებად მივიჩნევთ, ასევე ოდიოზურად უნდა მივიჩნიოთ უფალ სიტყვით გამოხატული რეალობაც, რომელსაც საზოგადოებაში ინტოლოგიური არსებობა აქვს. ეს მხოლოდ ფსიქო-ცნობიერებითი ცნება არ არის, ის ონტოლოგიურად არსებობს, როგორც საზოგადოების სტრუქტურული ნაწილი. დაწყებული პლატონიდან და არისტოტელედან, ხელისუფლება (სხვისუფლობის სინონიმი) განიმარტება როგორც განსაკუთრებული ურთიერთობა ადამიანებს შორის. ძალაუფლება გულისხმობს უნარს, რისი მეშვეობითაც

* - შდრ. „ცოდვა ჩასაფრებული კართან და შენკენ აქვს მას ლტოლვა, და შენ იბატონე მასზე" (დაბ. 4:7).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ადამიანი საჭიროების შემთხვევაში განახორციელებს თავის ნებას, განაგრძობს მას, თავზე ახვევს ადამიანს ან ადამიანთა ჯგუფს. დიონოტომია „ბატონი-მონა" სათავეს პლატონისა და არისტოტელეს ნააზრევში იღებს. ძალაუფლების თავად მოვლენა, რომ ერთი ემორჩილება მეორის ნებას, საიდუმლოებრივია. რაგორმ უნდა დაემორჩილოს? მაგრამ, რაც ისტორია არსებობს, არსებობს ბრძანება-მორჩილებაც, როგორც სოციალური მოვლენა. თუ არსებობს მბრძანებელი, ანუ თავისი ნების სხვებზე განმგრცობი, არსებობს მორჩილიც, ბრძანების აღმსრულებელი ადამიანი ან ადამიანთა ჯგუფი. არისტოტელე გარკვევით, არაორაზროვნად ამბობს: „მბრძანებლობა და მორჩილება არათუ აუცილებელია, არამედ სასარგებლოც არის. ზობითგანვე ზოგიერთი არსებანი განსხვავდებიან იმ აზრით, რომ ერთნი მიდრეკილნი არიან მორჩილებისადმი, მეორენი მბრძანებლობისადმი..." (პოლიტიკა, 1254a). ამასვე ამბობს მაქს ვებერი მრავალი საუკუნის შემდეგ. მისი განმარტებით, ძალაუფლების (ანუ სხვისუფლების) შესაძლებლობა არსებობს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა გარკვეული ჯგუფში ადამიანებისა არსებობს „ნება", დაემორჩილოს სპეციფიკურ (ან ყოველგვარ) ბრძანებას. ვლაპარაკობთ სხვისუფლობაზე, მაგრამ არაფერს ვამბობთ იმაზე, თუ რა ქმნის ამ უფლობას – უსამართლოდ და ძალადობით აქვს მოხვეჭილი ეს უფლება-უფლობა სხვის-უფალს თუ, როგორც არისტოტელე ამბობს, სხვისი აუცილებლობისთვის და სასარგებლოდ არის მოწოდებული? ამ თვალსაზრისის შუქზე მეორე მხრიდან შეეხედოთ სიტყვა-ცნებას სხვის-უფალი. ვინ არის ეს სხვა? ხომ არ არის ეს ის არსება, რომელიც თავის-მონის კატეგორიაშია მოსაქცეები? რადგან ვიცით, რომ თავის-მონა იმავდროულად სხვის-მონაცაა ან მზად არის, იყოს. მეორე მხრივ, სხვის-უფალი შეგვიძლია გაეიგოთ, როგორც სხვაზე პასუხისმგებელი (ფართო აზრით). იგულისხმება, რომ თავად ეს სხვა, რომელიც, როგორც თავისუფლებას მოკლებული, თავის თავზე არ ან ვერ აგებს პასუხს. ის გაურბის პასუხისმგებლობას, რომელიც მოითხოვს ნიჭს, ცოდნას, პროფესიონალიზმს, რაც მთავარია, ჟამის (ბერნნ. კაროს) განცდას და გადაწყვეტილების დროულად მიღების უნარს, რომ განგაზოგადოთ – მონოდებას. სხვანაირად ამ თვისებების (და კიდევ სხვათა) ერთობლიობას, რომელიც ავტორიტეტით მოსავს სხვის-უფალს (ხელისუფალს, ბელადს, წინამძღოლს – რაც უნდა დავარქვათ), კარიზმას ვუწოდებთ. ასეთ შემთხვევაში უფლობა არა იმდენად ბატონობას და მბრძანებლობას, არამედ პატრონობას ნიშნავს. სავსებით ლეგიტიმური იქნება, თუ ამ ურთიერთობას, რომელსაც სხვისუფლობა ქმნის, არა თავისუფლება-მონობის, არამედ პატრონყმობის სიტყვაში განვიხილავდით. როგორც პატრონი არ არსებობს ყმის (ქვეშევრდომის) ანუ საპატრონეს-ლის გარეშე, ასევე სხვისუფლება, ხელისუფალ-ს (სხვის-მორჩილების აზრით) გარეშე არ არსებობს. უერთმანეთოდ ისინი არ არსებობენ, ისინი ერთმანეთს გულისხმობენ. არ უნდა დავინახოთ „უფალში" მაინცდამაინც ტირანი, მოძალადე, დამმონებელი, რადგან ის, ვისაც სხვისმონად ვთვლით, არ შეიძლება უფალს (პატრონს) არ ემორჩილებოდეს, რადგან მას სხვაგვარყოფნა არ ძალუძს. აქედან გამომდინარე, შეგვიძლია დავაფიროთ, რომ თუ ვისმე გაუჩნდა მბრძანებლობის ნება საჭიროების შემთხვევაში, მას იმის მოლოდინიც ექნება, რომ მის ნებას დაემორჩილებიან. ცალკე არც მბრძანებელი არსებობს და არც მორჩილი, ისინი ერთმანეთს გულისხმობენ, ამიტომ მაც ისინი, როგორც განუცალკევებელი ერთიანობა, ერთ მოუელნად ზენა ეგზისხილოთ. ეს ერთიანობა არა იმდენად ფსიქოლოგიური ხასიათისაა, რამდენადაც ონტოლოგიური. არ მოითხოვს რთულ სოციოლოგიურ ნიალსეულებს იმის დადასტურება, თუ რაოდენ აუცილებელია სხვის-უფალი ხალხთა ნებისმიერ ერთობაში (სახელმწიფო, საზოგადოება, ეკლესია, ოჯახი...). საკმარისია, წარმოვიდგინოთ ნებისმიერი ლაშქრობა (სამხედრო თუ მშვიდობიანი ექსპედიცია, მოგზაურობა, თუნდაც სასკოლო ექსკურსია...), რომ დავრწმუნდეთ ავტორიტეტული, გინდაც ქარიზმატული, წინამძღოლის აუცილებლობაში. ყოველ ჩვენგანს განუცდია ამის საჭიროება, როცა სავალი გზისა და ბილიკის არჩევა თუ გაკვლევა გამხდარა საჭირო. წინამძღოლი, გინდ მბრძანებელს, ისტორიულადაც საგანგებო, კრიზისულ ვითარებებში უჩენია თავი. ყველას გვიგრძენია, თუ როგორ მოგვიხსნია პასუხისმგებლობა და მასზე დაგვიმყარებია სამშვიდობოზე გასვლის იმედი. ამასთან დაკავშირებით, უნდა ითქვას შემდეგი: ყველგასულად უნდა ჩაითვალოს ძველი იდეა პირველყოფილი ხელისუფლების მაინცდამაინც ტირანული ხასიათის შესახებ. აზრი იბრეგნა იქითკენ, რომ ხელისუფლება თავის გენეზიისში დემოკრატიული იყო. ქალაქი, ქვეყანა, დემოსის წარმომადგენლობის მეშვეობით იმართებოდა. ხელისუფლება დამოკიდებული იყო არა ძალაზე, არამედ გამოცდილებაზე (გერონტოკრატია – უხუცესთა საბჭო). უხუცესები განაგებდნენ ქვეყანას არა იმით, რომ ძლიერები იყვნენ, არამედ რჩევის უნარით. სემიტი მოდგმის ხალხებში მეფის აღმნიშვნელი სიტყვა „რჩევასა" შეიცავს (მალიქ, მელეკ... „მრჩეველი"). უხუცესთა რჩევა პრეცედენტებს ეყრდნობა, მაგრამ კრიზისულ ვითარებაში, როგორც შუმერის წერილობითი წყაროები გვამცნობენ, როცა რჩევა უძლური იყო, მხედრობას სათავეში ქარიზმატული ლიდერი ჩაუდგებოდა. არაორდინალური გადაწყვეტილების მისაღებად, ხშირად კიაროსის განცდით. ეს ვითარება კარგად გამოხატა ნიკოლოზ ბარათაშვილმა სიტყვებით, რომლებიც ნაპოლეონს ათქმევნია: „ჟამი ჩემია და ჟამისა მე ვარ იმედი". ქარიზ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მატყვი სხვის-უფლლობისას ძირითადი აქცენტი სწორედ სხვის-უფალზე მოდის, ნაკლებად სხვის-მონაზე. თუმცა არსებითია ისიც, რომ სხვის-მონის შემხვედრი ნაბიჯების გარეშე ქარიზმატული ხელისუფალი უქმლურია, ოდენ ქარია მისი სიტყვა-ქმედება. ქარიზმას ისევ და ისევ მისი მომლოდინე სხვის-მონები აძლიერებენ, „ასუქენენ", როგორც ერთ ირანულ ტექსტშია.

მ. ნანეიშვილს მოპყავს მაკედონიის ძლევამოსილი მეფის ანტიგონოს გონიტას (იქ. წ. IV-III სს) გამონათქვამი სამეფო ხელისუფლებაზე, როგორც „ეკეთილშობილ მონობაზე"; ასევე ფრიდრიხ დიდისა – როგორც „სახელმწიფოს პირველ მსახურზე". ანალოგიური იხვლისელი იურისტის ჯონ სელდენის (John Selden, 1584-1654) კუნძულად ნათქვამი, რომ „მეფე არის საგანი, რომელსაც ადამიანები თავისი საფიროებისთვის ქმნიან, რათა მშვიდად იყვნენ. ისევე, როგორც ოჯახში ერთი კაცი უნდა იყოს გამწესებული საკვების საყიდლად". ეს არის სნორედ ის, რასაც არისტოტელე ამბობს ხელისუფლის აუცილებლობასა და სარგებლობაზე, პირველ რიგში თავად „სხვის-მონათათვის". დავიქნთ, რომ სხვისუფლობა თავისუფლების სანონაალმდეგო რამ კი არ არის, არამედ სხვისი ნინამძღოლის ფორმაა. კანონქეეშ ყოფნა იყოს, თუნდაც მბრძანებლობა იყოს, ეს სხვა უფლობის, თუნდაც მბრძანებლობის ქვეშ მყოფი ინარჩუნებს თავის-უფლებას ეკსისტენციალური აზრით, რაც უფრო ღირებულია, ვიდრე სოციალურ-პოლიტიკური თავისუფლება. აკი თავად აეტორიც ამბობს, რომ „სხვისი თავის-უფლების დათრგუნვა, რა თქმა უნდა, შესაძლებელია, მაგრამ შეუძლებელია მისი „წართმევა" და „მითვისება" (გვ. 41), და უფრო მეტიც: „ადამიანი, „კანონით" თავისუფალი, პირადად, სინამდვილეში შეიძლება სულაც არ იყოს თავისუფალი" (გვ. 51). არ ეგების პოლიტიკური და ეკსისტენციალური, პიროვნული, თავისუფლების ერთმანეთში აღრეკა. პირველს კანონი ანიჭებს, მეორეს – ღმერთი, რომლის ხატადაც შეიქმნა ადამიანი.

შენიშვნა. როცა ჩვენი ავტორი ლაპარაკობს ძალაუფალზე, რომელსაც მამა ახორციელებს თავისი არსარულნლოვანი შვილების მიმართ მათ სიპაბერშეხვედად და სასნავლებლად (გვ. 161), ჩანს, მისთვის მამა, როგორც ძალაუფალი ან ოჯახის ხელისუფალი, pater familias, არ არის მოქცეული სხვის-უფლის არასასურველ კატეგორიაში, თუმცა ის შვილების მიმართ განუსაზღვრელი უფლების განმახორციებელი სხვისუფალია. გაანა ბავშვები მისი სხვანი არ არიან? ბავშვს, რომელსაც ძველი ქართული ძეგლები „ყრმად" მოიხსენიებენ, ისევე ესაჭიროება პატრონობა (გამოვიყენოთ სიტყვა „უფლობა") მამისგან, როგორც ყმას – ბატონ-პატრონისგან. ზედაპირზე ძევს ამ ორი სიტყვა-ცნების სემანტიკური ერთიერთ თდამოკიდებულება: თუ ერთი (ყრმა) ასაკით მოუმწიფებელია, მეორე (ყმა) – სოციალურად არის უმმნიფარი; საერთო კი მათთვის ის არის, რომ ორივენი ზრუნვა-პატრონობას მოითხოვენ. ძველი ალმოსაელეთის მბრძანებლებს დესპოტ-ტირანობის იმიჯი აქვთ პოპულარულ ნარმოდგენებში, თუმცა მათივე თვითალიარებით, თვითშეფასების შკალაზე უკანასკნელი ადგილი არ უჭირავს პატრონობის ორგანულ ფუნქციას – ზრუნვას. აი, რას ამბობს ბაბილონის იმპერატორი ხამურაბი თავისი ხელით გამოცემული კანონების ეპილოგში: „მე ვარ ხამურაბი, მეფე სრულყოფილი, შავთავიანთა მიმართ, რომლებიც ენლილმა ჩამბარა, რომელთა მწყემსობა მარდუქმა მომანდო, უზრუნველი არ ყოფილვარ, არ დავზარებულვარ..." და ეს ფრაგმენტი აქადური ეპოსიდან – „რა არის ხალხი უმეფოდ მთენილი? – ოდენ ცხვრის ფარა უმწყემსოდ მთეკილი", რომელიც მეფის ხელისუფლების ფუნქციის განმარტავს, რეალური ფაქტის კონსტატაციაა და არა ხელისუფლობის ცინიკური გამართლების მცდელობა, როგორც, შესაძლოა, ვინმემ წარმოიდგინოს.

კიდევ ერთი ასპექტით შეგვიძლია შეეხედოთ სხვის-მონას, რომელიც თავის-უფლის საპირის-პირად, სოციალური კატეგორიის ტერმინია, არა ეკსისტენციალური, თავის-უფლისგან და თავის-მონისგან განსხვავებით. სხვის-მონა შეიძლება ემორჩილებოდეს სხვის-უფალს (აქ სხვა ერთი და იგივე პირია), მაგრამ ის შეიძლება იყოს თავის-უფალი. მორჩილებდეს სოციალურად, მაგრამ ეკსისტენციალურად თავის-უფალი, თავის-თავადი იყოს. ბერდიაევი წერს: „ამბობენ, რომ ხუნდებში მყოფი ადამიანი შეიძლება შინაგანად თავისუფალი იყოს (კლასიკური მაგალითი პლატონია, რომელიც ორგზის იყო მონად გაყიდული, ზ. კ.)... ეს მართალია. ადამიანი შეიძლება იყოს მონა არა მხოლოდ გარე სამყაროში, არამედ თავის თავისა, თავისი დბალი ბუნებისა. მონების გათავისუფლება საზოგადოებაში არ ნიშნავს მის გათავისუფლებას შინაგანი მონობისგან. ადამიანი რჩება შინაგან მონად". რასაც ბერდიაევი ლაპარაკობს აქ ადამიანის შინაგან თავის-უფლებაზე, სწორედ ამ მომენტს გამოხატავს ქართული სიტყვა თავის-უფლება. ისევე, როგორც ადამიანში არის შესაძლებლობა თავის-უფლებისა, თავის-უფალი აქტივობისა, ასევე არის მასში თავის-მონობის შესაძლებლობაც. ჩვენი ავტორი იმასვე ამბობს, რასაც ბერდიაევი: „თავის-უფლება არის ადამიანის შინაგანი ენერგია", ეს მხოლოდ შესაძლებლობაა და დარჩება შესაძლებლობად, სანამ საქმეში რეალიზებული არ იქნება. ხერს კი თავის-უფალება მასის ადამიანს? ესნრაფის კი მას? თუ ისევ და ისევ მორჩილება ურჩევნია... სხვის-მონობაში ის

მყუდროდ გრძნობს თავს. ასეთ ადამიანს ერთი სული ექნება, გათავისუფლდეს თავის-უფლებისგან... პარადოქსია? არაბუნებრივია? მაგრამ ასეა. ამას ყოველდღიურად ვანყდებით. განსაკუთრებით, საზოგადოებრივ-სახალხო მეღელვარებისას, როგორიც იყო ჩვენი ეროვნული მოძრაობა, როცა ცალკეული ადამიანს თავის-უფლების დემოსტრაციის ძალა არ შესწევდა. ამასთან, ბოლომდე ცხადი არ არის ავტორისთვის – მიუღებელია საერთოდ სხვის-უფლება, როგორც ძალადობრივი მოვლენა თავისი არსით, თუ მხოლოდ მისი ბორტგან გამოყენება, რომელიც ხშირად თან სდევს ხელისუფლების (იგივე სხვისუფლების) რეალიზაციას? ხელისუფლება რომ აუცილებელი „ბორტგბაა" აქტუალურ ეპოქაში, ვგულისხმობ ამ წუთისოფელს, სადაო არ უნდა იყოს. და თუმცა არის ჩაგარდნები, კატასტროფულად გადაგვარებული ხელისუფლების შემთხვევები ისტორიაში, მაგრამ ეს ხარვეზები ისევ და ისევ ამ წუთისოფლისაა, რომელიც ითანე მოციქულის სიტყვით „ბორტგსა ზედა დგას". არსებობდა ფორმაციები – შორეული მონათმფლობელური და უფრო ახლოპელი, პატრონყმული, თითქმის ვუშინდელი, „ეეფხისტყაოსნის" მეოხებით ჩვენს ცნობიერებაში დღემდე ცოცხლად შემონახული, და როგორც ჩვენი ავტორი სამართლიანად ფიქრობს, უნდა ვიცავდეთ „დროში შეუქცევადობის პრინციპს" და ამიტომაც ჩვენი დროის გადასახედიდან არ უნდა განვსახიდეთ არც მონათმფლობელურ და არც, მით უფრო პატრონყმყოფ ფორმაციას, რომლის უკუფენა რუსთაველის პოემაში დღემდე აღგვაფროთოვნებს. თუმცა ჩვენი ავტორი ჩვენი დროის ლიბერალურ-დემოკრატიული საზომებით განსჯის მათ, როგორც „ზნეობრივად მანკიერ და უფლებრივად დანაშაულებრივ ბუნებას" და დასძენს, რომ „და მეც ამ წიგნში სწორედ ეს მაქვს უპირატესად მხედველობაშიო" (გვ. 58, შენ. 12). გვაქვს კი ამის უფლება და რამდენად ობიექტურია ამგვარი შეფასება? მ. ნანეიშვილი თავის ამ ვერდიქტს პროგრესის საეჭვო იდეაზე აფუძნებს. ამ იდეის მიხედვით მთელი კაცობრიობა ლიბერალურ-დემოკრატიულ ხანამდე საზოგადოებრივ მანკიერებაში იყო ჩაფლული, უფრო მეტიც, ასეთი ყოფა, საზოგადოებრივი ფორმაცია დანაშაულებრივი იყო. პროგრესის იდეა ზემოდან ყურებით ყოველ ნარსულს, მომლიც იმადროოულად ვიღაცის აწმყოა, არასრულყოფილად მიიჩნევს და იქმნება ილუზია, თითქოს ყოველი აწმყო სრულყოფილების გზაზე არასრულყოფილების კომპლექსს განიცდიდა. სინამდვილეში კი ნაკლოვანების განცდა მხოლოდ იმ შემთხვევაში არის შესაძლებელი, როცა ადამიანმა იცის, რა არის სრულყოფილება. ეს მან მხოლოდ იდეების საუფლოში მისი პროფეტული ჭვრეტით ან მისი დაკარგვის შემთხვევაში შეიძლება გაიგოს. შეგვიძლია დავეთანხმოთ თვალსაზრისს, რომ თავისუფლება, როგორც ავტორი წერს, არის „პროგრესულად თვითვლენადი" ანუ ეს „თვითვლენადობა" პროცესია, რომელსაც საბოლოო მიზნად თავისუფლების სრული გამოვლენა აქვს. ამაზე მხოლოდ შეიძლება ის ვთქვათ, რომ თავისუფლების, როგორც თავის-უფლების, იდეა ელიტარული იყო „ვეფხვისნაწყლარდენ" თავის-უფლებისთვის. აქ უნდა მოვიშველიოთ სერენ კირკეგორი, რომელიც განარჩევს ადამიანის სამ მდგომარეობას და, იმაგიროოულად, ადამიანის სამ ტიპსაც და სრულიადაც არ მიიჩნევს აუცილებლობად, რომ ყოველი ადამიანი, რომელიც ესთეტიკურ საფეხურზე დგას, ანუ თვითკმაყოფილია და მხოლოდ და მხოლოდ საკუთარი სიამოვნებისთვის და კეთილდღეობისთვის ცხოვრობს, „ვეფხვისნწყლარებამ" აიყვანოს მეორე საფეხურზე, სადაც ის მოვალეობისა და პასუხისმგებლობის გრძნობით აღივსება. არაფერს ვამბობთ მესამე, რელიგიურ საფეხურზე, ჩვენ მხოლოდ ანალოგიისთვის მოვიყვანეთ დანიელი მოაზროვნის სქემა, რომ იგი თავისუფლების იდეისთვის მიგვესადაგებინა. რას ვგულისხმობთ? როგორც ესთეტიკურ სტადიაზე ადამიანი „ვეფხვისნწყლარებამდე" სრულიიად კომფორტულად გრძნობს თავს და არავითარ ნაკლულებას არგაინცდის, ასევე ადამიანი, რომელიც ცხოვრობს, არსებობს, როგორც სხვის-მონა/მსახური, არ ფიქრობს უკეთეს სტატუსზე, რომელიც დაკაბყოფილებდა მის, როგორც ღვთის ხატის, ანუ შექმნილ-ნაგვა თავის-უფლის, შინაგან ხმას, რადგან ის, რაზეც მან უნდა იფიქროს, მოისაკლისოს, ჯერ არ გაღვიძებულა მასში, მხოლოდღა გაუცნობიერებელი შესაძლებლობის სახით არსებობს. არიან ადამიანები, რომლებიც ამგვარი მდგომარეობით კმაყოფილნი არიან და არც კი წარმოუდგენიათ, რომ სხვაგვარი პოზიციაც არსებობს. მაგრამ რაც ჯერ, „ვეფხვისნწყლარებამდე", ჰორიზონტზე არ ჩანს, არც არსებობს. და როგორც ჩვენი პოეტი იტყვის, „არყოფილზე სინანული არასოდეს ითქმის". მაგრამ, როცა ის აღმოაჩენს თავის თავს, როგორც დამოუკიდებელს, რომლის უფალი შეუძლია თავად გახდეს, ის ადის ეთიკურ საფეხურზე, როცა მის ცხოვრებას მოვალეობა და პასუხისმგებლობა განსაზღვრავს. მაშინ იპოვებს იგი თავის-უფლებას, ეს კი მას აძლევს უნარს გასცეს საკუთარი თავი სხვის სამსახურად არა როგორც სხვის-მონამ, არამედ როგორც სხვის-მსახურმა. ემსახურო სხვას, ჩვენი ავტორის ტერმინით, სხვის-უფალს მოვალეობის შეგნებით და

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პასუხისმგებლობით, არც „მანკიერებაა“ და არც „დანაშაული“. ასეთი ადამიანები არსებობენ დღესაც, მაგრამ მათი სამშობლო ის ფორმაციაა, რომელსაც პატრონყმობით მოვიხსენიებთ, ხშირად არცთუ დადებით დისკურსში, ყოველ შემთხვევაში ლიბერალიზმისთვის მარტო სიტყვაც კი ოდიოზურად ჟღერს. მაგრამ მასში კეთილშობილების და სხვისთვის თავგანწირვის აქტები. ყმის მდგომარეობა არ არის მდგომარეობა მონისა, რომელიც, შესაძლოა, უფლისგან იძულებით სპობდეს თავის-უფლებას. ყმა უფლის სამსახურისთვის ნებაყოფლობით გაიღებს თავის-უფლებას, სხვაგვარად, თავს-იდებს სხვის სამსახურს და თავად ეს სიტყვა „თავს-იდებს“, „თავდადება“ (და მისგან ნაწარმოები სიტყვები) არა ნაკლები ეკსისტენციალური რიგისაა, როგორიც არის თავის-უფლება. („ცოდვილთათვის ჯვარცმა თავს-იდევ“, „უენებელმან მან ვნება ჩვენთვის თავს-იდვა“ და სხვა მრ.). თავს-დება ისეთივე აუცილებლობით გულისხმობს პასუხისმგებლობას, როგორც თავის-უფლება. თავსმდები ისევეა აღვსილი პასუხისმგებლობით, როგორც თავის-უფალი. განსხვავება მხოლოდ ის არის, რომ თავდადება აქტია, თავისუფლება – მდგომარეობა, რომელიც, ჩვენი ავტორის სამართლიანი აზრით, ჰიტენციურად შეიცავს ქმედებასაც, რომლის ერთ-ერთი სახე სწორედ თავს-დება და თავდადებაა (რაც თავისმონოფის საწინააღმდეგო აქტია). პატრონყმეულ ურთიერთობაში, რომელიც რუსთველის პოემის სამოქმედო ასპარეზია, ყმა ისევე პასუხისმგებელია პატრონის წინაშე, როგორც პატრონი ყმის წინაშე. გავიხსენოთ როსტევან-ავთნდილის და ავთანდილ-შერმადინის ურთიერთობა. თუ ჩაეუკვირდებით მათ ურიერთობას და მათ, როგორც ინდივიდუუმთა ნების გამოვლინებებს, უნდა ვაღიაროთ, რომ ისინი სხვის-უფალნი არიან და სხვის-მონანიც და ეს მათი პოზიციები არ გამორიცხავს, რომ ისინი, იმავდროულად, თავის-უფალნიც იყვნენ. განა ავთანდელი – როსტევანის მონა (ყმა), რომელიც თავის მხრივ უფლის მონაა, თავის-უფლებით არ ტოვებს არაბეთს, რითაც თავისი უფლის რისხვას იმსახურებს? განა ანდერძი, რომელსაც, ტრადიციის საპირისპიროდ, უმცროსი უფროსს უტოვებს, მისი ავტორის თავის-უფლების გამოხატულება არ არის? ამ თავის-უფლების აზრით გვესმის მისი სიტყვები „ანდერძიდან“: „არ ვეშიკეთ მტერთა ჩემთა, თავი მონად მომიმონდეს“, რომლის მეორე ხანის ბნკარედელი „თარგმანი“ ასეთი იქნება: „თუ ჩემი თავი მონად მეყოლება (ანუ ჩემ ხელთ იქნება)“.

ყველა ასპექტს თავისუფლების პრობლემისა, რასაც ჩვენი ავტორი ულრმავდება და განავრცობს ხსენებული სიტყვა-ცნებებიდან ზეშოსკენ, ჩვენ ვერ შევეხებით, ოღონდ გვსურს ორიოდე სიტყვა ვთქვათ თავის-უფლის (თავისუფალი ადამიანის) დამოკიდებულებაზე სოფელთან. რამდენადაც თავად ხსენებული სიტყვა სოფელი ეტიმოლოგიურად (ავტორი ვარაუდობს, მაგრამ არ ცდება) უფლება-ფლობასთან (*სა-უფალ) არის დაკავშირებული, მის ცნებით შინაარსს ამგვარად აყალიბებს ავტორი:

„სოფელი, ამ სიტყვის ნამდვილი, საკუთრივი გაგებით, მაშინ დაიბადა, როდესაც სოფლად დაიბადა ადამიანი, რაც იმას ნიშნავს, რომ ადამიანის სოფლად დაბადება თვითონ ამ სოფლის დაბადებადაა სააზრებელი“ (გვ. 122).

და კიდევ:

„სოფელი ქვეყანაა, ადამიანის მიერ კულტურულად დაუფლებული და მით მის კულტურულ საუფლოდ მექმნილი“ (გვ. 123).

აქედან ერთი დასკვნა გამოდის, რომ სოფელი თავის-უფლის ანუ თავისუფალი ადამიანის სა-უფალ-ო-ა. ადამიანი ისევე უფლობს გარეუნებას, თავის სხეას, რომელიც მას (ამას ამბობს ბიბლია) საუფლოდ მიეცა (დაბ. 1:28), ისევე იმორჩილებს თავის შინა ბუნებას, ასევე თავის სხეას. როგორც ადამიანია გათავისუფლებული ბუნება (გვ. 121), ასევე სოფელი არის ადამიანის ნელით გათავისუფლებული ბუნება. და თუ, დავძენთ ჩვენ, ადამიანი ამ შემთხვევაში სხეის-უფალია, რადგან მისთვის, როგორც სულიერი არსებისთვის, მისი შიდა ბუნება (როგორიც არის „ინსტინქტური კაცი“) სხვა (მისი სხვა) არის, და, მით უმეტეს სხვა არის მის გარეთ მყოფი ბუნება, რომელიც ადამიანის შიდა ბუნებასთან ერთად გათავისუფლებას მოელის**. აქედან გამომდინარე, ადამიანი, როგორც სხვის-უფალი, რომელიც ჩვენმა ავტორმა მუქ ფერებში წარმოგვისახა, ვითარცა ბოროტების მატარებელი და დამნაშავე, ამ პროცესში, რომელიც ორთა ბუნების (შიდას და გარეს) გარდაქმნას გულისხმობს, თავისი უარყოფითი იმიჯისგან სავსებით რეაბილიტირებულია.

დასასრულს, გვსურს მიხეილ ნანეიშვილის კვალზე, სოფელთან თავისუფლის (თავისუფლების) შინაგანი კავშირის საილუსტრაციოდ მოვიხმოთ კიდევ ერთი (ქართულისა და სასკრიტის შემდეგ) გენიალური სიტყვა-კომპოზიტი, რომელიც სწორედ ამ კუთხით წარმოგვიჩენს თავისუფლების ფენომენის სიღრმისეულ გაგებას, როგორც ეს ესმოდა ერთი უძველესი კულტურის ხალხს, სახელდობრ, შუმერლებს. ტყვეობისგან თავდახსნილი შუმერელი არ ითვლებოდა თავისუფალ

** - უფერო მაღალ საფეხურზე ანაგოგიურად, თუ თეოზისის ენაზე გადაეთარგმნით, ეს იგივეა, რასაც პავლე მოციქული ამბობს ქმნილებაზე, რომ „ათ თ იგიცა დაბადებული განთავისუფლდეს ხრწნილებისა აზნაურებასა მას დიდებისა შვილთა ღმრთისასა...“ (რომ. 8:21 და შმდ.).

ადამიანად, სანამ არ შინ არ დაბრუნდება და დედის კალთაში არ ჩარგავდა თავს. *ამა-არ-გი* „დედასთან დაბრუნება“ თავისუფლების კონცეპტის მეტაფორული გამოხატულებაა. დედა განასახიერებს ქალაქს, მოქალაქენი კი ერთი მრავალშვილიანი დედის (*ამა-დუმუ-დუმე-ნუ*) შვილები არიან. შუმერული ქალაქის მოქალაქე არა სხვაგან სადმე, არამედ მხოლოდ და მხოლოდ თავის სამშობლო ქალაქში, დედულეთში, და მასთან ერთად არის თავისუფალი, ქალაქში, სადაც ის ჰპოვებს თავის დანიშნულებას, თავისი ძალების, თავისი ინტერესების და, თუნდაც, თავისი არსების, როგორც ადამიანობის (*ნამ-ლუ-ულუ*), რეალიზაციას. ასე რომ, რამდენიც უნდა იხეტიალოს „თავისუფლად“ ტყვეობისგან თავდახსნილმა ადამიანმა, თავისუფალი მას არ ეთქმის და თავადაც ვერ იგრძნობს თავს თავისუფლად, ვიდრე არ დაბრუნდება. და ამ ადამიანისთვის, რომელიც დედა-ქალაქისკენ (ამ სიტყვის არა პოლიტიკური გაგებით) მიისწრაფის, თავისუფლება, როგორც უმაღლესი ღირებულება ადამიანის არსებობისა, მ. ნანეიშვილის რატომღაც სქოლიოში გამოთქმულ მნიშვნელოვან აზრს რომ შეეყვეთ, არ მდგომარეობს იმ „მფუყე იდეაში“, რომლის მიხედვითაც თავისუფლება, „სხვა არა არის, თუ არა მოქმედების გარედან დაუბრკოლებლობა, გარეშე დაბრკოლებათა არარსებობა, მათი არქონა, უქონლობა...“ (გვ. 218), თუ ... ლება მხოლოდ და მხოლოდ გარე დაბრკოლებათა არარსებობის შემთხვევაში იწენდეს თავს, ანუ ის მხოლოდ ნეგატიური პირობის ფუნქცია იყოს. ამგვარი სემანტიკის შემცველი თავისუფლება, რომელიც სრულიად დამოუკიდებელია სხვისტყვეობის არსებობა-არარსებობისგან, არ უნდა იყოს ადამიანის სულიერი ევოლუციის შედეგი. ის, როგორც შეესაძლოლობა, ადამიანის „ღვთის ხატად და მსგავსებად“ შექმნისთანავე არსებობს მასში, შექმნილია სპონტანურად, როგორც ქალაქი თავისუფლების ნავსაყუდად, როგორც მისი არსებობის იდეალური მოდუსი, და ის მეტნაკლები სისრულით ხორციელდება ისტორიაში. უკანასკნელი აზრით, თავისუფლება, როგორც შუმერული გენიალური სიტყვა გვიცხადებს, თავისი პრინციპით, დაბრუნებაა გზასაცდარი კაცისა იმ პირველ წიაღში, სადაც ის იშვა. ასე ბრუნდება მამასთან ძე შეცდომილი ქრისტეს იგავში, რომელიც ერთი გზააბნეული კაცის ისტორიის განზოგადებით, კოსმოლოგიურ განზომილებას იძენს.

და რა არის ამ ორი დაბრუნებულის ქცევის თუნდაც გაუცნობიერებული დევიზი, თუ არა ის, რასაც ჩვენი ავტორი თავისუფლისგან მოითხოვს, რომ ის ამბობდეს არა ახე „რაც *მინდა*, ის უნდა“, არამედ თქვას: „რაც *უნდა*, ის მინდა“.

აქ შეიძლება ყოფილიყო თქვენი რეკლამა

ტელ: 577 747-719
ელ-ფოსტა: info@arilimag.ge

n 53/83